

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

9 - ZÁŘÍ 2000

19. ročník

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Vás srdečně zve:

na představení
Divadelní společnosti Josefa Dvořáka

„Spaste duše REVIZOR“

Nikolaj Vasiljevič Gogol - Josef Dvořák - Karel Brožek

úterý 26.9. 2000 v 19,00 hod.,

Haus der Begegnung Mariahilf

Otto Bauer-Gasse 7, 1060 Wien

Autobus 13A, 14A, 57A, tramvaj 52, 58, v blízkosti U4

Objednávky: Ludmila Líbal tel: 879 17 44 a N. Štěrbová
do 12 hod. a od 19,30 hod tel. a záznamník: 710 90 13

Z obsahu:

Rozhovor s Prof. Králíkem

Příjem české televize v Rakousku

Český velvyslanec bude mýt okna

Rakouský odpor proti Temelínu

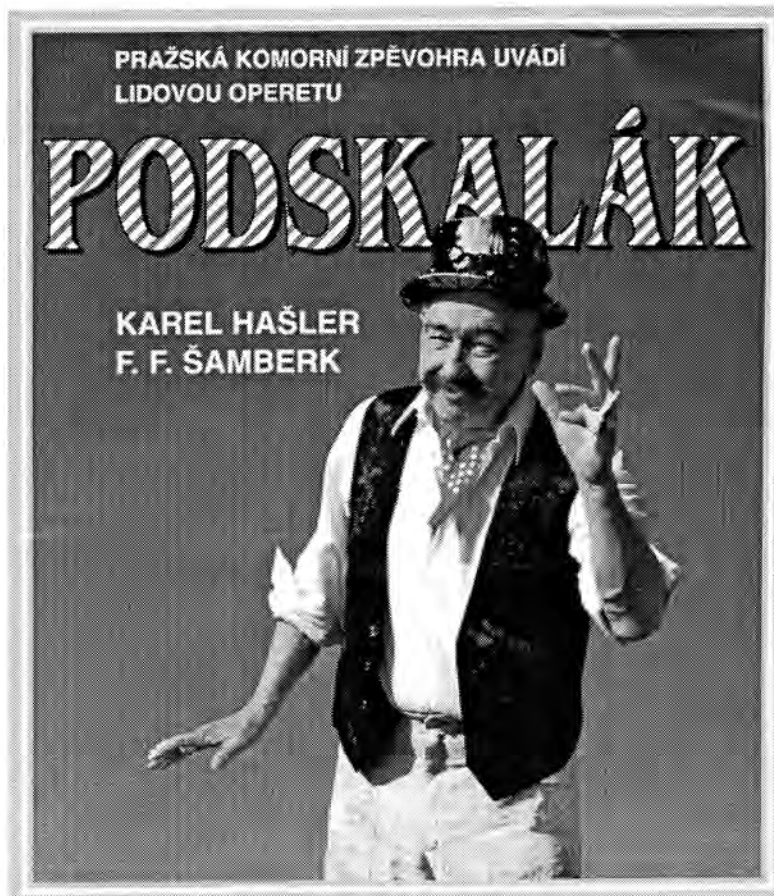
Barokní podívaná ve Vladislavském sále

Zážitky ze sletu

Kulturní klub
Čechů a Slováků
v Rakousku

Vás
srdečně zve:

na
lidovou
operetu

"PODSKALÁK"

Karel Hašler, F.F. Šamberk
v hlavní roli J. Zíma

pondělí 16.10. 2000 v 19,30 hod.
divadelní sál české školy Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Vážení čtenáři, vážení přátelé v Rakousku,

k zářijovému výtisku si dovoluujeme přiložit složenku pro vídeňské čtenáře. Jestliže jste Váš příspěvek již zaplatili, považujte ji prosím za bezpředmětnou. Těm členům a čtenářům, kteří ještě nezaplatili, připomínáme, že roční příspěvek činí 200 ATS a děkujeme za brzké zaplacení.

Účetní a redakce

P.S.

Složenky s vyučtováním inzerátů zasíláme zvlášť. Zájemci, platící roční příspěvky, platí za jednorázový inzerát 50 ATS, neplatící inzerenti 100 ATS.

Z technických důvodů se nám v tomto měsíci však nepodařilo přiložit složenky do všech výtisků, zbytek bude následovat v příštím měsíci. Děkujeme za pochopení.

Kursy češtiny

Čeština - pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci hlase se na tel. č. 6023651 Dr. Malá

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci hlase se na tel. č. 4089841 Dr. Brandeis

Kursy slovenštiny

Slovenština - poriada Slovenský inštitút. Začiatovníci aj pokročilí, individuálne alebo v malých skupinách, rýchlokurzy. Informácie a prihlášky na tel. 53 40 57 alebo osobne v Slovenskom inštitúte, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Viedeň

Vážení čtenáři, kteří se nově přihlásili

Nemáme placenou sekretářku a proto touto formou srdečně děkujeme všem nově přihlášeným čtenářům, a doufáme, že jsou s časopisem spokojeni. Prosíme o jejich ohlasy, přání, návrhy a kritiku.

Výbor a redakce

Výzva čtenářům !!!

Naše kancelář není obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte.

Namluvte vaše přání na záznamník a mějte s námi asi pět až sedm dnů strpení než se určitě ozveme. Další možnost je, že nám zprávu nafaxujete, ale i zde prosíme o týdení strpení. Máte-li možnost nám zprávu poslat e-mailem, odpovídáme během dvou dnů. Klubová email adresa: kulturklubes@Eunet.at

Děkujeme

Výbor a redakce

Bazar knih

ve škole Komenský,

v sobotu 23.9. a v neděli 24.9. od 10 - 18 hodin,
pondělí 25.9. až pátek 29.9. od 16 - 20 hodin
a v sobotu 30.9. od 10 - 18 hodin.

Výtěžek je ve prospěch české školy.

Školský spolek Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3

Tamburašský spolek **ADRIA**

a tamburašský soubor **FERMATA**

Vás srdečně zvou na koncert:
v sobotu 30. září 2000 v 17.hodin
Minoritenkirche, Vídeň 1010,
Minoritenplatz

S prezentací nejnovější CD
(kompaktní disk) nahrávky souboru
ADRIA.

Tělocvičná jednota "Tyrš" - Sokol Vídeň XII/XV
pořádá v neděli 1. října 2000

2. mezinárodní volejbalový mix
turnaj Čechů ve Vídni,
za použití příspěvku MZV ČR
(Ministerstva zahraničních věcí České republiky)
a podpory Českého srdce, čs. Sociální péče
v Rakousku

T.J. Sokol Vídeň XII/XV

srdečně zve na

Moravské hody

s dechovou hudbou Lipovjanka
14. října 2000 v 20 hodin
ve farním sále Gatterhölzl,
Vídeň 12

KONFERENCE ZAHRANIČNÍCH ČECHŮ

Pod záštitou prezidenta republiky Václava Havla
1. října - 5 října 2000 Praha
přihlášky na adresu: PP Production, Kateřina Riley, Švédská 21, 150 00
Praha 5, fax: 420 2 573 250 40,
e-mailem: pp.production@volny.cz
Podrobný program a přihlášky obdržíte v kanceláři klubu. Máte-li fax,
namluďte prosím Vaše faxové číslo
na záznamník v zájmu rychlejšího vyřízení.

Příjem české televize v Rakousku

Krátký výňatek z dopisu České televize Stálé komisi Senátu pro krajany žijící v zahraničí, který jsme dostali od Stálé komise k dispozici.

Vedení České televize (ČT) má eminentní zájem na tom, aby otázka možnosti satelitního příjmu v zahraničí byla v blízké době vyřešena.

V součastnosti distribuuje ČT spolu s dalšími vysílateli z ČR a ve spolupráci se společností Czech Link s.r.o. televizní programy satelitní cestou pro jednotlivé pozemní vysílače, pro přijímače kabelových sítí ale i pro individuální příjem (DTH). Jedná se o televizní programy ČT1, ČT2, TV Prima a TV3 a o rozhlasové programy Čro1, Čro2, Čro3, Radio Proglas a In Store Radio.

Jedná se o združený, digitalisovaný a komprimovaný přenos všech programů na jediném satelitním kanálu satelitu DFS Kopernikus 2 (28,5° východ). Vzhledem k omezení volného příjmu programů pouze na území ČR, jsou programy zabezpečeny kryptovacím systémem CryptoWorks. Příjem je tedy možný pouze pomocí dekódovací karty a jen pro koncesionáře ČT s trvalým pobytem na území ČR.

Česká televize, v zájmu vyhovět přání českých občanů žijících v zahraničí mít možnost kvalitního příjmu programů ČT, rozhodla umožnění volného (nezakódovaného) vysílání zpravodajských a publicistických pořadů produkováných ČT. V budoucnosti se plánuje rozšíření volného vysílání i na další vlastní produkce. Tato úprava satelitního vysílání se původně měla uskutečnit na jaře tohoto roku, ale vzhledem k finanční náročnosti, časovým skluzům dodavatele, ale i k plánovanému přechodu na jiný satelit má být provedena až závěrem roku.

ČT zavedla též možnost příjmu vybraných živých, či zaznamenaných programů pomocí internetu. <http://www.czech-tv.cz>

Na základě smlouvy mezi ČT a Deutsche Telekom je zajištěn přenos signálu satelitem DFS Kopernikus 2 do konce jeho životnosti v 1. čtvrtletí 2001 a přechod na nový satelit Eutelsat - Eurobird 1, který bude umístěn na stejné pozici jako DFS. Kvalita signálu i pokrytí Evropy signálem se výrazně zlepší. Po dobu dvouměsíčního přechodu budou vysílat oba satelity současně.

Základní parametry nového kanálu Czechlink jsou:

police = 28,5° E, down link frequency = 12,5 - 12,75 GHz, polarisation = H.
Číslo transponderu bude určeno později. Minimum EIRP = 53 dBW (pro téměř celou Evropu!).

Závěrem dopisu je uvedeno, že ČT si je vědoma svého veřejnoprávního poslání uspokojovat potřeby širokého spektra diváků, tak jak je citováno v programovém prohlášení generálního ředitele ČT Mag. Dušana Chmelička.

Zpracoval V. Ondříšek

Pohádky na videokazetách:

Byl jednou jeden král
Pyšná princezna
Princezna ze zlatou hvězdou
na čele
Hrátky s čertem
Císařův pekař
Nesmrtelná teta
Pohádky bratří Čapků:
Vodnická, Poštácká,
Tulácká
Maxipes Fík
Broučci
Rákosníček a jeho rybník

Půjčování je zdarma, záloha 100,-
ATS. Termín vypůjčení u p.
Knížka v hosp. "Zur böhmischen
Kuchl, tel.: 4025731.

Lázně Poděbrady

Československý ústav zahraniční nabízí pro čs. krajany léčebné pobyty v Lázních Poděbrady za ceny, které platí čs. občané - samoplátci. Tyto výhody se také vztahují na rodinné příslušníky (manželé, děti), kteří nemají český nebo slovenský původ. Ceník a podmínky přihlášky v kanceláři klubu.

Pro orientaci v mimosezóně stojí jednolůžkový pokoj mezi 640 - 870Kč na den a v hlavní sezóně od 1.5.do 31.10. 710 - 930Kč na den. V ceně je zahrnuto celodenní stravování, lékařské prohlídky a jedna léčebná procedura denně.

Protože je kancelář neobsazená, namluďte vaše přání a hlavně tel. číslo na záznamník (starý špatně fungující jsme vyměnili za nový záznamník), během týdne se Vám ozve.

„225 let Češtinu“

na vídeňské Univerzitě „Zjištění faktů - inventura a perspektiva“
 Institut pro slavistiku, 12.-14. října 2000
 „225 Jahre Bohemistik an der Universität Wien - Bestandsaufnahme und
 Perspektiven“

Institut für Slawistik
 Universitätscampus AAKH
 Spitalgasse 2 - 4, Hof 3, 1090 Wien
 Tel.: 0043/1/4277 - 42801 nebo 42802
 Fax: 0043/1/4277 - 9428
 Detailní program je k dispozici v kanceláři klubu.

Česká duchovní služba má pro Vás vždy čas

Duchovní služba v českém jazyce je
 možná nejen v obvyklých "úředních
 hodinách", ale kdykoliv.

Dovoláte se nás pod telefonním
 číslem 01-715 48 42 (Český kostel
 Spasitele : 0-24 hodin) nebo
 01-713 31 88 (Česká škola Komen-
 ský), nebo pošlete
 fax: 01-711 84 112

váš duchovní P. Dr. Jan Horak,
 Salesianer Don Boscos

Fotografie z cyklu "10 let a po té" fotografa Petra Daniela

Fotografie "10 let a po té"

Rádi bychom chtěli připomenout dvě velice zajímavé výstavy fotografií a začneme jednou z výstav uspořádané Slávistikou, která proběhla na konci minulého roku v galeri Na pavlači pod jménem "10 let a po té".

Petr Daniel je architekt a úspěšný podnikatel. Jako amatérský fotograf není na kameře závislý a může se ptát, na co jí vlastně potřebuje. Myslím, že na to, že jeho životu propůjčuje další dimenzi. Není jen nástrojem paměti, ale také inspirací a nástrojem k odhalování nečekaných souvislostí. Člověk se s kamerou dívá na svět jinak, než bez ní. To vše může zůstat v osobní rovině, ale Petr Daniel v sobě objevil společenského člověka. Jednoho dne zjistil, že jeho deset let staré černobílé fotografie ožívají v nových souvislostech, že pobízejí k novým interpretacím. Začal tedy hledat v současném světě jejich protějšky a fotografoval je barevně jen proto, že si mezitím zvykl na barevnou fotografii. Stal se tak jedním z hrstky fotografů, kteří se uměli vyjádřit k proměně české společnosti po roce 1989.

Výsledkem jsou fotografické diptychy založené na principu konfrontace nebo spíše korespondence, vytvářející tzv. Třetí význam. Většina dvojic se však nevyčerpává povrchním srovnáním, protože nejsou jen ilustracemi předem daného nebo vymyšleného významu. Jde jen o konfrontace podobných motivů nebo námětů, o konfrontace, v nichž lze nacházet nové roviny interpretace a nová hlediska. I když na první pohled může vztah obou obrazů vypadat banálně. Stačí podívat se podruhé a objeví se jiný vztah. Kdyby nic jiného, je tu časová složka, která se obvykle nejeví staticky, nýbrž dejme tomu jako oscilace mezi dvěma polaritami. Jestliže tedy víme, jak mohou být konfrontační dvojice fotografií využity jako propaganda, není to Danielův případ. Východiskem jsou vlastní Danielovy fotografie a jeho vlastní snaha dobrat se kousku vědomí, ulomit kousek z optického nevědomí doby.

Antonín Růfek - kurátor

Další vynikající výstava fotografií, v tomto případě pořádaná Českým centrem, byla věnována pod jménem "Poutník s kamerou" Bedřichu Grünzweigovi

Výstava představovala nejznámější Grünzweigovy fotografie a lze ji považovat za retrospektivu. Bedřich Grünzweig (1910) se narodil v Praze. O dva roky později se rodina přestěhovala do Brna, kde navštěvoval reálné gymnázium. Vyrůstal v intelektuálním prostředí, a to ho také přivedlo na studia do Vídně (Vysoká škola pro mezinárodní obchod). Svůj renezanční rozhled přičítá především svému otci. V roce 1939 se Grünzweigovi a jeho ženě podařilo emigrovat do Spojených států. Jeho všichni nejbližší příbuzní se později stali obětmi fašismu.

V New Yorku se Grünzweig ocitl v zcela odlišném kulturním prostředí, jako autodidakt se věnoval studiu umění a fotografie. V té době zde potkal mnoho osobností kulturního a politického světa, zejména při své první práci v československém pavilonu na Světové výstavě nebo později ve službách České informační služby. Vzpomíná na Jana Masaryka, A. Hackerschmiedera, E. Hostovského, Voskovce a Wericha a další.

Od konce čtyřicátých let se začal vážně věnovat fotografii. Zaznamenával newyorský život a architekturu, mnoho žánrových snímků pořídil bezprostředně cestou do práce, při návštěvě muzeí a koncertů. Vytvořil také řadu reportážních portrétů světoznámých umělců (Leonard Bernstein, Marc Chagal a další). Mezi léty 1947 až 1974 pracoval v oddělení rozhlasových a vizuálních služeb Organizace spojených národů. Podílel se na projektech podporujících mírové aktivity, obranu lidských práv a zánik kolonialismu. Spojenými národy byl Grünzweig vyslán jako ředitel mírových operací do Afriky, v Belgickém Kongu zaznamenával drobné radosti v životě lidí, stejně tak jako kdekoli jinde na světě, kam se při svých pracovních či soukromých cestách dostal.

Rok po pražském jaru navštívil poprvé po třiceti letech Československo. V hlavním městě fotografoval na Malé Straně, především se věnoval tématu pražského Židovského Města. Téměř dvacet let působil v mezinárodním středisku fotografie v New Yorku (CP). Díky tomu měl možnost navazovat kontakty s českými i slovenskými tvůrci a sledovat tak vývoj fotografie v České republice. Dnes žije Bedřich Grünzweig se svojí ženou v New Yorku v Manhattanu. V roce 2000 oslaví své devadesáté narozeniny. Jeho pokročilý věk je i důvodem, proč se nemohl osobně zúčastnit vernisáže, i když by býval přijel velmi rád.

Jolanda Havelková a Jiří Holna, kurátoři výstavy

Poznámka redakce: Máte-li zájem o knihu prací Bedřicha Grünzweiga si ji můžete opatřit v Českém centru za 240 ATS.

Pietní akt

u renovovaného hrobu Leopolda Hilsnera ve Vídni

21.července 2000 se konal ve Vídni na Centrálním hřbitově, brána IV pietní akt u nově renovovaného hrobu Leopolda Hilsnera. Opravnou práci provedli žáci učňovské školy Berufsschule für Baugewerbe, ředitel Predl- pod odborným vedením pana G. Büchla. Slavností se zúčastnili bývalý starosta města Vídně Dr. Helmut Zilk, zástupce Izraelského velvyslanectví v Rakousku Yoel Lion, městský školní rada Dr. Scholz, Dr. Hodik, židovská obec vídeňská, zástupce Českého velvyslanectví Mag. Martin Čech, starosta města Polná Jindřich Skočdopol s doprovodem, žáci Berufsschule für Baugewerbe v čele s p. Büchlerem, žáci České školy Komenský pod vedením Dr. Heleny Klein-Watrycz, České centrum p. Mag. Hana Klabanová, a další veřejní činitelé. KK zastupovaly pí. Ing. Helena Baslerová a Nela Štěrbová.

Účastníci pietního aktu u renovovaného hrobu Leopolda Hilsnera (foto-H.Basler)

Žáci České školy pod vedením Dr. Heleny Klein-Watrycz (foto-H.Basler)

Slavnostní řeč Dr. Vašíčka pronesená u této příležitosti

Byl jsem požádán, abych řekl několik slov k osobní tragedii Leopolda Hilsnera a její dnešní aktualitě. V Polně v polovině cesty mezi Prahou a Brnem byl o Velikonocích roku 1899 obviněn židovský ševcovský tovaryš Leopold Hilsner z vraždy křesťanské dívky Anežky Hružové. Byl obviněn bez přímých důkazů, jenom na základě jeho mosaistického náboženství.

V té době byla po dunajské metropoli rozšířena fáma rituální židovské vraždy: v desítkách případech byli Židé očerněni z používání krve křesťanských panen k zadělání macesů (tradiční jídlo židovského svátku pessah). Zde právě leží "jedinečnost" takzvané aféry Hilsner, žádný z podobných procesů, před a po Hilsnerovi nevedl k odsouzení. Jen v našem případě byl nevinný hned dvakrát odsouzen k trestu smrti. A konečně byl rozsudek také ještě potvrzen ve Vídni "Kassationsoudem". Do dnešního dne nebyl Leopold Hilsner rehabilitován a rozsudek zbaven právní mocí. Císař Franz Josef II. v roce 1901 omilostnil Hilsnera na základě veřejného mínění a hlavně tlaku z Paříže a Berlína a změnil rozsudek na doživotní žalář. Teprve koncem března 1918, tedy po 19 letech vězení je Hilsner propuštěn a to na základě generální amnestie vyhlášené císařem Karlem I, platící také pro těžké zločince. Po deseti letech vagabundování mezi Vídni, Prahou a Velkým Meziříčím umírá náš protagonista 8. ledna 1928 v Rothshildově nemocnici ve Vídni na následky rakoviny střev.

V době eskalace nacionálního napětí zachovává pouze málo jedinců klid a rozum, mezi nimi vyniká a patří především svým neustálým angažmá Josef Samuel Bloch, rabi z Florisdorfu (původem z Galicie). Nepřestává posílat finanční pomoc rodině Hilsnerově na Moravu a podává stále nové žádosti ohledně rehabilitace, bohužel bez patřičného účinku v tomto otevřeném antisemitickém a stále se přiostručujícím ovzduší. Dále Tomáš Garrigue Masaryk, pozdější zakladatel Československého státu, který zajistil finanční pomoc Hilsnerovi až do konce jeho života.

100 let po této tragedii a u příležitosti jejího "výročí" proběhlo v roce 1999 v České republice neočekávaně mnoho pořadů k této tématice: výstava v Polně a v Praze, konference v Kroměříži a na Karlově univerzitě v Praze. Ohlas byl i v novinách, časopisech, zmiňoval se rozhlas a televize. Byl natočen dvoudílný televizní film producenta Vladimíra Branislava, který byl s velkou pozorností kritiky a diváků několikrát vysílán českou televizí. V Rakousku však nebylo vůbec nic. Noviny od Standardu k Presse byly stejně bez zájmu jako ORF nebo Židovské muzeum. Byly otisknuty jen moje dva články v Jüdischen Echo, a Illustrierten neuen Welt, ve kterých (Egon Erwin Kisch) vzpomíná na "starorakouskou Dreyfusíadu". O průběhu pražské třídní konference v listopadu minulého roku informoval zahraniční tisk např. die Frankfurter Allgemeine Zeitung, die Süddeutsche Zeitung, The Jerusalem Post, Há Aretz. Rakousko nejenže neinformovalo, ale ani nebylo na této konferenci nikým zastoupeno. Ještě před několika týdny mě korespondent ORF v Izraeli Ben Segenreich zdělil, že toto téma není zajímavé, protože Rakousko nebylo involvováno.

První projekt opravy desolátního hrobu a náhrobku Hilsnera v kooperaci magistrátu Vídně a Českého velvyslanectví nebyl z různých důvodů realizován. Realizace opravy se podařila díky privátní podpoře komerčního rady p. Haranta (ředitel Rakousko-české společnosti), Dr. Zilka (bývalý starosta Vídně a předseda Rakousko-české společnosti) a Dr. Scholze (Stadtschulratspräsident) na můj podnět. Za to jim patří upřímný dík. S opravou byla pověřena Berufsschule für Baugewerbe (Stavební škola - ředitel p. Predl) ve Vídni Kaganu pod odborným dohledem p. G. Büchla. Jim také patří dík a gratulace za výborně provedenou práci!

Dnešní slavnost je po 90-ti letech teprve druhá akce ve Vídni, která je věnovaná vzpomínce na Leopolda Hilsnera. 9.5.2000 pořádal Kulturní klub v prostorách Českého centra v Herrengasse 8 besedu na téma Leopold Hilsner - "rituální vražda" a T.G. Masaryk. Jako hosté byli pozváni Dr. Černý - historik a hlavní autor knihy "Hilsneriáda", Jan Prechal, nakladatel z Polně a já. V rámci programu se promítl již citovaný druhý díl televizního filmu. A proto děkuji Kulturnímu klubu Čechů a Slováků v Rakousku a jeho předsedkyni p. ing. Heleně Baslerové za organizaci a umožnění tohoto večera. Byl to svým způsobem "primát", Leopold Hilsner se po dobu svého života české Vídni vyhýbal.

Dále bych chtěl jako první připomenout, bohužel dnes nepřítomnou paní Andreu Braunovou z Židovského muzea v Praze, poděkovat jí za její dlouhodobou poradní činnost a konkrétní pomoc zde ve Vídni s hebrejskými písmeny na náhrobku.

Dále děkuji J.E. Yoel Sherovi, Isralskému velvyslanci v Praze a později ve Vídni: léta sleduje a podporuje všechny aktivity mezi Prahou, Vídni a Římem, týkající se posthumální rehabilitace Hilsnera.

Last but not least - profesora Mario U. Moriniho ze Říma, odborníka v oblasti mezinárodního práva a EU- práva, v posledních měsících nejvíce angažovaného, kterému i v jeho nepřítomnosti symbolicky předávám štafetu v cause rehabilitace Leopolda Hilsnera. Také on nepochopil, proč se úřady ve Vídni ještě dnes tak těžko vypořádávají s rehabilitací "in memoriam".

Po mnohaletém úsilí zbavila česká ministrně spravedlnosti p. Dr. Parkánová v roce 1998 oba rozsudky první instance platnosti. Stejně jako její nástupce Dr. Motejl argumentovala juridicky zcela správně, totiž že kompletní rehabilitace leží v rukou rakouského ministerstva spravedlnosti a v rukou rakouského prezidenta. Protože nejvyšší soud (Kassationsgericht) byl ve Vídni, v hlavním městě monarchie, a jako platný nástupce se Rakouská republika hlásí ke smlouvám v Saint-Germain roku 1919.

Od odpovědných míst dostávám přesto stále stejné prohlášení, že rehabilitace Hilsnera je záležitost Prahy. Hilsner je tedy 72 roků po své smrti obětí kompetence mezi Prahou a Vídni.

Prof. Morini zaslal mimo jiné obšírný znalecký posudek, přístupný na internetu, panům Klestilovi, Schüsselovi

a Böhmdorferovi a informoval je o podání nové žádosti o znovu otevření soudního procesu.

Nakonec ještě několik poznámek:

V Izraeli má každé větší město jedno náměstí či ulici pojmenovanou po T.G.Masarykovi, mimo jiné i na základě jeho role v případě Hilsnerovy aféry. Nic takového není ve Vídni či v Polně. A to také můžeme vidět symbolicky.

Hebrejská Univerzita uspořádala 15. 5. 2000 přednášku s titulem "The Leopold Hilsner Case by 1899 and its Echoes in the Czech Republic and Austria Today"*) . Paralely není možné přehlédnout: například obecnou situaci černých Afričanů v dnešním Rakousku - případ Marcuse Omofumy, nebo Roma v České republice - pověstná zeď v Matiční ulici.

Velikým povzbuzením bylo, že p. Madeleine Albright a Václav Havel upozornili při letošních oslavách 150 výročí narození T.G. Masaryka na jeho důležitou pozitivní roli v aféře Hilsner.

Dosažení rehabilitace Leopolda Hilsnera je morální povinností nejenom Židů, ale nás všech. Právě na základě dnešní politické situace Rakouska by to byl po dlouhé době 100 let pozitivní signál. V tomto smyslu prosím, aby byl p. Dr Zilk nápomocen a přetlumočil moji prosbu svému příteli prezidentovi Dr. Klestilovi.

Toda raba.

Děkuji. Vielen Dank.

*) Leopold Hilsner 1899 a jeho ohlas v dnešní České republice a Rakousku

Pražské kulturní dny ve Vídni 13. dubna - 25. května 2000

Pořadatelem tohoto měsíce pražské kultury byl magistrát města Prahy a Vídně, Kunstverein Wien Alte Schmie-de a České centrum. O některých pořadech jsme se už na stránkách časopisu klubu zmínili, některé chceme dodatečně připomenout.

Po trochu domácím zahájení přehledné a dobře zastoupené výstavy českého surrealismu a art brut - kurátorka výstavy PhDr. Alena Nádvořníková, (pořadatel město Vídeň) v paláci Palffy, výstava byla otevřena kuturním městským radním Vídně Dr. Peter Marboe a jeho protějškem v Praze Igorem Němcem, následovala další den v Českém centru dobře navštívená výstava fotografií, vyznamenaných během posledních třech let v rámci soutěže "Czech Press Photo". Výstava byla doplněna odvážnou kombinací, a to výstupem Jazz-tria Milana Svobody s hostující zpěvačkou Janou Paulovou, mimochodem manželkou Milana Svobody. Obecenstvo přijalo tento experiment s nadšením.

Perfektní provedení, muzikálnost a vysoká profesionalita provázela vystoupení mladých a nadějných umělkyň - Lenky Škorníčkové - soprán a Jitky Drobílkové - klavír, v Erbovním sále vídeňské radnice. Obě umělkyně vystupují od roku 1995 společně jako "duo" doma i v zahraničí. Tento koncert byl na podzim roku 1999 věnován zemřelému skladateli Klementu Slavickému. Jejich repertoár se skládá převážně z repertoáru doby romantiky a 20. století. Kladou důraz na rovnováhu, harmonii mezi zpěvem - hlasem a klavírem. Na pořadu byl výběr z Moravské lidové poezie v písních - Leoš Janáček, Cikánské melodie, op. 55 z cyklu 7 písní od Antonína Dvořáka, Fantasie op. 116 - Johannes Brahms a Ej, srdenko moje, cyklus 6 písní Klementa Slavického.

Absolutní zlatý hřeb pražských kulturních dnů ve Vídni byl koncert pražských symphoniků pod taktovkou dirigenta Vladimíra Válka se solistou Ivanem Ženatým ve velkém sále Musikvereinu. Ivan Ženatý patří k nejvýznamnějším violinistům v České republice, je vítězem mnoha mezinárodních soutěží jako (Internacionální tribuna mladých interpretů UNESCO 1989, 1990 hlavní cena mistrovského kurzu R.Ricci v Berlíně, Pražské jaro atd.) Je solistou orchestru Berlínského symfonického orchestru, vyučuje na Musikhochschule v Drážďanech. Hraje na známých houslích "Prinz von Oranien", které zhotovil Giuseppe Antonio Guarneri.

Mnoho diváků se nechalo zlákat divadlem Na zábradlí, hostujícím bohužel ve stejný den a hodinu, kdy se konalo představení hry Ladislava Smoljaka "Malý říjen" (v Praze vždy beznadějně vyprodané), což později někteří trochu litovali. I když se obecenstvo zdánlivě dobře bavilo, nebyli všichni diváci s představením jak po herecké tak po obsahové stránce spokojeni. Možná, že se v dnešní době a v Praze musí vkládat do textu nějaké stále se opakující vulgárnosti, aby se obecenstvo správně rozesmálo. Odchováni divadlem Járy Cimermána byli mnozí návštěvníci zklamáni.

Z časových důvodů jsme bohužel nestačili navštívit čtení z knihy Libuše Monikové "Der Taumel", koncert DAMA DAMA, výstavu mladých grafiků z Prahy, jazz-quartet "František Uhlíř team" - vše v "Literárním kvartýru Stará kovárna". S knihou Michaela Franka "Nepomuk, die auf die Brücken spucken - Prager Hintergedanken", čtení autora tamtéž, jsme vás seznámili v literární příloze.

Ještě nesmíme zapomenout na brilantní varhanní koncert Jaroslava Tůmy v kostele sv. Michaela.

Jaroslav Tůma, narozen v roce 1956 v Praze, patří k nejznámějším a nejvýznamnějším českým varhaníkům. Vedle jeho varhanní činnosti věnuje svoji pozornost historickým varhanům, jejich rekonstrukci a muzikální dokumentaci, stejnou pozornost vynakládá také jiným klávesovým historickým nástrojům. Koncertuje nejen v Evropě, ale také v Asii a Americe.

Důstojným a neobvyklým zakončením Pražských dnů ve Vídni byl koncert Rožmberské kapely - Praha v mramorové síni Českého vyslanectví, o kterém jsme vás informovali v prázdninové příloze kulturního klubu.

Prag in Wien - Praha ve Vídni

České centrum připravilo na 20. července 2000 výstavu fotografií ve Vídni žijícího Vladimíra Čevely. Při vernisáži vystoupil pěvecký sbor školy Komenský za řízení paní učitelky Křenkové a hudebního doprovodu pana O. Křenka.

V. Čevela se fotografování věnuje již dvacet pět let, výstava nabídla jen část z jistě bohatých zásob Čevelových fotografií. Na škodu jen bylo, že volba prezentovaných fotografií nebyla volena systematicky, chyběly konkrétnější popisy jednotlivých objektů, jejich instalace zůstala bez nápadu. Postrádali jsme moment srovnání české Vídně dříve a nyní, zachycení nejvýznamnějších osobností všech "táborů". Fotografie mohly oslovit pouze ty, kteří se na nich buď poznali, anebo měli o něčem částečné povědomí. Podtrženo - pozitivní je, že česká Vídeň má "svého" fotografa, bylo by však pro obě strany přínosné, aby tato dokumentace dostala určitý řád.

mb

Životní náhody

I když dnešní host, prof. dr. Lubor Karlík, zastává názor, že náhody v životě jsou důležitější než cokoliv jiného, dospějete jistě i vy, milí čtenáři, k závěru, že náhody mohou něco ovlivnit jen v případě, když "padnou" na připravenou půdu. U prof. Karlíka nemohla v žádném případě náhoda "odejít". Neskonalým úsilím se vypracoval do pozice mezinárodně uznávaného odborníka, pracujícího v obranném průmyslu USA. Přednášel průmyslovou ekonomii a finance na Washingtonské univerzitě, byl jedním ze zakladatelů Organizace spojených národů pro průmyslový rozvoj UNIDO, permanentním členem generálního sekretariátu OSN. Pracoval ve Správní radě pro koordinaci řízení programových organizací OSN včetně autonomních organizací Světová banka a Mezinárodní měnový fond. Prezidentskou komisí USA byl jmenován "Fulbright International Scholar" pro mezinárodní akademickou reprezentaci a delegován na Vysokou školu ekonomickou v Praze. Je autorem četných studií z oblasti managementu a ekonomie.

Peníze musí cirkulovat, nemohou zůstat doma nebo v bance. Peněžní zásoba není spolehlivým nástrojem pro stimulaci ekonomického růstu. Navštívíme-li Dánsko, zjistíme, že tam lidé velmi spoří, - nenajdete restaurace, kavárny, honosné vily, auta atd., a přesto patří tento stát k ekonomicky nejbohatším. Jak je to možné?

Prof. Karlík: Je to komplikovaná záležitost. V úvodu své studie "Nejen o monetarismu" jsem popsal peníze jako krev, která vyživuje ekonomický organismus. Ekonomie, které fungují dobře, jsou ty, kde je silná středostavovská třída, což je právě v tom Dánsku, kde je pár bohatých a pár chudých lidí. Toto ekvilibrium se dnes bohužel hodně narušuje všude, po celém světě, zejména v Americe, kde se ona středostavovská vrstva sesouvá do proletariátu, tak jak je to v Indii a Číně. Tam imperátoři shromažďují peníze jen pro sebe. Dochází k akumulaci moci a bohatství v rukou oligarchie. Kniha "Historie západní civi-

lizace" od od. B. Russella vypovídá o tomto koloběhu v posledních fázích před zhroucením ekonomiky a sociálního systému.

Slyší-li laik o tržní ekonomice, je toho názoru, že se jedná o proces nabídky a poptávky, čili o přirozené fungování volného trhu, které je zárukou dobré ekonomiky.

Prof. Karlík: Tržní ekonomika nabídka - poptávka, má samoopravný systém, vyrovná nerovnováhy. To je ale iluze, funguje to jen do určité míry. Máme zkušenosti již z 30. let, kdy tato teorie zkrachovala a Amerika se nemohla dostat z této krize. Teprve až vláda musela zasáhnout a ekonomiku stimulovat. Je zajímavé, že i po této "zkušenosti" se objevila v Americe v 80. letech opět tato doktrína, a to v osobě prof. M. Friedmana, který se stavěl proti každé formě státního zásahu do přirozeného fungování trhu. Friedmanova teorie - kontrolovat pouze základní zásobu peněz v

zemí - peněžní úhrn nazývaný M-1 a zapomenout na všechno ostatní, byla jeho hlavním omylem.

Nezákladnější bázi bohatství národů představují nikoliv kapitál, příjmy nebo materiály, nýbrž lidské zdroje. Proč národy, které mají tyto zdroje bohaté, nejsou bohaté? (Indie, Čína, SSSR)

Prof. Karlík: To bohatství tam je, ale je špatně rozděleno. Je soustředěno jen u několika lidí. V tom bohatství je zakopána celá ekonomická expanze. Tamní lidé pracují jen na bohatství oněch boháčů. Dnes je např. v Číně fenomenální rozmach. Byl jsem tam letos v červenci a byl jsem velmi překvapen. Číňané mají lepší dálnice, mají podél dálnic vysázeny stromy, uprostřed jsou krásné květiny. Je to jako Los Angeles, ale lepší. Dnes je v Americe všechno rozbité, neupravené. Ti Číňané nás za dvacet let převálcují. Lidé jsou zde inteligentní, pilní a skromní. To v

Americe není žádný skromný dělník, kromě Mexikánů. To je konec naší civilizace.

Pro nezasevěnce "suchý text" Vaší studie "Nejen o monetarismu" zlidš-ťují motta k jednotlivým kapitolám. Uvedme např. Peníze neslouží těm, kterým vládnou - anonym XVII. stol., Zlato je otcem blahobytu, ale matkou poddanství. Jste sběratelem těchto citátů?

Prof. Karlík: Ne, když něco čtu a líbí se mi to, zapamatuji si to.

Existuje také v ČR bankovní mocenská skupina?

Prof. Karlík: Nevím, zda-li tam nějaká mocenská skupina existuje nebo ne. Dohady jsou všelijaké. Lidé, kteří jsou tam dnes u moci - většinou z bývalého Prognostického ústavu, jsou dle mého názoru v podstatě lidí nekvalifikovaní. Ve své době se totiž nemohli řádně kvalifikovat. Studovali za marx-leninismu, byli sice chvíli venku - v Anglii, ale to se mohli naučit jen trochu více angličtinu, ale odborné vzdělání nemohli takto získat. Tak se mohlo stát, že pan Klaus měl bezmeznou víru v Madamme Thatscher, která byla tak bezohledná kapitalistka, že i její strana ji musela nakonec "vyhodit". Pan Klaus se vrhl na turbokapitalismus a chiméru - "ono se to samo všechno vyřeší". I pan J. Sachs, harvardský skleníkový ekonom, který nikdy nedělal praxi, jenom přednášel teorie a zastával tzv. "šok-terapii", byl jednáním pana Klause mírně řečeno zaskočen. Klaus provedl lapidárně řečeno šok, ale chyběla terapie. J. Sachs vytkl Klausovi, že zapomněl na zákony. To, že dochází k tak nepředstavitelnému rozkrádání, má původ v neexistenci Zákona o původu majetku. Na to jsem upozorňoval již v době svého působení na Vysoké škole ekonomické v Praze v letech 1991-93, tehdy tam byli Klaus, Zeman, Šilhan. Titíž lidé jsou dodnes ve vládě, ale zákon doposud nebyl odhlasován, což mluví samo za sebe.

Říká se, že existují tři kategorie lidí. Jedni, kdo nevědí, co se děje, druzí, kteří sledují, co se děje a konečně

nejmenší skupina těch, kteří rozhodují o tom, co se děje. Jak to v současné době vypadá podle Vašeho mínění v ČR?

Prof. Karlík: Řekl bych, že většina lidí je tam úplně apatická. Potom je tam skupina, která strašně trpí, která ví asi, co se děje, ale nemůže nic dělat a potom je tam pár lidí, které považují za škůdce národa. Všechny předcházející vlády - za Hitlera, za komunistů - byly donuceny jinými mocnostmi dělat jistou politiku. Tato vláda není pod "dozorem" žádného a dělá nepravosti.

Napadlo Vás, že se někdy vrátíte do Prahy, navíc v roli hostujícího profesora? Kdy jste odešel z ČSR a co bylo důvodem odchodu?

Prof. Karlík: Z Československa jsem odešel v roce 1949. Důvod byl prostý, nesouhlasil jsem s komunisty. V mladické nerozváženosti jsem odstranil ve třídě obraz Stalina, neboť jsem byl toho názoru, že nám jeden prezident stačí. Potom jsem propadl z politických nauk u maturity a byl jsem hned uvědoměn, že jsem vyloučen ze studií na všech vysokých školách. Takže tímto verdiktem mně komunisté vlastně velmi usnadnili mé rozhodování.

Kam jste odešel?

Prof. Karlík: Přes Německo jsem se poměrně rychle dostal společně s bratrem do Austrálie.

Ovládal jste jazyk? Jak jste začínal? Jak dlouho jste v Austrálii žil?

Prof. Karlík: Anglicky jsem uměl moc bídne. Začínal jsem jako nádeník, potom jsem povýšil, dostal jsem se do továrny jako pomocný dělník. Pak jsem se vypracoval a začal jsem zde také studovat. Studijní začátky nebyly uspokojivé, při první zkoušce jsem propadl. Zkoušející profesor mi tehdy řekl, že jsem nepropadl z ekonomie, nýbrž z angličtiny. Udělal mi zvláštní nabídku. Když prý mu budu dělat na zahrádce, bude mi dávat hodiny angličtiny.

Z Austrálie jste se vydal na jiný kontinent.

Prof. Karlík: Přešel jsem do Ameriky, kde jsem dokončil studia na Stan-

fordské univerzitě. Vše už bylo podstatně lehčí, protože jsem měl lepší práci, pracoval jsem ve výzkumu.

Co jste vše musel dokázat či předložit, že jste byl osloven, abyste ve zmíněném výzkumu pracoval. Nevadila skutečnost, že jste cizinec?

Prof. Karlík: Pracoval jsem na programu Apollo, co letělo na Měsíc, ale protože jsem nebyl občan USA, pracoval jsem pět let jako assistant engineer, potom jako inženýr, což už bylo hodně lepší. Po pěti letech jsem dostal občanství a začal jsem pracovat v operačním výzkumu. Vypracovával jsem pro Pentagon různé studie, např. na přípravu války ve Vietnamu apod. Téměř 90% studií vypovídalo o tom, že tato akce špatně skončí, tedy by bylo lépe ji nezačínat. Lehké to nebylo, člověk se musel snažit.

Na Stanfordské univerzitě jste obhájil také doktorát. V jakém oboru?

Prof. Karlík: Doktorát v Americe je úplně něco jiného než je v Evropě. Nejvyšší doktorát v Americe je Ph. D. /Doctor of Philosophy/, pod ním je doktorát věd. Na získání doktorátu Ph. D. musíte mj. znát jeden cizí jazyk, ve kterém můžete dělat výkonně výzkum. Když získáte tento doktorát, jste automaticky asistent profesora na univerzitě. Já jsem obdržel doktorát v roce 1965, a to v multidisciplinárních vědách operačního výzkumu.

Co to jsou multidisciplinární vědy?

Prof. Karlík: Kombinoval jsem ekonomii a operační výzkum /= matematické rozhodování optimálních situací, které se kvantitativně vyhodnocují/. Do toho jsem zapletl engineering. Dělal jsem doktorát na čtyřech fakultách, při obhajobě bylo sedm profesorů, vše to trvalo šest hodin. Myslel jsem si, že to neobhájím, ale nakonec vše dobře dopadlo.

V letech 1968-1988 jste byl permanentním členem generálního sekretariátu OSN. Jak k tomu došlo?

Prof. Karlík: Když jsem pracoval v operačním výzkumu, nabyt jsem hodně znalostí. Proto mě Světová banka jmenovala do Indie vedoucím týmu, který měl zodpovědnost za roz-

dělování tvrdých valut do průmyslových sektorů. Byl jsem tam půl roku. Potom jsem se vrátil a náhodou jsem zašel do OSN. U vratnice jsem slečně řekl, že hledám práci. Koukala na mě jako na blázna, volala někam a říkala, že má zde Čecha, který hledá práci. Poslala mě na personální oddělení, tam byl ze mě pracovník také překvapen. Ale když jsem řekl, jakou mám praxi a znalosti, situace se obrátila. Zde to třeba nic neznamena, ale v Americe mít doktorát ze Stanfordu, to je oštemplování 1A třída. Pracovník mi sdělil, že právě začínají otevírat jedno oddělení na průmyslový rozvoj, abych pozitíř zavolal. To jsem učinil a byl jsem přijat na tříměsíční kontrakt. Správně jsem o takové místo měl požádat Ministerstvo zahraničí, ale obešel jsem to, Washington dal nakonec dodatečně schválení. To byla opět jedna z náhod, která rozhodla o mém životě. Myslím si, že náhody jsou daleko důležitější než cokoliv jiného.

V které zemi jste pracoval v této funkci nejdéle?

Prof. Karlík: Nejvíce v Asii - v Pakistánu, Indii, Indonésii. Byl jsem také v Jižní Americe a Africe.

Když jste pracovníkem OSN, žijete ve vyslané zemi jako soukromá osoba, anebo v nějakém objektu OSN?

Prof. Karlík: Žiji jako soukromá osoba. Na osobních misích máte určité výhody. Vždy vás na letišti vyzvedne automobil, který pošle ambasador USA. Čím více totalitní země, tím máte větší "výhody". Největší počty se mi dostalo v Turecku. Měl jsem auto s vlajkou, když jsme jeli kolem kasáren, dávali k počtě zbraň. Poprvé jsem se lekl, že jsem něco provedl.

Navazoval jste v cizině kontakty s Čechy, anebo jste se jim vyhýbal?

Prof. Karlík: Ani to, ani ono. Téměř žádné styky jsem neměl. Hodně jsem totiž cestoval, asi šedesát tisíc mil za rok, takže jsem žil na letištiích a v letadlech. Až když jsem přišel do Vídně, přijel sem náhodou také dr. Jan Tříška ze Stanfordu, který zde pomáhal zakládat skupinu SVU /Společnost pro vědy a umění/. Ten mě seznámil s dr. Věrou Běhalovou a

jejím prostřednictvím jsem poznal řadu Čechů.

Proč jste se rozhodl usadit se ve Vídni?

Prof. Karlík: Nikdy jsem ve Vídni nechtěl žít. Když jsem pracoval v New Yorku, byla naše organizace UNIDO "za trest" přeložena do Vídně. Nejdříve jsem však pracoval v Evropě v Ženevě, celkem sedm let. Moc se mi tam líbilo. Ženeva je elegantní město, okolo hory, možnost lyžování, prostě byl to pro mě ráj na zemi. Potom se ale propouštěly síly z UNIDO, zůstali jsem pouze tři pracovníci, které nemohli propustit a pan dr. Waldheim mi jako úředníkovi OSN nařídil nastoupit do Vídně.

Pokusil jste se navázat kontakty s českou vídeňskou menšinou?

Prof. Karlík: Ne, neboť jsem byl pořád v pohybu. Po roce 1968 byla u mě celá řada uprchlíků, starala se o ně moje maminka. Poznal jsem nějaké Čechy, ale nějak jsem si s nimi nerozuměl. Mluvili o umělcích, o dotacích, nechápal jsem to, byl jsem "jinde". Mě také nikdo nedotoval.

Kdy jste se poprvé dostal do Československa?

Prof. Karlík: To bylo ještě za totality. Dostal jsem bez problémů vízum, zřejmě proto, že mi papíry vyřizovali pracovníci OSN. Jel jsem ovšem jako soukromá osoba. Můj první dojem byl šok. Šok z hranice, lidí, prostředí, všude opuštěnost, prázdnota, šed. Chtěl jsem se vidět se svými bývalými spolužáky, pozval jsem je, ale na setkání přišli jenom dva. Když jsem jim vyprávěl o tom, co dělám, prostě mi to nevěřili, považovali mě za blázna.

V kterém roce jste byl povolán na Vysokou školu ekonomickou do Prahy?

Prof. Karlík: V roce 1991, byl jsem delegován Fulbright Foundation. To je vládní organizace financovaná Kongresem, znamená více než UNO. Můžete sem po velmi přísném výběru přijít jako student, anebo jako profesor. Potom jste v akademické reprezentaci. I v tomto případě pro mě zapracovala náhoda. I když jsem neměl sedm let hodnost profesora, na

základě programu, který jsem chtěl přednášet, jsem byl schválen. Mohl jsem jít přednášet na Nový Zéland, do Portorika, anebo do Prahy. Zvolil jsem Prahu, protože umím česky. Organizace to věděla a velmi mě podpořila, neboť to znamenalo nesmírnou výhodu. Kdybych totiž přednášel v Praze anglicky, nikdo by tomu nerozuměl. V té době zde 90% lidí angličtinu neznalo, pokud ano, pak to byla angličtina do hospody, ale ne na profesionální práci. Přednášel jsem to samé dvakrát - jednou anglicky a jednou česky. Přednášky měly úspěch, Praha žádala o prodloužení o jeden rok.

Jak Vás v Praze přijali?

Prof. Karlík: Trochu mě podezírali, ale byli to vesměs dobří lidé. Zaopatření tam bylo ale mizerné. Kdybych přišel v Americe jako profesor, dostanu vilu s bazénem. Zde jsem dostal podkrovní místnůstku, šel jsem proto do soukromí. Neměl jsem sekretářku, o pracovníku jsem se dělil s dvěma dalšími profesorkami. Někdy mě poslali přednášet sedm hodin. Byl jsem překvapen, úzus je, že přednášíte dvě hodiny denně.

Jak se odlišovali posluchači v Praze od posluchačů v Americe?

Prof. Karlík: To je těžké srovnání. Myslím, že v exaktních vědách, informatice byli v Praze poměrně dobří. Ale neznali nic z humanitních věd. V Americe na elitních univerzitách je toto vzdělání samozřejmé. Tam se jedná o individuální přístup ke studentům. Tam jste nejen student, tam se svými profesory jíte, diskutujete, oni vás zvou do svých domů, prostě jste součástí univerzity, kterou také vším reprezentujete.

Odešel jste ve svých dvaceti letech z Československa, ale na Vaší češtině to není znát. I když jste mluvil převážně anglicky, není k postřehnutí žádný anglický akcent.

Fascinuje mě, že tvoříte správně všechny "zapeklité" tvary češtiny.

Prof. Karlík: Myslím, že mateřský jazyk nelze zapomenout, pokud si tam někdo připustí nějaký cizí akcent, myslím, že je to záměrně, pro zajímavost. Možná mluvím trochu archaic-

ky, jako kluk jsem přečetl celého Jiráska.

Jaké jazyky ovládáte?

Prof. Karlík: Vedle češtiny a angličtiny také němčinu, francouzštinu a ruštinu.

Jaké máte záliby?

Prof. Karlík: Rád čtu literaturu faktu, ale také básně. Jinak jsem především sportovně založen - lyžuji, hraji tenis, zabývám se horolezectvím. Nejvyšší hora, kterou jsem zdolal, je v Jižní Americe, měří 5 700 metrů.

Co Vám horolezectví přináší? Představuje to nesmírnou námahu dostat se nahoru, ještě větší pak dolů. Stojí ten krátký pocit být na vrcholu za to?

Prof. Karlík: Ano, stojí to za to. Horolezectví je jako droga. Jsem toho názoru, že nejkrásnější život je ten, který prožíváme intenzivně. Když lezete po horách, je to nebezpečné, čím větší nebezpečí, tím větší intenzita života.

Jsou země, kde jste ještě nebyl?

Prof. Karlík: Nebyl jsem v jižní Africe a na Aljašce.

Co děláte v současné době?

Prof. Karlík: Pořád něco. Nedávno jsem se vrátil z cesty do Mongolska a Číny, jinak píše články, jimiž dráždím lidi okolo politiky v Americe. Děláním si v zásadě, co chci. To mě nejvíc baví. Něco napíši, pak to vyhodím, něco koupím, pak to prodám.

Cítíte se být Čechem, anebo jste kosmopolita?

Prof. Karlík: Jsem Čech, ale také Euroameričan. Evropa má vyšší estetické a kulturní hodnoty, Amerika je pragmatická. Tam se cítím lépe. Tato země mi dala azyl, vzdělání, diplomatický statut. Češi mi škodili, velká část rodiny byla popravena za Hitlera, skončila ve vězení za komunistů. I přesto jsem pro Čechy udělal hodně. Žiji střídavě ve Vídni a Kalifornii.

Váš pohled na vývoj v ČR?

Prof. Karlík: Jsem velice zklamán. Morální devastace národa je strašná. Ekonomicky se to za pár let spraví, ale ten druhý problém zůstává. Republika nemá solidní zákonodárství, proto může docházet k tomu, k čemu dochází - rozprodávání průmyslu, tunelování bank. Existuje jako za komunistů rovnost, ale někteří jsou "rovnější".

Co byste chtěl ještě ve svém životě realizovat?

Prof. Karlík: Pro sebe nic. Chtěl bych udělat něco pro ty, co nic nemají. Ale v tomto případě je zde velké nebezpečí. Co vy uděláte, tamní mocní rozkradou. Já mohu proti těmto lidem psát, ale nikdo to neče. Jsou to z mého pohledu titěrnosti. Dnes můžete něco ovlivnit jenom když přijдете s nějakou ideologií.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. M. Brandeis.

Jak se žije nakladateli v Čechách?

Mělo se za to, že televize, internet a jiná technická média i ekonomická situace podstatně zlikvidují čtenáře knih. Ukazuje se, že to zdaleka neplatí. Neplatí ani to, že ho budou zajímat pouze bulvární témata a zvítězí pakultura. Podíváme-li se totiž na top ten Lidových novin, mezi nejprodávanějšími tituly v květnu tohoto roku, naleznete Pavla Tigrida Glosy o české politice, Korán, Christian Callec Encyklopedie vína či Jacques de Goff Intelektuálové ve středověku. V první desítce je i Hrabal a detektivka P. D. Jamesové.

Jak to vypadá na trhu a jakou ediční politiku musí volit český nakladatel, aby přežil, jsem se zeptal jednatelky NS Svoboda ing. Jitky Slepíkové.

Je to dnes velmi složité. Vydáváme nejen středoškolské a vysokoškolské učebnice, ale i literaturu naučnou, přírodovědeckou, historickou i beletrii. Úspěšné je i čtení pro děti.

Některé tituly se prodají rychle jako "Anglická gramatika", "Moderní učebnice angličtiny" i připravovaná Moderní učebnice němčiny. Některé knihy jdou na odbyt pomaleji, s čímž se počítá v celoročním edičním plánu. Měly by být k dispozici pro českého čtenáře kdykoli.

Vezměme nyní konkrétní příklad. Vydali jste Operu - průvodce operní tvorbou Anny Hostomské. V jakém nákladu a jak se prodává?

Do této skupiny patří právě Hostomská. Náklad byl stanoven na 2000 výtisků. Za rok se prodala polovina. Je pouze otázkou času, kdy kupec sáhne do regálu, aby kniha udělala radost někomu blízkému. Že by se neprodala, strach nemáme. Je také v poněkud lepší úpravě, než minulá

vydání. A starší lidé si pamatují její rozhlasové hodinky. Myslím, že právě hranice zde nehrají velkou roli.

Ve vaší nabídce vidím zajímavé autory dětských knih. Třeba Renčínova "O zvířátkách a hradu pana Krbce..."

Zvířátka pana Krbce nejsou našim vydavatelským titulem. Kupodivu pan Krbec, ačkoli základem byl kouzelný večerníček České televize, příliš nezabral. Přišli jsme na to, že byl spíše pro dospělé. Jak autor kreseb, tak vypravěč pan Abrahám jsou asi více oceňováni dospělejšími posluchači. A tak se stane v dobré víře nakladatelská chybička.

Naprostý úspěch má však spisovatelka Cécile Aubryová, autorka Belly a Sebastiána. Dobrodružství poníka Polyho a jeho italského kamaráda z okolí Benátek Pippa je

rozebráno. Totéž očekáváme u třetího dílu, který je na trhu od letošního června. Pohádka lesa J. Kozíška je bohatě ilustrovaný soubor pohádek a říkadél pro nejmenší a má úspěch. Ve výčtu bych mohla pokračovat...

Technické a výtvarné vybavení vaší produkce musí být ekonomicky velmi náročné.

Ano. Náš čtenář má již vysoké nároky. Jsme tomu rádi a proto se jeho požadavky snažíme plnit. Vytvořili jsme si okruh spolupracovníků z řad známých výtvarníků a ilustrátorů. Za

zmínku stojí titul autorů Staňka a Lince Technika figurální kresby.

Na vašem stole vidím návrh na obálku Římské císařovny...

Güntherovy Římské císařovny vycházejí v českém překladu a kniha má být na pultech v červenci. K vánocům pak připravujeme i Římské císaře. Historická témata v Čechách jsou vždy úspěšná.

Právě tak je na tom i naše přírodovědná edice Příroda do kapsy. Malý výčet titulů: Sovy a draví ptáci, Vichry, větry, hurikány, Obojživelníci a plazi, Slunce, měsíc, hvězdy...

níci a plazi, Slunce, měsíc, hvězdy...

Závěrem lze konstatovat, že se miliónáři nestanete a že převažuje spíše fandovství, než honba za penězi. Dnes se to sice nenosí, ale pro duši národa je to důležité.

To si myslíme také. Vzpomeňme jen na roznašeče českých knih z románů Aloise Jiráska. Rolls royce asi před naší redakci nikdy neuvidíte.

Rozmlouval dr. Karel Helmich

Nová pražská galerie

Začátkem léta byla Praha obohacena o další stálou výstavní galerii. Příkladem mnichovské Hypobanky nebo Banky Austria ve Vídni se totiž chopila Česká pojišťovna, která otevřela v centru Prahy v Purkyňově ulici svou výstavní síň. Již první výstava ukázala, že sbírky významného českého finančního ústavu skrývají mnohá cenná díla od takových mistrů, jako byli Alfons Mucha, Josef Šíma, Max Pirner, Václav Špála nebo Antonín Procházka. Srovnání se západoevropskými bankovními giganty ovšem trochu kulhá - ve srovnání s jejich stánky umění je ten pražský doslova krcálkem. Ale budiž dík i za něj. Zatím čeští podnikatelé nejví pro umění zrovna mnoho porozumění a štědrější sponzory by bylo možno spočítat na prstech jedné ruky. Zdá se, že některé představy ze začátku devadesátých let, že se nejrůznější instituce ke sponzorování kulturních akcí jen pohnou, neměly k realitě zrovna blízko. Ono také málo českých společností má takové finanční zázemí, aby si mohlo dovolit velkorysejší projekty. Ale s tím se prostě muselo počítat. (MaFr)

Letecké muzeum Kbely stojí za to vidět

Expozice Leteckého muzea Historického ústavu české armády ve Kbعلích si každoročně prohlédne přes padesát tisíc návštěvníků.

Muzeum letos vstupuje již do 32. sezóny a jeho pracovníci odvádějí pravidelně velký kus práce. Každý rok se snaží přijít s nějakou novinkou - v letošním roce byla například otevřena expozice nazvaná Vysoká rudá zeď, která mapuje historii leteckých incidentů nad "železnou oponou". Atmosféru minulého půlstoletí přibližují dokumenty, letecké mapky, fotografie a mnoho dalšího materiálu. Jsou zde záznamy od prvních útěků českých letců (bojovníků z bitvy o Anglii) až po unikátní útěk Vojtěcha Valy v roce 1977, který se pokusil překonat železnou oponu v unikátním vírníku vlastní konstrukce. Útěk se tehdy nezdařil a Vojtěch Vala byl odsouzen ke 13 letům vězení. Vírník je dnes v muzeu k vidění ve svém původním stavu.

Ve kbelském muzeu si mohou návštěvníci prohlédnout i řadu dalších unikátů a to dokonce světových. Jedním z nich jsou obě verze prvního bojové nasazeného proudového letounu, jednomístného i dvoumístného Messerschmittu Me 262. Tento unikát vlastní muzeum ve Kbعلích jako jediné na světě.

Další novinkou je radar, který sloužil k navádění letadel na civilním cvičišti v Karlových Varech. Radar již dnes není funkční, na rozdíl od většiny letadel, která jsou umístěna na betonovém prostranství nebo v některé muzejní hale. Většina z nich je v provozuschopném stavu. Letecká muzea si jednotlivé exponáty vyměňují a zapůjčují a tady vždy platí heslo, že nejhodnotnější exponát je létající exponát. (mk)

Historie Prahy od Ypsilonky

Režisér, dramatik a herec Jan Schmid připravil zajímavou inscenací Praha stověžatá aneb Praha zlatá, magická, matka měst a zkrátka naše. Po devíti letech, kdy měl premiéru Mozart v Praze se jedná o další velký, výhradně autorský projekt souboru Studia Ypsilon. Při psaní textu inscenace se autor inspiroval lidovým divadlem, což mu umožnilo určitě zhušťování a zjednodušování historických událostí. V inscenaci je zakomponována rodina, která se pohybuje dějinami od pravěku až do současnosti. Rovněž zde zaznívají citáty z děl slavných autorů - Durycha, Loma, Dvořáka nebo Nerudy a některé z nich jsou přímo součástí dialogů. Odborné rady podal k Praze stověžaté historik Vít Vlnas. Podobu inscenace dokresluje hudební koláž, která provází jednotlivé dobové proměny. Připravil ji Miroslav Kořínek, dvorní skladatel Ypsilonky. Při výběru použil jako klíčové autory Smetanu, Dvořáka a Mozarta, ale zabýval se i šlágry opěvující Prahu. Velký kus práce odvedl i scénograf Miroslav Melena, který navrhl pro inscenaci celkem asi 60 kostýmů. Celá inscenace se odehrává v jakémsi orloji, který odměřuje a zaznamenává pražský čas. Orloj je tu pak významný nejen jako astrologický prvek, ale také jako typický symbol Prahy. (mk)

Magazín Quo byl nejúspěšnější

Nejúspěšnějším časopisem se v loňském roce v České republice stal měsíčník pro muže Quo, který vydává společnost Hachette Filipacchi 2000.

Druhé místo v hodnocení týdeníku Strategie obsadil filmový měsíčník Cinema nakladatelství Albatros a třetí místo získal měsíčník o zdraví, púva-bu a kondici Puls, jehož vydavatelem je Mona Praha.

Hodnocení redakce Strategie probíhalo podle metody amerického magazínu Adweek, kde jsou hodnoceny obchodní výsledky, to znamená prodaný náklad a příjem z inzerce, a na druhé straně je hodnocena kvalita obchodní politiky.

Hvězdou roku, to je novinkou, se stal magazín Spy z vydavatelství Stratosféra. (mk)

Zemřel herec Vladimír Ráž, představitel krále Miroslava

Herec Vladimír Ráž, který se nejen do dětských srdcí zapsal jako král Miroslav v legendární filmové pohádce Pyšná princezna, zemřel na začátku července nedlouho po dovršení 77 let. Ráž se narodil 1. července v Nejdku na Karlovarsku. Po absolvování pražské konzervatoře v roce 1947 působil v řadě pražských divadel, od roku 1954 do roku 1990 byl členem činohry Národního divadla. Vystupoval v řadě divadelních rolí, byl například Laertem v Shakespearově Hamletovi a Paridem v Giraudouxově hře o trojské válce, naposledy se na jevišti objevil v roce 1993 jako farář v Roce na vsi bratří Mrštíků.

Kromě filmových rolí, kdy ztvárnil Jana Kozinu či doktora Janského, se objevil i v řadě televizních inscenací a seriálů. Patří mezi ně například Sňatky z rozumu, Modlitba za Kateřinu Horovitzovou, Byl jednou jeden dům a Hříšní lidé města pražského. V roce 1997 obdržel cenu za celoživotní mistrovství v dabingu. xpd

Francouzské listy oceňují "Věc Makropulos"

Velký ohlas vyvolala ve Francii inscenace opery Leoše Janáčka Věc Makropulos, která v červenci zahajovala operní festival v jihofrancouzském Aix-en-Provence. Většina kritiků oceňuje nové nastudování a shoduje se ve chvále opery Leoše Janáčka, jehož dílo zatím ve Francii nebylo tolik uváděno jako v jiných západoevropských zemích. Je to poprvé, co je uváděna nějaká opera od největšího operního skladatele 20. století na tomto festivalu, který se přitom pořádá již 52 let, zdůraznil kritik listu Le Monde v téměř oslavném článku.

V souvislosti s Věcí Makropulos by se dalo tolik říci o skladateli, o osudu, o lidské duši, o nepochopení, o samotě a o lásce. To vše je obsaženo v libretu, které je obdivuhodně hutné a tvoří jedno tělo s hudbou, jež je v neustálém napětí a nepoužívá žádné obvyklé návody, jak diváka dojmout. Přesto otevírá okna dokořán na tento svět, na toto lidstvo, které skladatel a jeho inspirátor Karel Čapek tak milovali, napsal Le Monde.

Podle listu došlo v Aix ke skutečnému zázraku, protože lapidární charakter hudby a textu se sešly s režisérem Stéphanem Braunschweigem. Jeho režie je školním příkladem úspornosti, rychlosti, čitelnosti a plynulosti, která se obejde bez těžké scénografie obvyklé u většiny operních produkcí, uvedl Le Monde.

Také Le Figaro připomíná, že Janáček ve Francii naháněl strach, zatímco v Německu a anglosaských zemích byl již uznáván. Jazyk libreta a hudební jazyk opery vyvolával obavy u ředitelů našich divadel, poznamenal deník a připomněl, že i v Aix jsou plánována jen čtyři představení, protože u publika nevyvolává takový zájem. Publikum se však mylí, protože na Věci Makropulos není nic avantgardistického, je to jen zvláštní hudební představení, uvedl Le Figaro.

Oceňuje vedle režie i dirigenta Simona Rattlea a orchestr z Birminghamu, kteří mají podle něj s Janáčkem mnoho blízkého, stejně jako německou sopranistku Anju Siljaovou.

Pouze Libération, který rovněž věnoval inscenaci rozsáhlou kritiku, označil režii "Janáčkovu mistrovského díla" za příliš úzkou a omezující. Tato Věc Makropulos v Braunschweigově pojetí je ve skutečnosti příliš mdlá a rezignuje na Janáčkův radostný hudební rukopis, napsal kritik Libération.

Také týdeník Le Nouvel Observateur zveřejnil rozsáhlý materiál o nové inscenaci Věci Makropulos a díle "tohoto ohromného skladatele" vůbec. Ve Věci Makropulos nacházíme znovu Janáčkovu barvitou hudbu plnou stínů a větru a s trochou nadsázky by se dalo říci, že k ní námět napsal Orson Welles. Je to drtivé dílo, plné neklidu, které postupuje kupředu plnou rychlostí a učinilo z českého jazyka hlavní postavu opery, napsal Le Nouvel Observateur. Stanislav Mundil boh mik xmc

Komu patří kronika ?

Policie začala vyšetřovat prodej velice hodnotného rukopisu Pulkavovy kroniky z 15. století, který loni jeden z pražských antikvariátů nabídl ke koupi Národní knihovně. O rukopis, který byl od roku 1949 pokládán za ztracený, se jako o svůj majetek totiž hlásí litoměřická arcidiecéze. Určitá šetření proběhla už loni, ale tehdy se nepodařilo arcidiecézi prokázat, že by uvedený rukopis někdy vlastnila a kronika tak byla vrácena antikváři. V současnosti je dílo prozatímně uloženo v Národní knihovně a do ukončení sporu se s ním nesmí manipulovat. Ať už pře dopadne jakkoliv, lze považovat za velice pozitivní skutečnost, že se ztracený rukopis objevil opět na světle světa a snad bude možné ho v budoucnosti i badatelsky využít. Problémem však zůstává, zda Národní knihovna bude mít na odkoupení kroniky dostatek prostředků, Nadace Charty 77 zveřejnila výzvu ke sbírce peněz na koupi rukopisu, po dobu konání sporu ji ovšem zastavila. (MaFr)

Česká kamenná skulptura 90. let

V exteriérech Pražského hradu je možné absolvovat krásnou procházku. Začít i skončit je možné kdekoliv. Výstavu připravila Fakulta architektury ČVUT a Správa Pražského hradu. Kurátorka výstavy Magda Juřiková pozvala autoty, se kterými již delší dobu spolupracuje a dobře je zná. Je to například Jan Ambrůz, Jindřich Zeithamml, Kurt Gebauer, Marius Kotrba, Zdeněk Hůla, Michal Škoda, Miloslav Chlupáč, Jiří Kačer, Aleš Veselý, Pavel Opočenský a další.

Divák procházející Belvederem, Prašným mostem či Jelením příkopem tak může spatřit mnoho zajímavých útvarů a postav. Dvě velké krychle z bílého mramoru, s odříznutou spodní a vrchní stěnou a odvrtnými bočními plochami představují minimalistické umění a to je zachyceno i v mrákotínské žule, která téměř nepostřehnutelnými zásahy zobrazuje Daidalova křídla. Pyramidální trpaslík a Maska jsou složeny z nalezených balvanů a stanou se pravděpodobně trvalou ozdobou Jeleního příkopu. Z hořického pískovce je vysekána skupina tří postav - tato rodina je ve stylu jakýchsi podivných strojů. Ležící figura, která je složená z několika samostatných částí navazujících na sebe zase připomíná kamenné sekané sochy Henryho Moora. Dvě protáhle kamenné nádoby připomínají loďku, kašna zase funguje jako mobil. Tyto a mnoho dalších výtvorů z celkově zajímavé expozice mohou návštěvníci vidět do 31.10. 2000, vždy denně od 10 do 18 hodin. (mk)

Kočáry v zámeckých sálech

Nová stálá expozice v historickém areálu zámku Ctěnice shromáždila téměř dvě desítky kočárů ze tří století. V sálech barokního sídla Valdštejnů, Losyů a Windischgratzů se objevily poštovní dostavníky, arcibiskupské berlingoty, řeznické bryčky, sáně a landauery. Byly zapůjčeny ze sbírek Poštovního muzea a České pošty, Muzea hlavního města Prahy, pražského arcibiskupství a Národního technického muzea.

Zámek Ctěnice rekonstruuje Pražská informační služba již pět let. Všechna zde vystavená vozidla prodělala opravy a byla velmi náročně obnovována. Všechny kočáry jsou originály a jejich soubor v takovém rozsahu není nikde jinde v Čechách k vidění. Nejstarším exponátem je slavnostní karosa, tažená čtyřspřežím vraníků. O něco mladší je berlína, reprezentační vozidlo primátorů s malovaným znakem a stupátkem pro lokaje. Ve Francii bylo toto vozidlo nazýváno berlingot a používal ho ke svým cestám i rakouský císař Ferdinand I. Anlická produkce je zastoupena vozidlem Hansom cab, který je speciálně uzpůsoben pro jízdu v úzkých uličkách, otevřeným šestimístným vozem wagonette a psím vozíkem dogcar z počátku 20. století.

Návštěvníci ctěnické expozice si také mohou vyzkoušet kočírování na trenážeru. (mk)

Praha na známkách

V Poštovním muzeu v Nových Mlýnech byla instalována nová expozice pod názvem Praha - Evropské město kultury 2000 ve známkové tvorbě. Jedná se o další příspěvek akce Praha 2000.

Výstava nabízí návštěvníkům ucelený průřez v oblasti vývoje známek a to těch, které byly inspirovány Prahou a jejími architektonickými památkami, důležitými událostmi i osobnostmi a to od roku 1918 až do současnosti.

Výstava představuje například známky secesní Prahy, tak jak ji ztvárnil Alfons Mucha nebo Národní divadlo, Karlovu univerzitu či Památník národního písemnictví viděné očima Maxe Švabinského, Cyrila Boudy a Karla Svolinského.

Výstava v Poštovním muzeu potrvá do konce září 2000 a je přístupná denně kromě pondělí od 9 do 17 hodin. (mk)

70. výročí

Jiráskova Hronova

Datum 12.8. až 19.8. bylo svátkem pro všechny amatérské divadelníky. V té době totiž proběhl jubilejní 70. Jiráskův Hronov. Záštitu nad festivalem měl prezident Václav Havel.

Letošní ročník se uskutečnil mimořádně jako mezinárodní festival nevládní organizace amatérských divadelníků AITA/IATA.

V Hronově vystoupily desítky souborů z Německa, Litvy, Ruska, Holandska, Francie a Slovenska. Zhruba stejný počet byl domácích souborů. Většinou se jednalo o vítěze národních přehlídek (například Divadelní Třebíč, Šrámkův Písek nebo Krakonošův podzim). (mk)

Festival Krylonoce 2000

V amfiteátru na Skalce v Novém Jičíně se shromáždilo více než 1500 milovníků folkové hudby a přízníků českého písničkáře Karla Kryla.

Smyslem festivalu Krylonoce 2000 bylo především připomenutí morálního odkazu Karla Kryla a zároveň i podpora jemu podobných písničkářů. Místo konání festivalu bylo zvoleno symbolicky, neboť Karel Kryl žil v Novém Jičíně skoro 12 let, až do své emigrace v roce 1969. Kryl byl legendou svobodné československé kultury, velký ohlas měla jeho vystoupení v letech 1968 a 1969 a jeho písně z dlouhohrající desky Bratříčku, zavírej vrátka se staly jedním ze symbolů odporu proti okupaci Československa.

Na Krylonocích došlo k setkání folkařů, kteří mají svoji tvorbou a stylem ke Krylovi blízko, navazují na něho a dále tak rozvíjejí jeho tradici. Představilo se zde mnoho známých, současných českých písničkářů a zpěváků, například Dáša Andrtová, Pavel Dobeš, Pepa Nos, Jana Koubková, Jan Spálený, Miroslav Paleček a Michael Janík, Vlastimil Třešňák, Oskar Petr, Jiří Schmitzer a Václav Koubek. Mezi vystupujícími byl přítomen také Krylův bratr Jan.

Karel Kryl zemřel v Německu 3. března 1994 ve věku nedožitých 50 let.

(mk)

Mezinárodní bienále grafického designu

Letošní ročník představil nové trendy v oblasti grafického designu a písma v novinách, časopisech, knihách a médiích.

Z 2800 přihlášených exponátů bylo vystaveno přibližně 1450. Téměř všechny expozice jsou vystaveny v Místodržitelském paláci Moravské galerie. Zde budou vystaveny téměř do konce září.

Pětí hlavními cenami byly ohodnoceny nejlepší práce v každé kategorii. Součástí programu bienále, kterého se zúčastnilo 290 autorů ze 41 zemí, bylo symposium Design jako otevřený prostor. Doprovodné výstavy prezentovaly knižní a časopiseckou tvorbu Marcela Duchampa, práce švýcarského designéra Adriana Frutigera a předního českého typografa Josefa Týfy.

(mk)

Magdalena Kožená vystoupila v Londýně

Na světoznámých londýnských Promenádních koncertech "Proms" debutovala známá česká mezzosopránistka Magdalena Kožená. V Royal Albert Hall se podílela na bachovském programu s dirigentem Johnem Eliotem Gardinerem a jeho Monteverdiho sborem a se souborem English Baroque Soloists.

Magdalena Kožená byla britským tiskem označena jako největší objev české hudby posledního desetiletí. Kožená rovněž v letošním roce debutovala v Kanadě, kde v amfiteátru ve městě Joliette prezentovala se souborem Le Violons de Roy Bachovu a Handelovu hudbu. Koncem srpna se objevila na mezinárodním festivalu v Edinburgu při koncertním uvedení Mozartovy opery Titus. Začátkem příštího roku by se měla Magdalena Kožená objevit v Lipsku v Debussyho opeře Pelléas a Mélisanda.

(mk)

Kafkova Praha

Po čtyřiceti letech od německé edice vyšla konečně v češtině výborná kafkovská studie Emanuela Frynta (1923-1975) s fotografiemi Jana Lukase (1915): Praha - domovské město Franze Kafky.

Již na začátku 60. let byl připraven český originál této biograficko-místopisné práce. "Pouhých" čtyřicet let musel pak čekat na svoje knižní zpracování. Důvodem této prodlevy byla především emigrace fotografa Jana Lukase v roce 1966 do New Yorku a následující zákaz zveřejňování jeho díla a pak i to, že dílo Franze Kafky bylo jako takové pro komunistický režim nežádoucí. Pro posledních deset let otálení již však žádný důvod nebyl.

V polovině 40. let došlo k literárnímu setkání Emanuela Frynty s Kafkou a již v té době začal autor komponovat knihu pro vlastní potřebu a objevovat tak téma Franz Kafka - Praha - já, což byla podivuhodná skládanka z Kafkových textů, Fryntových komentářů, dobových žánrových fotografií a pohlednic, výstřížků z novin a časopisů. Konečnou podobu knihy zpracoval Frynta společně se svým přítelem fotografem Janem Lukase. Původní Fryntův text byl zkrácen, vypadly jeho fotografie, mnoho dobových snímků a pohlednic i výstřížky z novin a časopisů a přibyly Lukaseovy fotografie. Ty pořizoval fotograf společně s Fryntou a dokumentovali nejen detaily z doby Kafkova života, ale i všechno to, co atmosféru Prahy průběžně utvářelo.

Vznikla znamenitá kniha s předmlouvou Ivana Vyskočila, která se stává neocenitelným doplňkem celého Kafkova díla. (Vydalo nakladatelství Franze Kafky).

(mk)

Barokní podívaná ve Vladislavském sále

V rámci festivalu Europamusicale bylo provedeno jedinečné představení díla nejvýznamnějšího barokního skladatele českého původu Jana Dismase Zelenky z roku 1723 *Sub olea pacis et palma virtutis*. Toto významné dílo, které se pohybuje na rozhraní melodramatu, opery a oratoria ožilo po téměř třech stoletích.

Děj alegorického díla byl určen ke korunovaci Karla VI. a znázorňuje vítězství knížete Václava nad pohany, pozvání na říšský sněm a Václavovu korunovaci.

Každá barokní opera měla ve svém původním záměru za úkol oslnit způsobem svého provedení. Součas-

Aleš Procházka (bas) jako Důstojnost

nou choreografii sestavil francouzský režisér Marc Leclercq, který rovněž sledoval tento cíl. Samotná scéna byla téměř bez kulís, ale velice výrazné byly kostýmy. Tři spojené instrumentální soubory dobových nástrojů a chlapecký sbor byly s jistotou vedeny mladým dirigentem Markem Štruncem. Strhující byly i výkony všech protagonistů po celé tři hodiny trvání opusu.

(mk)

Pražský kongres bohemistů

Druhého kongresu o tisícileté historii české literatury se zúčastnilo na 160 odborníků z 27 zemí světa. Kongres se uskutečnil v rámci akce Praha-Evropské město kultury a jeho pořadatelé byli Ústav pro českou literaturu AV ČR, Filozofická fakulta UK a Obec spisovatelů.

První kongres se konal v roce 1995 a jeho cílem bylo zmapovat historii a současný stav oboru. Současná akce na první kongres navazuje a na její letošní jednání se přihlásilo 150 odborníků z 27 států (v roce 1995 to bylo 100 bohemistů z 24 zemí).

Na kongresu zaznělo více než 100 referátů, které postihly českou literaturu od středověku po současnost. Všechny příspěvky budou - podobně jako před pěti lety - publikovány v samostatném sborníku.

Na seznamu účastníků letošní konference figurovala řada renomovaných bohemistů jako například Jiří Brabec, Miroslav Červenka, Petr Čornej, Aleš Haman, Jiří Holý, Květoslav Chvatík, Milan Jankovič, Vladimír Justl, Jaroslav Kolár, Zdeněk Kožmín a jiní. Do Prahy přijeli bohemisté i z tak vzdálených zemí jako je Japonsko či Kolumbie.

V rámci doprovodného programu navštívili bohemisté Letní shakespearovské slavnosti na Pražském hradě a rovněž navštívili jihočeskou Třeboň. (mk)

200 let pražské AVU

V pražském Mánesu si studenti Akademie výtvarných umění připomněli výstavou svých prací, že uběhlo právě 200 let od založení jejich školy.

Daniel Pitín s kopií

Jeden ze studentů Daniel Pitín natočil krátký film, který čerpal svoji inspiraci v historce, která se udála v roce 1941. Tehdy jistá feministka rozsekala v londýnské galerii Vélasquezův obraz Venuše před zrcadlem. Film byl na výstavě promítnut do barokního rámu. Kopii Vélasquezova obrazu, který je zničen, namaloval sám autor filmu Daniel Pitín. (mk)

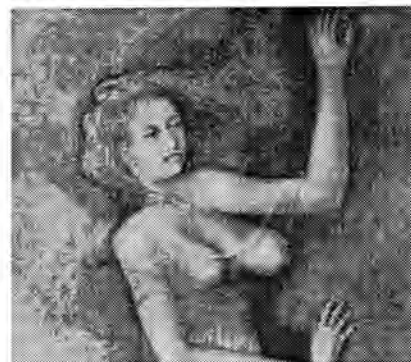
Muzikálová Babička

V Ratibořicích na Náchodsku se konalo předpremiérové koncertní provedení písní z připravovaného muzikálu Babička. Premiéra je plánována na 10. října v pražském Divadle Jiřího Grossmanna.

Koncertní provedení muzikálu, který vznikl na motivy prózy Boženy Němcové, se uskutečnilo v Babiččině údolí v ratibořickém zámeckém parku. Na koncertě vystoupili Heidi Janků, Hana Talpová, Petr Haničinec, Hana Vozníčková, autor hudby Richard Pachman a autorka libreta Hana Postránecká. (mk)

Městská obrazárna v Litomyšli byla opět otevřena

Po téměř 30 letech budou moci návštěvníci Litomyšle zhlédnout sbírku obrazů z fondu městské obrazárny. Je zde vystaveno mnoho děl, která se rovnají svoji proslulostí dílům vystaveným ve světových galeriích.

Stanislav Podhrázný : Ležící akt

Poprvé byla městská obrazárna otevřena 28. září 1926. Bylo zde instalováno 58 obrazů, 61 kreseb a akvarelů a větší množství reprodukcí prací slavného rodáka z Litomyšle Juliuse Mařáka. Později bylo na zámku zřízeno muzeum hudby a obrazy byly uloženy v depozitáři. V současné době se konečně sbírka vrátila na zámek, doplněná o díla ze současnosti. Značně omezené prostory umožnily představit jenom část sbírky. Ve čtyřech sáních jsou umístěna díla, která se odlišují jak výběrem autorů tak i uspořádáním prací. Jsou zde krajiny Aloise Bubáka, Antonína Chittussiho, Otakara Lebedy a samozřejmě Juliuse Mařáka. Dále pak žánrové malby a portréty Antonína Dvořáka je vedle místních autorů jako je například Jan Honsa, Václav Martínek, František Ropek, Jan Šplíchal a Rudolf Vejrych jsou zastoupena i obecně známá jména, například Antonín Hudeček, Jaroslav Panuška nebo Vincenc Beneš. Mezi poklady galerie patří obrazy Otakara Coubine, Josefa Čapka, Emila Filly, Antonína Procházky, Vaclava Špály, Jana Zrzavého, Josefa Váchala a Františka Tichého. Současné umění je zastoupeno obrazy Jaroslava Horálka, Ludmily Jandové, Bohdana Kopeckého, Jiřího Mědíka a Aleše Ogouna. (mk)

Boskovický festival letos poosmé

Přehlídka hudby, divadel, filmů, videoprojekcí, výstav, výtvarných děl a dalších akcí v Boskovicích trvala čtyři dny. Letošnímu ročníku boskovického festivalu dominovala hudební a divadelní produkce. Vedle řady koncertů se uskutečnily dvě přehlídky rockových kapel, mezi nimiž nechyběli Psi vojáci, Pluto či Iva Bittová, Už jsme doma a MCH Band.

Divadelním souborům, kterým jsou tradičně vyhrazeny dva festivalové dny, patřil boskovický hrad a některá představení se uskutečnila v synagoze a v ulicích města. Návštěvníci měli také možnost na několika filmových plátnech zhlédnout řadu snímků českých i světových autorů, od Věry Chytilové až po Wima Wenderse, a to včetně výběru filmů o lidských právech z festivalu Jeden svět.

Festival Boskovice 2000, jehož podtitul zní Festival pro zachování a obnovu židovské čtvrti, se snaží nejen pobavit příchozí hudbou a divadelními performancemi, ale také navodit atmosféru tolerance a úcty ke kulturním hodnotám vytvořeným předchozími generacemi. V programu jsou pokaždé ve velké míře zastoupena díla, která vycházejí z židovské kulturní tradice nebo která se této oblasti věnují. Problematikou zachování a obnovy židovské čtvrti se členové Unijazzu z Boskovic a okolí zabývají již od konce osmdesátých let. Tyto snahy vyvrcholily pořádáním dnes již tradičních festivalů. *xmc*

Dům Leoše Janáčka byl znovu otevřen

Po několikaměsíční rekonstrukci byl znovu otevřen hukvaldský Památník Leoše Janáčka. V domě Leoše Janáčka v Hukvaldech byla historická část původního interiéru doplněna dobovými fotografiemi a dokumenty. Tento dům, který pochází z 18. století, si skladatel koupil v roce 1921 a žil zde až do roku 1928.

V rodném kraji Leoše Janáčka vznikaly skladatelovy skici a poté hotové partie jeho největších děl jako byly například Příhody lišky Bystroušky, Věc Makropulos, symfonie Dunaj, Lašské tance, Mládí a oba smyčcové kvartety.

(mk)

Sochy Kurta Gebauera opět ve Vojanových sadech

Po 14 letech se do Vojanových sadů v Praze vrátily známé sochy Trpaslíků Kurta Gebauera. Svůj návrat (a to po 27 letech - vznikly v roce 1973) oslavily i umělkyně Plavkyňe, vytvořené z pryskyřice a textilu a stojící v rybníčku Vojanových sadů.

Kurt Gebauer: Český rybník

Známý český sochař Kurt Gebauer tímto otevřel výstavu Znovu vstoupení do Českého rybníka. V průběhu normalizace byla tvorba devětapadesátiletého sochaře považována za nevhodná k vystavování a byla brána ne jako umění, ale jako provokace.

Díla známého umělce se vyznačují jednoduchou formou, jsou založena na nápadu, mají vtip a vhodně zapadají do okolního prostoru.

Trpaslíci se ve Vojanových sadech objevili poprvé v roce 1986. Na výstavu Barevná plastika v roce 1988 připravil Gebauer Koupající se dámy. Na tehdejší dobu to byla nevidaná podívaná, která vzbuzovala mnoho protichůdných pocitů.

Kurt Gebauer absolvoval pražskou Akademii výtvarných umění a rok studoval v Paříži na Akademii krásných umění.

Mimo Vojanových sadů jsou další sochy Gebauera umístěny v areálu Pražského hradu jako součást skupinové výstavy Česká kamenná skulptura 90. let. Výstava Znovu vstoupení do českého rybníka potrvá do 15.10. 2000.

(mk)

Alfons Mucha v Edinburghu

Muchova nadace byla spoluzakladatelem výstavy děl Alfonse Muchy, která se stala jednou z nejvýznamnějších akcí letošního Mezinárodního festivalu umění ve skotském Edinburghu.

Expozice představila na 200 děl - skici, velkoplošné plakáty a olejomalby. Je to vůbec poprvé, co festival uvedl reprezentativní výstavu věnovanou českému umělci.

V souvislosti s touto českou výstavou proběhla i výstava fotografií lorda Snowdona, který během svojí návštěvy Prahy v roce 1990 fotografoval spisovatele Jiřího Muchu, syna Alfonse Muchy, ale také prezidenta Václava Havla. Další výstava byla ze sbírky edinbugrského sběratele moderního umění Richarda Demarca.

Výstava Muchových děl se konala v galerii City Art.

(mk)

Filharmonický sbor zpíval s Izraelskou filharmonií

Při ukončení koncertní sezony Izraelské filharmonie, řízené Zubinem Mehtou a Peterem Schreierem spoluúčinkoval pražský filharmonický sbor vedený Jaroslavem Brychtou. Sbor, jako doprovod, absolvoval 14 vystoupení orchestru v Tel Avivu, Jeruzalémě a Haifě.

12 koncertů řídil Peter Schreier a na jejich programu bylo Vánoční oratorium Johanna Sebastiana Bacha. Dva zbývající koncerty řídil šéfdirigent Izraelské filharmonie Zubin Mehta.

Český sbor jezdí do Izraele hostovat pravidelně a tímto uzavřel již svoji 66. sezonu. Vzhledem k letošnímu úspěchu, bude vzájemná spolupráce pokračovat i v následujících sezonách.

(mk)

Hans Staudacher měl výstavu v Praze

Rakouský výtvarník Hans Staudacher (1923) vystavoval v nedávných dnech ve dvou pražských galeriích. V Galerii Navrátil se prezentovala jeho díla z posledního období, v Galerii Oskara Kokoschky v budově Rakouského kulturního institutu byly zastoupeny kresby a obrazy z padesátých a šedesátých let. Umělecký výraz Hanse Staudachera zakotvil zejména v abstraktním umění. Rakouský informel byl ve své podstatě přirozenou reakcí na válečné zážitky. V šedesátých letech udržoval Hans Staudacher velmi těsné vztahy s českými konkréty, s umělci, kteří se zabývali vizuální poezií. To byli například Jiří Kolář, Jan Kotík, Josef Hiršal a Bohumila Grogerová.

Hans Staudacher: Šedé pražské jaro

Rakouský umělec se v minulosti zúčastnil i několika společných mezinárodních výstav, například výstavy *Písmo* a obraz uspořádané v Galerii Václava Špály.

Hans Staudacher znal díky svým osobním kontaktům dobře nejen české umění, ale i atmosféru v Československu v 60. letech. Proto ho i osobně zasáhla okupace Československa. Obrazy inspirované sovětskou okupací pod názvem *Šedé pražské jaro* a *České hodinky* z roku 1968 byly vystaveny v Galerii Oskara Kokoschky. (mk)

Zemřel sochař František Bělský

(zpravodaj ČTK) - Ve věku 79 let zemřel v červenci v britském hrabství Oxfordshire významný sochař českého původu František Bělský. Příčinou úmrtí byla rakovina prostaty. Český rodák, který strávil většinu svého života v Británii a ve světě je znám jako Franta Belsky, vytvořil sochy čtyř generací královské rodiny.

V roce 1981 mu seděla modelem britská panovnice Alžběta II. - jeho bronzová busta královny je nyní v londýnské National Portrait Gallery (Národní galerii portrétů), Mluvčí Buckinghamského paláce dnes ČTK řekla, že královna je smrtí Bělského velmi zarmoucena.

Jako první z královské rodiny ztvárnil v roce 1962 královnu - matku, která se letos dožívá sta let. K jeho významným dílům patří i londýnský pomník královninu bratranci lordu Mountbattenovi, jenž se stal obětí atentátu Irské republikánské armády.

V Praze je dílem Františka Bělského busta Winstona Churchilla u britského velvyslanectví v Thunovské ulici a dejvický památník českých a slovenských pilotů britského Královského letectva, kteří padli za druhé světové války. Bývalý voják dělostřelectva Franta Belsky je také autorem vojenského památníku v Cholmondeleyském parku v anglickém hrabství Cheshire, v místech, kde byli za druhé světové války umístěni čeští a slovenští vojáci, jimž se podařilo po pádu Francie odejít do Británie a utvořili zde československé jednotky.

František Bělský studoval po svém příchodu do Londýna sochařství na Central School of Arts and Crafts, později na Royal College of Art. Byl také prezidentem Společnosti portrétních sochařů. Anthony Stones, který Bělského v této funkci nahradil, o něm prohlásil, že to byl "jeden z nejvýznamnějších sochařů, kteří se v Británii po druhé světové válce objevili". Prezident Václav Havel loni udělil Bělskému stříbrnou pamětní medaili.

Pavel Kantorek poprvé v Praze

V Severočeském muzeu v Liberci uspořádal první samostatnou výstavu v České republice kreslíř a humorista Pavel Kantorek.

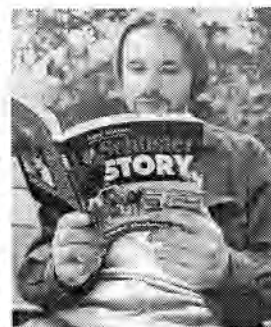
Kantorek vystudoval přírodní vědy a od roku 1965 se jeho kreslené vtipy objevovaly na stránkách humoristického časopisu *Dikobraz*. V roce 1968 emigroval do Kanady, kde v současné době působí jako profesor na univerzitě v Torontu.

Současná expozice Kantorkova kresleného humoru obsahovala přes 100 kreslených vtipů, převážně z 90. let a zakončila tak sérii expozic českých humoristů (Vladimír Renčín, Vladimír Jiránek, Adolf Born nebo Miroslav Barták). (mk)

Kniha o Schusterovi

České nakladatelství Formát vydalo knižku pod názvem "Schuster story - Mezi životem a smrtí". Tato kniha, která se zabývá okolnostmi hospitalizace prezidenta Rudolfa Schustera a pojednává o zákulisí jeho léčby, se objevila na pultech slovenských knihkupectví.

Autory publikace jsou slovenský reportér Juraj Mravec a český novinář, který vystupuje pod pseudonymem Denis Skalka.

Schuster story

Autoři připomínají známá fakta o průběhu Schusterovy léčby, vystupují však jako očití svědci, což neodpovídá skutečnosti.

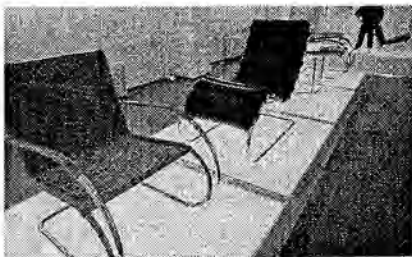
Kniha podle kritiků se prohřešuje vůči literárnímu žánru, obsahuje množství faktických chyb a podle zasvěcených osob nepřináší žádné novinky.

Na pultech českých knihkupectví by se mělo objevit zkušebních 1000 kusů ve slovenštině. Český překlad bude záviset na zájmu českých čtenářů. (mk)

Pražská výstava Designu a architektury

Tvorba Ludwiga Miese van der Rohe je představena na výstavě v pražském Národním technickém muzeu a nabízí především soubor návrhů Miesova nábytku, který nebyl dosud nikdy vystaven.

Výstava byla připravena Vitra Design Museem ve Weilu nad Rýnem ve spolupráci s Wiessenhof Institutem Státní akademie výtvarných umění ve Stuttgartu.

Výstava v Národním technickém muzeu v Praze

Expozice představuje řadu kreslených studií a zároveň i ukázky hotových výrobků. Zde je možno vidět, jakých metod architekti užíval.

Ludwig Miese van der Rohe nejprve pracoval u slavného architekta Behrense. V roce 1913 se osamostatnil a po válce začal projektovat a stal se průkopníkem ve využití ocelových trubek při konstrukci nábytku. Pružnost a pevnost tohoto materiálu využíval právě při konstrukci různých typů křesel a židlí.

Výstava také nabízí model kolonie obytných domů ve Weissenhofu a dále pak důležitou stavbu německého pavilonu na Světové výstavě v Barceloně. Architektova tvorba v Čechách je připomenuta projektem brněnské vily Tugendhat.

V letech 1930-33 se stal architekt Ludwig Miese van der Rohe ředitelem Bauhausu, jedné z nejuznávanějších a nejprogresivnějších uměleckých škol meziválečného období. Na konci třicátých let odešel známý architekt do USA, kde se stal profesorem na vysoké škole technické v Chicagu.

(mk)

Recenze - Karel Šiktanc

Dílo 4 - Český orloj /Tanec smrti (Praha, Univerzita Karlova v Praze - Nakladatelství Karolinum, 2000)

Nakladatelství Univerzity Karlovy v Praze Karolinum se v poslední době snaží trochu pozměnit svou tvář a rozšířit obvyklý repertoár vědeckých publikací a vysokoškolských skript i o vydání hodnotných děl z české beletrie. První předzvěstí této změny bylo zahájení edice spisů legendy české malé divadelní scény, spoluzakladatele slavného Semaforu Jiřího Suchého před dvěma lety. Nyní nakladatelství nabízí čtenářům dílo další renomované české umělecké osobnosti. Básník Karel Šiktanc (nar. 1928), patrně jedna z největších postav české poválečné poezie, se od nadšených svazáckých počátků přes program poezie všedního dne reprezentovaného v druhé polovině padesátých let časopisem Květen propracoval k svébytnému poetickému jazyku se zvýrazněnou melodičností, který námětově i stylisticky čerpá z lidové poezie. Skvělá práce se slovem, patrná již ve skladbách z počátku šedesátých let (Heinovské noci) dosáhla pravděpodobně svého dosavadního vrcholu ve dvou sbírkách či spíše skladby z let sedmdesátých, z období, kdy básník díky nepřízní vládnoucího režimu nesměl publikovat.

Právě básnické skladby Český orloj a Tanec smrti aneb Ještě Pámbu neumřel obsahuje právě vydaný 4. svazek díla Karla Šiktance. Je samozřejmě možné diskutovat, zda je vhodné postupovat při vydávání spisů v nesouladu s chronologií a nezačít řádně prvním svazkem, ale svoji logiku tento postup nepochybně má. Čtenáři dostávají nejdříve do rukou nikoli básně ještě poznamenané uměleckým tápáním, ale naopak skvost zralého období.

V Českém orloji i v Tanci smrti básník ukázal, jak inspirující silou pro poezii zůstává láska k rodné krajině (u Šiktance jde o zemědělské okolí Kladna) a lidová poezie se svou magickou zařikávací silou. Nejedná se o tradiční folklorismus, ale o pokus nalézt hlubinnou podstatu češství, o soucítění se zemí která je "srdeční krajinou světa" (Tanec smrti), kde to "bolí jak by zamrzala krev" (Tanec smrti). Motív smrti, doplněný ještě dusnou atmosférou státu, kde "slavíci/volání k výsledům,/kde peří k dostání/a kde se bere/zpěv" (Tanec smrti) dává zejména druhé sbírce silně baladický nádech. Jinak to snad ani nejde v zemi, ve které "lesy...rostou do nebe/Však mají přesekaná léta."

Považuji za téměř nepochybné, že žádná antologie české poezie druhé poloviny dvacátého století nebude moci Šiktancovy skladby opomenout. Opojná hudebnost jeho veršů s hlubokým proniknutím do genia loci krajiny budou nepochybně okouzlovat milovníky poezie mnoha generací. Další svazky díla Karla Šiktance obsahující jeho básnické sbírky a skladby od druhé poloviny padesátých let nepochybně ještě pomohou zařadit autora do panteonu českých klasiků.

Nejspíše pouze historici budou litovat, že do Díla Karla Šiktance nebyly zařazeny jeho mladické sbírky napsané v budovatelském nadšení. Otištěna by neměla být ani dobovou ideologií poznamenaná pozdější skladba Patetická. Milovníky krásné češtiny pak nepochybně rozesmutní zpráva, že edice nepočítá ani s vydáním Šiktancových prozaických pohádek.

Na závěr ještě malá poznámka: Univerzita Karlova použila sbírku Český orloj pro svůj kalendář na rok 2001. Je zde doprovázena nádhernými ilustracemi Anny Poustové, které dokonale souzní s duchem díla. (MaFr)

Waldemar Matuška se podrobil operaci

Zpěvák Waldemar Matuška se podrobil v pražské motolské nemocnici operaci tlustého střeva.

Podle sdělení Matuškových blízkých a přátel se jednalo o zákrok, který byl plánovaný a zpěvák ho podstoupil při svoji letní dovolené v ČR.

Waldemar Matuška v roce 1986 emigroval do USA spolu s manželkou Olgou Blechovou a synem Waldemarem. V posledních letech pravidelně přijíždí do ČR ze svého domova na Floridě. (mk)

Karanténa uprchlíkům nic neříká

Přestože česká uprchlická centra vyhlásila karanténu z důvodů narůstající epidemie žloutenky typu E, uprchlická zařízení v posledních dnech opustilo svévolně 171 běženců. Policie vyhlásila pátrání po všech cizincích, kteří v době karanténních opatření tábor opustili. Policisté se však neobrátili s žádostí o pomoc při tomto pátrání na občany, jako v jiných případech, s ohledem na práva žadatelů o azyl. Chod tábora v Červeném Újezdě, v němž před vyhlášením karanténních opatření ve druhé polovině července žilo zhruba 400 žadatelů o azyl, zkomplikovalo zhruba před deseti dny zjištění, že jedna z místních kuchařek má také pozitivní výsledky odběrů krve na žloutenku typu E, uvedl ředitel. Od té doby se třikrát denně do tábora dováží jídlo z pražské kuchyně ministerstva vnitra. Ve druhé polovině července zjistili zdravotníci v uprchlickém táboře Červený Újezd první dva případy žloutenky typu E, která se vyskytuje v asijských státech, převážně v Indii, Bangladéši a Malajsii. Kvůli karanténě se před dvěma týdny část uprchlíků vzbouřila a zasáhla proti nim policie. *jp*

Američané varují před cestami do ČR

Vláda Spojených států vybidla své občany, aby kvůli možnému propuknutí násilností během zářijového zasedání mezinárodních finančních institucí zvážili odložení běžných cest do Prahy. Třebaže místní úřady pracují na minimalizaci negativních dopadů, "Američané by měli projevit rozvahu a zvážit, zda neodloží běžné cesty do Prahy ve druhé polovině září," uvedlo americké ministerstvo zahraničí ve veřejném oznámení. České úřady očekávají, že se do Prahy sjede kolem dvaceti tisíc odpůrců Mezinárodního měnového fondu a Světové banky, které tam budou mít od 26. do 28. září výroční zasedání. Někteří aktivisté dali najevo, že chtějí podniknout násilné akce a přeměnit české hlavní město ve druhý Seattle. Americký Seattle se stal dějištěm násilných protestů proti zasedání Světové obchodní organizace (WTO). Protesty pokračovaly letos v dubnu ve Washingtonu na jarním zasedání MMF a SB, obešly se však bez ničivých nepokojů. Odpůrci globalizace se domnívají, že světové finanční instituce svojí politikou zaviňují bídu rozvojových zemí a přispívají ke zhoršování životního prostředí. *jp*

Aktivisté by během zasedání MMF nemuseli být vpuštěni do ČR

Někteří cizinci, kteří se chystají v září do Prahy na protestní demonstrace během výročního zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky, by nemuseli být do České republiky vpuštěni. "Využijeme nástroje, které nám dává zákon o pobytu cizinců, k tomu, aby v případě, že budou zákonné důvody, některé osoby do České republiky vpuštěny vůbec nebyly," řekl ministr vnitra Stanislav Gross. Kromě policistů v Praze, kde se očekává nápor tisíců odpůrců globalizace, se proto na příval aktivistů do Česka připravují i policisté na hranicích. "Také se připravují některá opatření na hranicích, ale ty bych nechtěl nijak demonizovat," podotkl Gross.

Členové Iniciativy proti ekonomické globalizaci - Praha 2000 (INPEG), která většinu pražských protestních akcí pořádá, s možností, že nebudou do ČR vpuštěni někteří zahraniční aktivisté, počítají. "Nám je naprosto jasné, že některé známé lidi, kteří například organizovali akce ve Washingtonu nebo Seattlu, do Česka nepustí," řekla mluvčí sdružení Alice Dvorská. *jp*

Osud hřbitova ve Vladislavově ulici má být jasný do září

Do září by měly zainteresované strany vyřešit problém bývalého středověkého židovského hřbitova ve Vladislavově ulici v Praze, kde Česká pojišťovna buduje novou administrativní budovu. Pražská židovská obec nyní s památkáři, ministerstvem kultury a Českou pojišťovnou podle něj dále jedná o detailech uložení ostatků ze hřbitova v základech nové budovy. Někdejší středověké pohřebiště, nalezené při budování základů nové budovy, bylo téměř celé prohlášeno za kulturní památku. Výjimkou je místo vlastní stavby, které bylo prohlášeno za významný archeologický nález. O zachování pohřebiště rozhodla vláda v březnu. Pojišťovna přizpůsobila jejímu rozhodnutí stavební projekt a ostatky nalezené na staveništi hodlá zalít do betonového sarkofágu a stavět pod nimi. Proti tomu ale protestují některé židovské náboženské organizace. Ostře například počátkem srpna vystoupil londýnský Výbor pro zachování židovských hřbitovů v Evropě, který postup dohodnutý židovskou obcí, pojišťovnou, archeology a státem označil za "masové znesvěcení židovského hřbitova" a podal na ČR žalobu u Evropského soudu pro lidská práva. "Nejvyšší rabináty na celém světě budou pravidelně opakovat modlitbu za zachování starého židovského hřbitova v Praze. To, co se tady děje, je proti vůli celého židovského světa," uvedl rabin Jeshua Schlesinger. *jp*

Křena vyznamenalo Německo

Vysoké německé vyznamenání Velký kříž řádu za zásluhy převzal od německého velvyslance Hagena Lambsdorffa český historik Jan Křen. Tiskové oddělení německého velvyslanectví uvedlo, že vyznamenání udělil Křenovi prezident Johannes Rau za zásluhy o německo-české vztahy. *jp*

Vojáci v Bosně sbírali zbraně a munici

Akci v rámci operace HARVEST, zaměřenou na intenzivní sběr zbraní a munice mezi místním obyvatelstvem, uskutečnil na severozápadě Bosny a Hercegoviny 43. mechanizovaný prapor Armády ČR, jenž je součástí mezinárodních Stabilizačních sil (SFOR). V průběhu čtyřdenní akce odebrali vojáci českého praporu místním obyvatelům ruční granáty různého typu, střelné a lehké protitankové zbraně, miny různého typu, střelivo apod. Během prvních pěti měsíců letošního roku vybrali v rámci operace HARVEST na území Bosny a Hercegoviny příslušníci jednotek SFOR, policie OSN (IPTF), místní policie a místních vojenských jednotek 3075 ručních zbraní, 713 932 nábojů, 5579 ručních granátů, 1254 min, 3947 kilogramů trhavin a 8627 kusů dalšího střeliva a příslušenství zbraní.

jp

Bývalý příslušník StB je obžalován kvůli týrání

Bývalého příslušníka StB a vyšetřovatele Jaroslava N. obžalovalo Státní zastupitelství v Semilech kvůli zneužití pravomoci veřejného činitele v souvislosti s provokační akcí "teror Čistá" v roce 1952. Sdělil to náměstek ředitele Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Pavel Bret. Jaroslav N. zatkl 8. května 1952 v obci Čistá na Semilsku Františka C. Při výslechu mu kopáním a bitím pěstmi způsobil mnoho zranění a zhmožděnin po celém těle. "Současně vyhrožoval perzekucí příbuzných a zatčením manželky," řekl Bret. To podle něho přimělo Františka C., že se doznal k neexistující trestné činnosti. Soud jej pak v rámci procesu "teror Čistá" poslal na tři roky do vězení. "Teror Čistá" byla plánovaná provokační akce tehdejší krajské správy StB. Zatčeno bylo šest občanů, jeden z nich byl odsouzen k trestu smrti.

jp

Rakouský odpor proti Temelínu trvá

Přední rakouští politické a ekologické organizace zopakovali výhrady proti krokům ke zprovoznění české jaderné elektrárny Temelín. Z Bruselu zároveň zaznělo potvrzení, že Evropská unie nemůže Vídeň v jejím odporu proti české elektrárně podpořit. Hejtman sousední rakouské spolkové země Horní Rakousy Josef Pühringer žádá "tvrdší postup" vídeňského kabinetu proti Temelínu a v krajním případě chce hrozit obtížemi při začleňování ČR do EU. "Politika hotových skutečností je provokací vůči členskému státu EU Rakousku, který není ničím zavázán, aby souhlasil se vstupem Česka do EU," řekl politik. Smlouvy EU nezmocňují společenství a Evropskou komisi, aby zasahovaly do energetické politiky a způsobu produkce energie členských a kandidátských států.

Jihočeské matky žalují kvůli Temelínu

Ekologické sdružení Jihočeské matky podalo žalobu na Státní úřad pro jadernou bezpečnost kvůli jeho tři roky starému rozhodnutí o tom, že havarijní zóna okolo Temelína bude mít poloměr třináct kilometrů. Podle matek by mělo být toto pásmo, v němž obyvatelé dostávají přesné pokyny, co dělat v případě úniku radioaktivity z jaderné elektrárny, daleko širší. Matky v žalobě argumentují, že jako občanské sdružení je úředníci v roce 1997 nepřizvali ke správnému řízení o vytyčení zóny. Státní úřad již dříve uvedl, že o velikosti havarijního pásma rozhodl na základě složitých výpočtů a mezinárodních zkušeností.

Z temelínské strojovny unikl olej

Několik desítek litrů oleje uniklo ve strojovně prvního reaktorového bloku jaderné elektrárny Temelín. Menší část se dostala i do dešťové kanalizace, kde ji zachytila speciální nádrž. "Vše zůstalo v areálu elektrárny, ven se nedostala ani kapka. Tudiž nejsou škody na životním prostředí, ani nebyly ohroženy spodní vody," sdělil šéf regionální pobočky České inspekce životního prostředí Ladislav Krátký. Olej unikl při zkouškách protipožárního systému na turbině. Ten funguje tak, že po vypuknutí požáru turbíny musí všechen olej z hlavní nádrže rychle přetéct do několika menších nádrží, aby se zabránilo dalšímu hoření. "Zřejmě jedna z těch menších nádrží netěsnila. Přesnou příčinu nyní musíme zjistit," řekl ředitel Temelína František Hezoučký. Na událost ihned zareagovalo Rakousko, jehož ministerstvo životního prostředí zopakovalo požadavek na poskytnutí veškerých technických informací o Temelínu.

Temelín startuje za týden, tvrdí Zelení

Rakouští Zelení mají obavy, že jaderná elektrárna Temelín spustí na konci srpna první štěpnou reakci. ČEZ to označil za "nepravdu" s tím, že předpokládaný termín aktivace v září není reálné urychlit. "Provozovatelé Temelína chtějí zjevně využít letních prázdnin, aby tento šrotový reaktor zakřívávali pokud možno bez odporu," prohlásila včera mluvčí rakouské strany Zelených Eva Glawischnigová. "Předpokládáme, že půjdou-li práce na elektrárně bez komplikací, požádáme Státní úřad pro jadernou bezpečnost o povolení k aktivaci paliva v průběhu září. Buď jde o dezinformaci z rakouské strany, nebo o popletení si českých jaderných elektráren. První blok dukovanské elektrárny bude totiž v závěru příštího týdne po pravidelné odstávce spojené s výměnou paliva najíždět svůj první reaktorový blok," reagoval mluvčí Temelína Milan Nebesář.

ČEZ chystá oslavu startu Temelína

Termín spuštění Jaderné elektrárny Temelín není zatím znám, kroky vedení elektrárenské společnosti ČEZ však naznačují, že by se aktivace paliva v prvním reaktoru měla uskutečnit do 22. září. ČEZ si totiž na dny 23. a 24. září zamluvil známý zámek Hluboká nad Vltavou, aby tam uspořádal velkolepé oslavy pro zhruba 350 hostů. Elektrárenská firma však zatím neprozradila, nejen kdo má být mezi pozvanými hosty či kteří umělci mají vystoupit, ale odmítá potvrdit přípravu oslav na hlubockém zámku.

jp

ÚDV obvinil dva členy StB

Ze zneužití pravomoci veřejného činitele obvinil Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV) dva bývalé referenty Státní bezpečnosti v Děčíně a Ústí nad Labem. Podle obvinění pětapadesátiletý Josef H. a jedenasedmdesátiletý Karel M. v roce 1977 ve spolupachatelství účelově vyhotovili trestní oznámení s úmyslem způsobit jinému škodu. To vedlo k trestnímu stíhání tří mužů kvůli podvracení republiky. Čeští občané J. G. a E. V. v březnu 1977 vzati do vazby za údajné dopravování takzvaně závadných tiskovin a literatury do bývalého Československa. Dalšího českého občana V. M., který měl v té době status politického uprchlíka v Západním Berlíně, zadrželi v březnu na území bývalé NDR tamější policisté. Zatkli ho na základě provokace StB, jejímž příslušníkům ho následně předali. StB tehdy policii NDR mystifikovala tvrzením, že V. M. se na území NDR dopouští trestné činnosti předáváním "závadné" literatury. "Tam (do NDR) byl v podstatě vylákán," sdělil Bret. Podle něho však StB chtěla ve skutečnosti dostat V. M. zpět na území Československa, protože je v 70. letech ilegálně opustil. Za to byl také v prosinci 1977 odsouzen na 18 měsíců do vězení a tento trest si odpykal. Obviněným členům StB hrozí vězení na tři roky až deset let.

Návrh na obžalobu dvou bývalých příslušníků Pohraniční stráže dále podal Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV) ke Krajskému státnímu zastupitelství v Plzni. Dva čtyřicetiletí muži jsou obviněni z toho, že v roce 1977 při výkonu služby v obci Poběžovice na Domažlicku úmyslně střelbou smrtelně zranili dvacetiletého Jozefa Blažka. Porušili tím povinnosti strážní služby, jejíž orgány se oprávněností použití zbraně v této kauze zabývaly. "Oni to zamázli, jako se to dělávalo, a vůbec to nevyšetřovali," řekl mluvčí ÚDV Jan Srb. *jp*

Prezident odpočíval v Portugalsku

Opočinek, ale i psaní projevů pro podzimní zahraniční cesty byly náplní dvoutýdenní dovolené prezidenta Václava Havla, kterou strávil v Portugalsku. Na pobřeží Atlantického oceánu společně se svou ženou upravoval dům, který si nedávno pořídili. Portugalský dům se má jednou stát místem pro Havlovy ozdravné pobyty a dovolené. I když je nyní prezident po úspěšné operaci břišní kýly v dobré kondici, bude jej i na nadcházející dovolené doprovázet lékař a zdravotní sestra. Prezident na i z dovolené letěl normální linkou. U kapitána letu si vyžádal povolení, aby si mohl vzít své dva psy přímo do kabiny. *jp*

Staré Karosy nesmí do Rakouska

Značný rozruch vyvolal mezi českými dopravci začátek platnosti nové mezivládní dohody mezi ČR a Rakouskem, která zakazuje vstup českým autobusům nespĺňujícím ekologickou normu Euro 0 vstup do Rakouska bez zvláštního povolení. Konkrétně se jedná o autobusy Karosa s rokem výroby do 1991, ale došlo i k případu, kdy si rakouští celníci dohodu špatně vyložili a požadovali povolení i od řidiče pouze dva měsíce starého Neoplanu. Ještě přísnější normy by měly na rakouských hranicích začít platit od 1. ledna 2001. Lze očekávat, že ekologicky přísnější požadavky povedou ke krachu mnoha malých dopravců, kteří nemají dostatek peněz na nákladné přestavby motorů. S tím se ovšem těžko dá něco dělat - těžce zkoušená příroda si už konečně musí aspoň trochu odlehčit. I tak masivní nárůst automobilismu zejména v posledních letech likviduje zdánlivě nezničitelné zdroje jeden za druhým. *(MaFr)*

Technoparty: dva obvinění, začátek úklidu

Jedno trestní oznámení, protestní petice chatařů, dva muži obvinění z držení drog, začínající úklid odpadků. Takový je výsledek několikadenní technoparty, která se uskutečnila v polích u obce Lipnice na Českobudějovicku. Na zhruba třicetihektarovém soukromém pozemku v Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko tančilo za typického dunění asi šest tisíc účastníků akce nazvané CzechTek. Firma Konstanta, nájemce pozemku, na ně hodlá podat trestní oznámení kvůli zničení úrody obilí. *jp*

Líbeznice v Guinnessově knize rekordů

Žáci Základní školy Líbeznice (u Prahy) spolu se žáky základní školy v Klecanech získali nazpět primát v délce hraní basketbalu - utkání trvalo osmdesát hodin a skončilo poměrem 11 122 : 10 474. Do Guinnessovy knihy rekordů se líbeznická škola zapsala před dvěma lety, ale loni o primát přišla. Tento rok však dosavadní rekord vylepšila o celých čtyřadvacet hodin. Největší problém představovalo podle ředitelky školy počasí, protože utkání se konalo v období velkých veder. Malí hráči však projevíli dostatečnou odolnost a odhodlání. K úspěchu celé akce přispěli značnou měrou podle organizátorů i rodiče, kteří se snažili přispět nejen jídlem a pitím pro malé rekordmanky, ale i poskytnutím možnosti vykoupat se v soukromých bazénech poblíž školy ležících vil. Podobné akce by mnozí mohli odsoudit jako zbytečné plýtvání časem a energií, ale zkušenosti učitelů ukazují, že pořádání podniků tohoto druhu zlepšuje poměr žáků ke škole, která přestává být pouhým nutným zlem. V mnoha malých vesnicích a městečkách škola představuje skutečné centrum dětských aktivit a významně tak přispívá k rozvoji osobnosti dětí i mimo učební proces. *(MaFr)*

České děti ze Srbska se učí česky

Humanitární organizace Adra zorganizovala v létě pobyt 45 dětí z jižního Banátu v Jugoslávské svazové republice v českých rodinách, kde se děti zdokonalovaly ve znalostech češtiny. Jedná se o děti z komunity z okolí města Bela Crkva. Vzhledem ke složité situaci na Balkánském poloostrově se pomoc krajanům na tomto území stává významným úkolem českého státu, přestože česká společnost problémům Čechů ve Svazové republice Jugoslávie, Chorvatsku nebo Rumunsku velkou pozornost zatím nevěnuje. I přes složitou situaci se Čechům v jižním Banátu daří udržovat staré zvyky, hrát české divadlo a 80 dětí se zde učí česky. Vzrůst nacionalistických nálad na Balkáně v posledních letech však pochopitelně národnostní menšiny silně poškozují a ohrožuje. O to důležitější může být zájem a pomoc ze strany bývalé vlasti, kterou dnešní obyvatelé Banátu opustili často již v osmnáctém století z důvodu nedostatku pracovních příležitostí. (MaFr)

Horoskopům se věří více, posmrtnému životu méně

Již tradiční šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění (IVVM) ukázal, že v české veřejnosti ve srovnání s rokem 1993 narostla víra v pravdivost horoskopů o pět procent a naopak se o čtyři procenta ubylo občanů přesvědčených o existenci posmrtného života. Celkové výsledky nadále potvrzují silný skepticismus české veřejnosti, kde se připouští ve větší míře pouze existence vyspělých mimozemských civilizací. Víra v posmrtný život je pochopitelně vlastní především nábožensky orientovaným respondentům a také příznivcům křesťansky orientované KDU - ČSL. Větší náklonnost pro horoskopy jeví tradičně ženy, horlivé čtenářky časopiseckých výplodů nejrůznějších astrologů, mezi které patří i bývalý český ministr obrany Antonín Baudyš. Důvěra v naše ovlivňování prostřednictvím souhvězdí je také typická především pro lidi s nejnižší životní úrovní, což také odpovídá dlouhodobým trendům. (MaFr)

Část diamantů je zřejmě dovezena nelegálně

Některé diamanty na českém trhu jsou zřejmě dovezeny nelegálně. Oficiální celně deklarované dovozy drahých kamenů se totiž pohybovaly například v letech 1994 až 1996 kolem 25 milionů korun ročně. Jen kvalifikované odhady ceny drahých kamenů, které slouží jako zástavy v bankách, však přesahují 20 miliard korun.

Podíl "pašovaných" kamenů v ČR lze jen stěží odhadnout vzhledem k tomu, že v ČR neexistuje úřad, který by byl obdobou puncovního úřadu pro zlaté šperky. Původ prodáváných kamenů proto nelze v podstatě zjistit. V posledních dvou letech se navíc na trhu objevují napodobeniny diamantů - moissanity, jejichž cena je desetinná oproti srovnatelným pravým diamantům. Existují pouze dva producenti moissanitů, v USA a Rusku. Americký producent má v ČR oficiálního zástupce a prodej moissanitů prostřednictvím zastoupení se například v prvním pololetí pohyboval kolem 100 kamenů v průměrné hodnotě 6500 korun bez DPH. Ruský zdroj v ČR zástupce nemá a vývoz kamenů z Ruska do celé Evropy je tak realizován v rámci tzv. šedé ekonomiky. Problém s prodejem moissanitů spočívá především v tom, že od pravého diamantu jej nerozezná s 90procentní pravděpodobností ani zkušený klenotník běžně dostupnými metodami testování pravosti drahých kamenů. Moissanit se totiž svou tvrdostí 9,25 blíží diamantu, který dosahuje desátého stupně tvrdosti. Rozdíl mezi moissanitem a diamantem, který však pozná jen zkušený geolog, je v indexu lomu. jp

Prodej aut poklesl

Přestože v prvním čtvrtletí se prodeji aut v ČR mimořádně dařilo, ale druhé čtvrtletí dopadlo výrazně hůře. Podle odborníků se negativně projevil především poměrně vysoký nárůst cen benzínu. Logicky se proto pokles zájmu dotkl zejména automobilů s vyšším obsahem, naopak na výsluní se dostala vozidla s úspornými naftovými motory. Stále trvá nezájem o koupi lehkých užitkových vozidel, naopak hospodářské oživení v ČR pomohlo růstu prodeje nákladních automobilů. Obchod s ojetými automobily silně postihly nové předpisy, zpřísnující technické normy. (MaFr)

Nejváženější jsou lékaři

Nejváženějším povoláním v ČR je podle výzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění (IVVM) lékař na poliklinice. Vysokou prestiží se mohou pyšnit také vyučující na vysokých školách, vědci, ale i učitelé základních škol a soudci. Naopak nejhůře ve výzkumu dopadli bankovní úředníci, poslanci, sekretářky, vojáci z povolání a nejméně bodů získaly uklízečky. Šetření tak ukázalo, že nejlépe placený ještě vůbec neznamená nejváženější. Podobně jako v jiných zemích obsadily první místa profese vyžadující vysokou míru vzdělání. Poněkud překvapivé je snad pouze vysoké umístění učitelů základních škol, což podle některých odborníků souvisí s dlouholetými tradicemi v české společnosti sahajícími až do dob Marie Terezie. Výzkum také ukázal, že armáda se dosud nezbavila svého ódia z předlistopadového období a značná část občanů na ni spíše než jako na záruku obrany vlasti pohlíží jako na skupinu parazitů. Analytici upozorňují ještě na dva další jevy - hodnocení některých profesí je ve srovnání se západní Evropou daleko rozkolísanější a svědčí o určité trvajících nestabilitě v české společnosti, zároveň je rozdíl mezi příjmy a sociální prestiží ještě markantnější než v zemích Evropské unie. Tento nesoulad je někdy zdůvodňován rozparem mezi nabídkou a poptávkou, ale svoji roli jistě sehraje stále chudnoucí státní pokladna, ze které jsou vypláceni právě představitelé profesí podle mínění obyvatelstva nejužitečnější. Společnost tak sice paradoxně uznává význam dobrého fungování zdravotnictví, školství, výzkumu a vědy, ale zároveň se zdráhá poskytovat na jejich fungování dostatečné prostředky. Proto mnozí mladí utíkají k sice méně prestižním, ale podstatně lépe honorovaným profesím. Žebříčky prestiže jednotlivých povolání totiž ukazují jen půl pravdy - ve skutečnosti mnozí lidé chudými idealisty pohrdají. Co taky s takovými blázný jiného? (MaFr)

Stále lépe

I nadále trvá příznivý vývoj v české ekonomice - průmyslová výroba se zvyšuje, zlepšila se situace ve stavebnictví, nezaměstnanost stagnuje, tržby stoupají. Většina analytiků tento trend přisuzuje především hospodářskému oživení v západní Evropě a zdůrazňují skutečnost, že právě do zemí západní Evropy směřuje 73 procent českého exportu. Pozitivní roli však podle odborníků sehrály i investiční pobídky vlády, díky kterým se podařilo získat některé zajímavé zahraniční investice. Právě nově vznikající závody odčerpaly pracovní síly z regionů, které dříve už už upadaly do hospodářské beznaděje. Oživení obchodu také nabízí šanci malým a středním obchodníkům, i když tíživá konkurence hypermarketů a supermarketů svou pozici stále posiluje. Analytici ujišťují, že současný příznivý trend by měl i nadále pokračovat a revidují své odhady ekonomického vývoje do růžověji vyhlížejších čísel. Spokojena může být i většina občanů, protože reálná mzda jeví tendence k růstu, i když ještě více se stupňuje produktivita práce. Ale jako vždy není idylka zcela dokonalá. Především zůstávají velkým břemenem některé hroučící se průmyslové giganty (v poslední době se dramaticky vyvíjí zejména situace kolem hutního závodu ve Vítkovicích) a stále trvají i potíže na bankovním trhu. Občany zase oprávněně znepokojuje růst cen benzínu a potravin. Mnohé z nich tíží i reforma důchodového systému, která má přinést, ostatně jako všechny podobné reformy, především úspory státní pokladně. V blízké budoucnosti má také proběhnout deregulace cen nájemného, s níž si prozatím politici nevědí příliš rady. Pokud by se totiž ceny nájemného v bytech s nyní regulovaným nájemným srovnaly s volnými nájemnými, zhroutily by se četné rodinné rozpočty, zejména v pražských rodinách důchodců a veřejných zaměstnanců. Situace by se snadno mohla stát sociálně neúnosnou. Vládnoucí sociální demokracie chce proto regulaci ještě určitou dobu nějakým způsobem zachovat, pravice však hodlá přikročit k šokové terapii. Pokud budou současné trendy v ekonomice pokračovat, lze očekávat vzhledem k zmiňovanému růstu cen některých základních životních potřeb tlak ze strany veřejných zaměstnanců na zvýšení mezd opět silně pokulhávajících za platy v soukromém sektoru. Situaci by mohl řešit dlouho připravovaný a zároveň dlouho odkládaný zákon o státní službě. Je ovšem stále sporné, zda se bude týkat skutečně většiny zaměstnanců veřejného sektoru nebo pouze představitelů veřejné správy (tedy bez učitelů, vědců apod.). Tato otázka je o to důležitější, že právě některé pracovněprávní nedostatky (např. hojné používání termínovaných pracovních smluv) u veřejnoprávních zaměstnanců umožňují dosud státu činit rychlé úspory bez větších problémů. Ovšem všechny tyto problémy by se mohly jevit jako zcela zanedbatelné v případě, že by se vítr v západoevropské ekonomice otočil a znovu by se dostavila recese. Ale prozatím věrme v oprávněnost optimismu ekonomů.

(MaFr)

Felten & Guillaume v Čechách výrazně expandují

Mezi elitní padesátku v českém vývozu se loni pracovala společnost Felten & Guillaume Elektrotechnika, kterou vlastní rakouská firma Felten & Guillaume KG, součást mezinárodního koncernu Moeller. Za prudkým nárůstem exportu firmy působící v ČR již od roku 1993 stojí především dokončení výrobního závodu v Suchdole nad Lužnicí na Jindřichohradecku, kde se vyrábějí jističe, rozvaděčové skříně, spínače motorů, modulové vypínače a signální a ovládací přístroje. Svoji výrobu, ve které je nyní zaměstnáno kolem tisíce osob, hodlá firma i nadále rozšiřovat a Česká republika se zároveň má stát základnou k obchodní expanzi do dalších zemí bývalého východního bloku. Jak uvádějí představitelé firmy, původně se počítalo v Čechách s daleko menší mírou investic, ale hospodářské výsledky nakonec rakouskou firmu lákaly k projektu

(MaFr)

Český velvyslanec bude mýt okna

Český velvyslanec ve Velké Británii Pavel Seifter oznámil, že chce na částečný úvazek umývat v Londýně okna. O velvyslancově přání vyzkoušet si opět mytí oken, kterým se musel coby disident živit v 70. letech v tehdejší Československu, informovaly londýnské deníky The Times, Daily Telegraph a veřejnoprávní stanice BBC. Seifter (62), který je údajně znám svou výstředností, tisku sdělil, že o tuto práci požádal na poloviční úvazek. České ministerstvo zahraničí odmítá hodnotit Seifterovy soukromé aktivity do doby, než jim velvyslanec své jednání sám vysvětlí; zatím je na dovolené a není dostižitelný. "Nechceme hodnotit našeho zaměstnance pouze na základě toho, co si přečteme v novinách, bez možnosti s ním tuto záležitost konzultovat," řekl mluvčí ministerstva Aleš Pospíšil. Podle Pospíšila však každý diplomat musí sám být schopen posoudit, jaká činnost je či není ku prospěchu zastupitelského úřadu a zájmů České republiky. Jak uvedl list The Times, "známý excentrik mezi diplomaty" Seifter by chtěl umývat okna věžáku Canary Wharf ve východním Londýně. "Četl jsem zajímavý článek o umývačích oken v Canary Wharf a rozhodl jsem se, že to chci dělat. Chci zjistit, zda mohu opět zažít ten pocit svobody, který jsem kdysi při mytí oken vnímal. Chci zjistit, zda budu mít strach," řekl listu velvyslanec. Daily Telegraph píše, že komplex mrakodrapů Canary Wharf je pro mnohé symbolem ekonomické regenerace a nezředeného kapitalismu, ovšem pro českého velvyslance představuje bizarní ambice čistit jejich okna ideu svobody. Deník nelenil kontaktovat společnost, zajišťující v Canary Wharf mytí oken; její zástupce listu řekl, že žádost pana Seiftera o zaměstnání zvažuje, ovšem zároveň upozornil, že čistit okna není jen tak a velvyslanec bude muset projít vstupními testy. Nevyjádřil se ale nijak k tomu, zda by Seifterovi byla předchozí praxe započítána jako výhoda.

jp

Osmnáctiletý vozíčkář chce přejet napříč Českou republikou

Osmnáctiletý vozíčkář Dušan Petřivalský z Hodonínska chce za týden přejet napříč územím České republiky a pokusit se tak o zápis do Guinnessovy knihy rekordů. "Chci poznat, na co mám a co dokážu," řekl Petřivalský, který je studentem obchodní školy při Ústavu sociální péče pro tělesně postiženou mládež Kociánka v Brně. Před třemi lety ho srazilo auto a po havárii má ochmuté obě nohy. Viník nehody z místa ujel. *jp*

Historická vozidla měla sraz v Domažlicích

Celkem 144 historických vozidel z České republiky a Německa vyrobených do roku 1945 se zúčastnilo 26. ročníku mezinárodní Jízdy spolehlivosti v okolí Domažlic. Na startovním poli motocyklů nechyběla žádná z proslulých předválečných značek všech kategorií od motokola Duccati Cucciolo s motorkem o výkonu 1,5 koňské síly, až po čtyřválcový Indian Four o objemu 1287 krychlových centimetrů. Nejstarším přihlášeným vozidlem byl automobil německé značky Horch vyrobený v roce 1911, který přivezl jeho majitel z Lipska. Nejstarší motocykly, unikátní Čechii-Böhmerland a legendární americký Indian 600, představili domácí majitelé. Oba stroje pocházejí z roku 1925. *jp*

Zájem turistů o ČR roste

Za první pololetí letošního roku přicestovalo do ČR něco přes 48 miliónu turistů, což oproti stejnému období loňského roku představuje nárůst o skoro tři milióny. Po hubených letech se tak patrně rok 2000 stane rokem tučných zisků pro české podnikatele v oblastech souvisejících s domácím cestovním ruchem. Zavedení možnosti vrácení DPH mělo pozitivní vliv i na tzv. nákupní turistiku, která se projevuje zejména v oblastech hraničících se Slovenskem - mnohým slovenským rodinám žijícím poblíž hranic s Moravou se vyplatí dělat větší nákupy v ČR. Mezi turisty přibyli ovšem i návštěvníci ze zámoří, především z Asie - Japonci a Jihokorejci, z nichž mnohé přilákaly atraktivní akce konané v rámci projektu Praha 2000. Velké množství turistů přijelo letos do ČR také z Izraele. Na pozitivních výsledcích se projeví, podle mého názoru, i určité pozitivní změny v České republice, především částečný pokles kriminality a zlepšující se úroveň služeb. ČR tak přestává být mírně dobrodružnou zemí, kde se člověku může přihodit leccos neuvěřitelného a pomalu se zařazuje mezi standardní evropské státy i z hlediska ubytovacího a stravovacího standardu pro turisty. Za velice příznivý trend lze považovat i skutečnost, že se zahraniční turisté neomezují pouze na Prahu, ale roste jejich počet i v dalších turistických centrech po celé České republice.

Zároveň se ukazuje, že roste i zájem Čechů o domácí dovolenou. Zdá se, že obyvatelé ČR se již do určité míry nasytili zahraničních výletů a začínají objevovat krásu české krajiny. Zdá se navíc, že vzhledem k růstu kvality českých ubytovacích zařízení, již nebude mít výraz tuzemská dovolená dehonestující přízvuk něčeho určeného pouze pro chudé.

(MaFr)

Na zdravotnictví bylo loni vydáno téměř 138 miliard korun

Téměř 138 miliard korun bylo loni v ČR vydáno na zdravotnictví, z toho zdravotní pojišťovny zaplatily za péči 106 miliard korun, tedy o 2,8 procenta více než v roce 1998, a občané si připlatili téměř 12 miliard, tedy o 8,2 procenta více než v roce předcházejícím. Celkově bylo loni vydáno na zdravotnictví o 4,1 procenta více než v roce 1998.

jp

Rakousko chce změnit zastaralou dohodu s ČR o spolupráci policie

Podle rakouského ministra vnitra Ernsta Strassera bude Rakousko s Českou republikou pravidelně hodnotit situaci na hranicích a obě země také přepracují dohodu o spolupráci policie, která byla uzavřena před deseti lety. *jp*

Havel plánuje schůzku se srbskou opozicí

Prezident Václav Havel přijme zástupce srbského studentského hnutí Otpor, které usiluje o svržení režimu jugoslávského prezidenta Slobodana Miloševiče. Hnutí Otpor má v Srbsku přes 20.000 aktivistů. Je známo svými pouličními protesty proti autokratické vládě Miloševiče a rychle si získalo popularitu mezi opozičně naladěnými Srby, kteří mají už dost věčných sporů mezi předáky srbské opozice. Desítky studentských aktivistů byly během letošního roku zadrženy nebo zbity; jugoslávské ministerstvo spravedlnosti odmítlo v červnu hnutí Otpor zaregistrovat, protože podle něj vyvíjí ilegální činnost.

jp

Dar: v ČSSD se mluví o úplatku

Téměř sedm milionů korun museli dát před dvěma a půl lety dohromady čtyři vlivní sociální demokraté ze severu Moravy, když jako společníci firmy Alfa Horizont kupovali dům v centru Ostravy. Stavební společnost Tchas jim tuto budovu v ulici 28. října prodala za tři miliony a za další skoro čtyři miliony jim ji opravila. Jeden z dnešních jednatelů Alfa Horizontu, senátor Alfréd Michalík, potvrdil, že firma na koupi domu použila i darovaných peněz. Kdo jim je dal, lidé z Alfa Horizontu stále tají. Případ tajného dárce vyvolal u některých členů severomoravské ČSSD značný odpor. Jedna z verzí, o níž někteří severomoravští sociální demokraté spekulují, je, že i v tomto případě jde o firmu Tchas. "My jsme nikdy žádný dar Alfa Horizontu neposkytli," bránil se včera mluvčí společnosti Roman Vank. Na důkaz předložil Mladé frontě DNES kupní smlouvu z ledna 1998. Podle ní zaplatil Alfa Horizont za objekt 2,4 milionu, za pozemek šest set tisíc. Vank k tomu doložil i výpis z účtu Tchasu u Komerční banky, který potvrzuje převod peněz od Alfa Horizontu. Dům za utajený dar koupili čtyři sociální demokraté - bývalý šéf ČSSD na severní Moravě Jaroslav Pavlán, místopředseda krajské ČSSD Jiří Grossmann a bývalí místopředsedové strany Vladislav Schrom a Jaromír Kuča, který je navíc tajemníkem Miloše Zemana. Do společnosti Alfa Horizont v březnu 1998 vstoupil ještě senátor Michalík a loni v srpnu místopředseda ČSSD a ministr pro místní rozvoj Petr Lachnit. I oni se od kolegů o daru dozvěděli, i oni tají jeho původ. "Nechtěli nám odkrýt účetnictví. Říkají, že nám do toho nic není," říká šéf severomoravské ČSSD Petr Vícha. Proto krajský výbor ČSSD odmítl nabídku Alfa Horizontu, aby se do domu v ulici 28. října nastěhoval a platil jim nájemné. V domě nakonec sídlí poslanecká kancelář premiéra Miloše Zemana a městský výbor ČSSD. "Mám několik indicií, které nasvědčují, že kdyby nám pánové z Alfa Horizontu řekli, kdo je sponzoruje, byl by z toho větší skandál, než když to budou tutlat," naznačil jeden z představitelů severomoravské ČSSD. Předseda ostravské ČSSD Petr Kaňar minulý týden uvedl, že za tohoto dárce někteří severomoravští sociální demokraté považují firmu Tchas: "Ano, i já jsem o této firmě v této souvislosti slyšel." Spekuluje se například o tom, zda firma Tchas získává veřejné zakázky zcela podle pravidel. Uspěla například v soutěži Českých drah (Kuča je poradcem ředitele Dalibora Zeleného) na úpravu kolejiště Ostrava-Svinov, ačkoliv nabídla projekt za cenu o 56 milionů vyšší než konkurence. "Nejsme oprávněni k tomu podávat informace," řekla Martina Rousková z tiskového oddělení drah. Další případ se týká rekonstrukce budovy pro krajské zastupitelstvo v Ostravě. O něm rozhodovala výběrová komise ministerstva vnitra, již se účastnil i člověk z Lachnitova resortu. Vyhrála firma Tchas, přestože žádala o padesát milionů více než ostatní firmy. "Cena je jen jedním kritériem. My jsme na rozdíl od ostatních uchazečů přesně akceptovali zadání soutěže," řekl mluvčí Tchasu Roman Vank. Ministerstvo vnitra se k této soutěži včera odmítlo blíže vyjádřit.

jp

Žantovský žaluje Kavana kvůli Iráku

Lednová návštěva náměstka ministra zahraničí Hynka Kmoníčka v Iráku bude mít soudní dohru. Senátor Michael Žantovský se rozhodl zažalovat ministra zahraničí Jana Kavana za to, že mu odmítl sdělit, kteří podnikatelé Kmoníčka do Iráku doprovázeli. Informace o cestě do Iráku požadoval Žantovský od Kavana písemně už v únoru, ale šéf diplomacie mu odmítl konkrétně odpovědět. Žantovský tvrdí, že Kavan tím porušil zákon o svobodném přístupu k informacím. Podle Žantovského cestovali do Iráku s náměstkem ministra zástupci nejméně čtyř firem, mezi nimiž byla například akciová společnost Vítkovice. "Veřejnost má právo vědět, kdo doprovází oficiální vládní delegace," zdůvodnil svou žalobu na ministra zahraničí senátor.

jp

Demonstrace extremistů - tentokrát - bez incidentů

Bez incidentů skončila demonstrace pravicových extremistů v Ostravě u příležitosti 32. výročí okupace bývalého Československa vojsky Varšavské smlouvy. Cílem akce bylo podle organizátorů upozornit na současnou "bolševizaci společnosti". Demonstraci přihlíželo asi 25 uniformovaných příslušníků městské a státní policie. Zhruba 70 většinou mladých členů a příznivců Vlastenecké republikánské strany a Národní aliance si na Masarykově náměstí v centru Ostravy v klidu vyslechlo kritické projevy, jejichž součástí byly i protesty proti členství České republiky v Severoatlantické alianci a vstupu Česka do Evropské unie.

jp

Sněmovní komise vyslechla čelní představitele IPB a ČNB

Bývalého generálního ředitele Investiční a Poštovní banky (IPB) Jana Klacka a šéfa bankovního dohledu České národní banky (ČNB) Pavla Racocho vyslychala sněmovní vyšetřovací komise ke kauze IPB. "Oba pánové poskytnou řadu pro naši práci důležitých informací..., ale obsah rozhovorů v žádném případě nemohu říci," uvedl poslanec Miroslav Kalousek. Nucenou správu na IPB, třetí největší banku v ČR, uvalila ČNB 16. června. Současně ve prospěch vkladatelů a věřitelů vystavila záruku zajišťující vyplacení 100 procent vkladů a dluhopisů včetně příslušných úroků. Krátce poté se ČNB ve spolupráci s vládou rozhodla, že banku prodá ČSOB. Právě uvalení nucené správy a urychlený prodej vyvolal kritické ohlasy řady politických činitelů. Sněmovna se proto na návrh ODS rozhodla vytvořit 11. července vyšetřovací komisi.

jp

Šéf blanenské Unie svobody: Naše organizace má černé duše

Šéf městské organizace Unie svobody v Blansku Jiří Škaroupka obvinil několik místních organizací a okresní orgány strany na Blanensku z manipulace s členskou základnou. V několika týdnech podle jeho tvrzení vzrostl počet členů strany o několik desítek - konkrétně pak v Petrovicích z šestapadesáti na sedmaosmdesát, v Ostrově u Macochy z dvaceti na jedenašedesát a v Olomučanech ze sedmi na čtrnáct. Důvodem umělého navyšování základny o fiktivní členy byla podle Škaroupky snaha některých členů strany posílit pozice blanenského okresu ve čtyřkoaličních jednáních o kandidátce do krajských voleb na Brněnsku. "Chtěli získat dvě volitelná místa kandidátky ve prospěch blanenských unionistů. To by však bylo na úkor ostatních okresních organizací strany v brněnském regionu," tvrdí Škaroupka. V Unii svobody je to již druhá podobná aféra v nedávné době. Před několika týdny muselo vedení US rozmetat svou členskou základnu v Brně, protože dvě znesvářené strany se dohadovaly a obviňovaly z přijímání černých duší. V Brně nyní vyšetřuje celou záležitost senátor a někdejší lídr US Jan Ruml. *jp*

Vláda zvažuje vývoz náhradních dílů k tankům do Jemenu

Kabinet premiéra Miloše Zemana zvažuje, zda daruje Jemenu náhradní díly k tankům T-54 a T-55. Česko by navíc zdarma vyškolilo jemenské tankisty. O odprodeji přebytečných tanků T-54/55 do Jemenu rozhodla vláda již loni v září. Ministerstvo obrany však jakékoli informace o tomto záměru tají. "Materiály týkající se dodávky náhradních dílů do Jemenu podléhají určitému stupni utajení," sdělilo ministerstvo. "Pro obchodování s vojenským materiálem je podstatné, že Jemen nevede válku s žádnou sousední zemí," řekl mluvčí ministerstva zahraničí Aleš Pospíšil. Garancí, že dodávka náhradních dílů neskončí v jiných zemích, je podle Pospíšila skutečnost, že partnerem ČR je přímo jemenská vláda. *jp*

Ministr Schling vede družstvo, což nesmí

Ministr Petr Lachnit řešil několik týdnů, zda má vzít články v médiích vážně či nikoliv. Média téměř tři měsíce upozorňovala, že ministr překračuje zákon, když byl jednatelem soukromé firmy ještě v době, kdy usedl do ministerské funkce. Nakonec Lachnit ustoupil a ze soukromé firmy odešel. Lachnit ale není jediným členem vlády, který má problémy se zákonem o střetu zájmů. Porušuje jej také ministr dopravy Jaromír Schling, který je i po více než třech měsících, co usedl do křesla ministra, stále místopředsedou představenstva bytového družstva Junior. Informaci, že Schling figuruje v řídicích orgánech soukromé společnosti, jako první zveřejnily Zemské noviny a potvrdil jí i mluvčí ministerstva dopravy Michal Hala. Na dotaz, zda si je ministr vědom toho, že porušuje zákon, už odpovědět nedokázal. "Pan ministr se už dál vyjadřovat nechce," řekl. Znění zákona je však jednoznačné: členové vlády nesmějí podnikat ani být členy řídicích, dozorčích nebo kontrolních orgánů firem. Nic na tom nemění ani fakt, že Schling za svou práci v družstvu, které vlastní šestnáct bytů (v jednom z nich sám bydlí) a hospodář s nebytovými prostorami, nedostává ani korunu. "Je to sice tvrdě vůči panu ministroví, ale zákon hovoří jasně. Že za to nebere peníze, je jen výmluva," prohlásil advokát Václav Vlk. Paradoxní je, že Schling právě kvůli vstupu do vlády z funkce jednatele jiné společnosti, tiskárny Telč, už odešel. *jp*

Miloš Zeman konečně zaplatil soudu pokutu

Premiér Miloš Zeman s dvouměsíčním zpožděním zaplatil pokutu dvacet tisíc korun za to, že ignoroval verdikt soudu a neomluvil se za urážku exposlance Jozefa Wagnera. "Mohu potvrdit, že pan Zeman už dvacet tisíc zaplatil. Asi tak před deseti dny," uvedla pracovnice Obvodního soudu pro Prahu 2 Věra Vernerová. Zemanovi hrozilo, že pokud peníze nepošle, soud mu zabaví část majetku. Premiér tvrdil, že o žádné pokutě neví. Soud mu totiž rozhodnutí poslal na adresu jeho trvalého bydliště v Praze 2, ulici Na Výtoni, zatímco Zeman nyní žije s rodinou ve vládní Kramářově vile v Praze 1. Soudkyně Enykö Könyová však prohlásila, že pošta Zemana doručenkou vyzvala, aby si soudní rozhodnutí vyzvedl. "Jelikož si to nepřevzal, platí domněnka, kterou zákon umožňuje, že tři dny od uložení na poštu je záležitost považována za doručenu," řekla soudkyně minulý měsíc. Zeman se hájil tím, že o zásilce nevěděl. Naznačil dokonce, že záležitost považuje za komplot. Pár dní nato pokutu ve vší tichosti zaplatil. V poměrně krátké době tak musel kvůli své prostořekosti dvakrát zaplatit nemalou částku. Poprvé koncem června, kdy z rozhodnutí soudu zveřejnil v reklamním čase v televizi Nova omluvu místopředsedovi ODS Miroslavu Mackovi za výrok, že je příkladem velkého zloděje a tuneláře. Za šot zaplatil kolem třiceti tisíc korun. Wagnerovi se měl Zeman omluvit za to, že bývalého poslance ČSSD na sjezdu strany v roce 1997 označil za člověka, kterého mezi sebe nechťejí ani komunisté. "O jeho přijetí do poslaneckého klubu KSČM se hlasovalo a dostal jen tři hlasy," řekl. Wagner i zástupce komunistů to před soudem popřeli a Zeman neměl, čím by to dokázal. *jp*

Člen Rady ČTK je členem ODS

Stálá poslanecká komise pro sdělovací prostředky bude muset posoudit, zda se člen Rady České tiskové kanceláře (ČTK) Pavel Augusta dostal do rozporu se zákonem o ČTK tím, že je členem oblastní rady ODS v Praze 3. Augusta dnes na tuto informaci reagoval tím, že se s okamžitou platností členství v radě ODS na pražském Žižkově vzdal. "Nikdy mne nenapadlo, že by mé členství v oblastní radě ODS představovalo politickou funkci, která by byla v rozporu s mým zákonodárčím," řekl August. Podle zákona o ČTK "člen Rady nesmí mít funkce v politických stranách nebo v politických hnutích". *jp*

Šírek nemá prověrku a musí pryč

Ředitel speciální policejní Služby pro odhalování korupce Evžen Šírek bude muset opustit svou funkci. Šírek neprošel prověrkou Národního bezpečnostního úřadu, bez které se nemůže seznamovat s tajnými a přísně tajnými informacemi. "Obdržel jsem od NBÚ negativní osvědčení, což znamená, že nemohu nadále vykonávat svou funkci," potvrdil Evžen Šírek. Šírek nedostal bezpečnostní prověrku kvůli tomu, že ho před několika týdny policejní prezident kázeňsky potrestal za údajné ohrožování utajovaných informací služby, když ve svém domácím počítači uchovával některé tajné údaje služby. I když ředitel protikorupční služby předal celý případ vrchnímu soudu, aby posoudil rozhodnutí policejního prezidenta, NBÚ na verdikt soudu čekat nemusí, protože kázeňský trest je pravomocný. Šírek tvrdí, že byl potrestán bezdůvodně, protože se žádného prohřešku nedopustil. Ve svých odvoláních, která nebral na vědomí ani ministr vnitra Stanislav Gross, Šírek upozorňoval na to, že tajné informace ve svém počítači neměl a že je do spisu někdo během vyšetřování podstrčil. "Důkazy proti mně jsou zfalšované. Během vyšetřování mého případu se do spisu dostala zcela jiná data a několik CD-ROM, než jaká jsem měl ve skutečnosti v počítači v době zajištění. Pořídil jsem si videozáznam toho, co mi policie vrátila, a ten dokazuje, že jde o zcela jiný počítač, než který zkoumal kriminalistický ústav. Na základě takto vyrobených důkazů jsem byl nakonec potrestán," prohlásil Šírek. Ekonomická kontrarozvědka, jak se Šírkově službě obecně říká, patří k nevlivnějším policejním složkám. Vyšetřuje nejohroženější skandály včetně nelegálního financování politických stran a případy velkých bankovních podvodů. Služba má nejrozsáhlejší databázi informací o činnosti podnikatelů, bankéřů, politiků a státních úředníků v zemi. Evžen Šírek vedl službu od roku 1995, kdy resort vnitra řídil tehdejší člen Klausovy vlády Jan Ruml (nyní Unie svobody). Od léta 1998, kdy se k moci dostala sociální demokracie, však začali politici usilovat o reorganizaci služby či alespoň o odvolání jejího šéfa. Nejrazantněji vystoupil proti Šírkovi premiér Miloš Zeman počátkem letošního března, kdy obvinil službu z nečinnosti a jejího šéfa z neschopnosti. Na Šírkovu stranu se však tehdy postavil prezident Václav Havel, a tak na personální změny nedošlo. Pokud by Šírek nebyl kázeňsky potrestán, neměl by Národní bezpečnostní úřad důvod vydávat Šírkovi negativní osvědčení. Paradoxem je, že Šírka odvolal náměstek ministra vnitra Václav Jakubík. O několik dní později se ukázalo, že prověrkou pravděpodobně neprojde ani Jakubík. Jakubík nejspíš nebude prověřen kvůli svým dřívějším pracovním kontaktům s agentem komunistické Státní bezpečnosti Miroslavem Čemusem. Jakubík letos v lednu, dva měsíce před tím, než se stal úředníkem odpovědným za nejdůležitější policejní složky v Česku - Službu pro odhalování korupce a Útvar pro odhalování organizovaného zločinu -, spoluzakládal ekonomicko-poradenskou firmu Euro trustte Investigations. Čemus byl podle Respektu dalším spolujednatel firmy. Od roku 1972 do roku 1989 byl jedním z nejdůležitějších důstojníků StB. *jp*

Policie obviní Kasala

Z trestného činu ublížení na zdraví se chystá obvinít poslance a předsedu KDU-ČSL Jana Kasala vyšetřovatel benešovského úřadu vyšetřování Karel Černý. Kasal je podle Černého podezřelý, že letos 5. července způsobil při dopravní nehodě těžké zranění jedenadvacetileté ženě, která se z něj dosud zotavuje. Černý uvedl, že odešle žádost Poslanecké sněmovně, aby zbavila Kasala poslanecké imunity. Chystané obvinění je podle Černého odůvodněné posudkem soudní znalkyně, která hodnotí stav zraněné jako těžkou újmu na zdraví. Kasal řekl, že se nebude stavět proti tomu, aby byl zbaven imunity, ale naopak návrh vyšetřovatele osobně podpoří. Domnívá se totiž, že na trestné činy v dopravě by se poslanecká imunita vztahovat neměla. Nehoda se udála 5. července ráno na dálnici D 1 u Lokte na Benešovsku, kde Kasal narazil svým poslaneckým vozem Škoda Felicia zezadu do automobilu Ford Mondeo. *jp*

Kardinál Tomášek zůstává symbolem boje za náboženskou svobodu

Před osmi lety 3. srpna zemřel jeden z význačných představitelů protikomunistického odboje, pražský arcibiskup kardinál František Tomášek.

Kardinál Tomášek se už za svého života stal legendou, vytrvale totiž vystupoval na obranu důstojnosti člověka a svobody své země. Na vlastním těle pocítil teror nacistů i diktaturu stalinských a poststalinských komunistů. V široké veřejnosti se osobnost Františka Tomáška stala známou v období otevřeného konfliktu katolických věřících s politickou mocí. Kardinál Tomášek aktivně vystupoval na obranu utiskovaných kněží a věřících, požadoval náboženskou svobodu a respektování lidské důstojnosti. Ty spolu s Tomáškem požadoval v roce 1985 i čtvrtmilionový zástup věřících, který se zúčastnil velehradské poutě, jež byla jedním z prvních masových vystoupení proti komunistické moci.

O Velikonocích roku 1987 vyhlásil desetiletý program duchovní obnovy českého národa k 1000. výročí smrti sv. Vojtěcha. Velký podíl měl Tomášek také na svatořečení Anežky Přemyslovny na podzim 1989, které se stalo jakýmsi předznamenáním listopadové revoluce. Již o rok dříve podepsal petici požadující svobodu náboženského vyznání, protestoval také proti policejní brutalitě při lednových shromážděních k uctění památky smrti Jana Palacha v roce 1989 a podpořil petici Několik vět.

V roce 1990 se splnil jeho životní sen, svoboda náboženského vyznání se po dvačtyřiceti letech stala znovu skutečností. Všechny biskupské stolce v Československu byly obsazeny, diplomatické styky s Vatikánem byly obnoveny

a v životě církve začala nová etapa. Poslání kardinála Tomáška bylo dovršeno a nejstarší činný biskup v katolické církvi mohl požádat papeže o uvolnění ze svého úřadu. František Tomášek byl zproštěn úkolu správy pražské arcidiecéze v březnu 1991.

František Tomášek se narodil 30. června 1899 v obci Studénka na Moravě. Vystudoval Arcibiskupský seminář v Olomouci a 5. července 1922 byl vysvěcen na kněze římskokatolické církve. Jeho meziválečná činnost kněze byla spojena s katolickou Moravou. Dvanáct let působil jako učitel náboženství v Pavlovicích, Kelči a později v Olomouci. Na olomoucké teologické fakultě přednášel v letech 1934 až 1939 a 1945 až 1950. V roce 1947 se stal jejím řádným profesorem. V roce 1949 byl vysvěcen na biskupa bez souhlasu tehdejších státních úřadů. Bezprostředně poté následovala kalvárie internace a nucených prací. Tři roky prožil v pracovním táboře a teprve v roce 1954 se mohl vrátit ke svému kněžskému povolání. V roce 1965, po odchodu kardinála Berana z mnohaleté komunistické internace do Říma, byl Tomášek jmenován apoštolským administrátorem pražské arcidiecéze. V této funkci vydal biskup Tomášek po okupaci Československa v srpnu 1968 jménem českých biskupů prohlášení na podporu internovaných představitelů tehdejší československé vlády.

V červnu 1977 papež Pavel VI. jmenoval Františka Tomáška kardinálem a v prosinci téhož roku arcibiskupem pražským a primasem českým. Stal se tak po osmi letech, kdy byla funkce nejvyššího představitele českých a moravských katolíků neobsazena, 34. pražským arcibiskupem od roku 1344.

Po odchodu z aktivní pastýřské služby, v březnu 1991, žil kardinál Tomášek v klidu Arcibiskupského paláce v Praze až do 4. srpna 1992, kdy ve třidevadesáti letech zemřel na srdeční selhání komplikované zánětem plic.

Jeho pevný postoj proti všem formám nátlaku komunistické moci ocenil prezident Václav Havel v roce 1991 udělením Řádu T.G.Masaryka. V roce 1993 památku kardinála Františka Tomáška uctili věřící ve Studénce a na rodném domě mu odhalili pamětní desku. Na faře v Moravské Huzové na Olomoucku, kde František Tomášek působil v 50. letech, byla o rok později odhalena jeho busta.

V červnu 1997 byl kardinál Tomášek v Budapešti vyznamenán mezinárodní cenou sv. Vojtěcha in memoriam. Listinu o udělení ceny spolu se zlatou medailí s historickou pečetí světce převzal jeho nástupce v úřadu pražského arcibiskupa kardinál Miloslav Vlk. Loni v červnu si Česká republika připomněla sté výročí Tomáškova narození mnoha slavnostními mšemi, například v jeho rodišti či v chrámu sv. Víta.

Pavel Lukáš nob mal

Restrukturalizace Škody Holding zatím úspěšná

Plzeňská Škoda Holding zatím úspěšně zápasí s nejrůznějšími úskalími restrukturalizace, ke které bylo nutno sáhnout po velkých finančních propadech společnosti v posledních letech. V červnu byla splněna první část dodávky trolejbusů pro San Francisco, velmi nadějně vypadá uzavření kontraktů na plynový závod Uchta v Rusku za zhruba tři miliardy korun a na výstavbu tepelné elektrárny v čínském Šen-tchou. V prvním pololetí letošního roku zaznamenala společnost Škoda Holding čistý zisk kolem dvaceti osmi miliónů korun a tato skutečnost by snad mohla být předzvěstí budoucích časů, kdy se alespoň částečně podaří obnovit slávu plzeňské Škody, která v posledních letech utrpěla finančními problémy a potížemi v managementu firmy. (MaFr)

Do Letu Kunovice přišli exekutoři

V zoufalé situaci se ocitl český výrobce malých letadel Let Kunovice. Společnost získala v roce 1998 americká Ayres Corporation, která vládě dala četné sliby ohledně dalšího rozvoje Letu. Své sliby ovšem Američané nesplnili a výroba se zastavila. Letoun Loadmaster nebyl dotažen do realizovatelné podoby a turbovrtulové letadlo L-610, se kterým se Let Kunovice chtěl prosadit na zajímavý americký trh, zůstal dokonce pouze v prototypu. Zaměstnanci byli posláni na placenou dovolenou, nicméně ještě v srpnu jim závod dlužil zbytek květnové a červnové výplaty. Nakonec se v kunovické firmě objevili exekutoři, které tam poslal Finanční úřad Uherské Hradiště, jemuž dluží Let mnoho miliónů. Úředníci podle nepotvrzených zpráv zabavili i služební auto generálního ředitele Letu Kunovice, Američana Turnera Bostwicka. Ještě větší nebezpečí ovšem výrobci letadel hrozí od Konsolidační banky, která má v Kunovicích pohledávku ve výši dvou miliard korun a v poslední době stupňuje své výhrůžky. Situaci by podle odborníků mohl zachránit pouze urychlený odchod současného majoritního vlastníka Ayres Corporation ze společnosti a vstup nového, silného zahraničního partnera. V této souvislosti se v poslední době začíná hovořit o izraelské společnosti Israeli Aircraft Industry. Doufejme, že se nakonec podaří najít přijatelné východisko a Let Kunovice se nestane dalším příkladem, kam vede omyl v privatizaci. Počet nepovedených privatizací nutně vede k četným otázkám o schopnostech předchozích českých vlád racionálně hodnotit situaci (v případě Letu Kunovice šlo o vládu J. Tošovského) i k obavám, zda procento neúspěchů nebude zůstávat na stejné výši, či zda se, nedejbože, ještě nezvýší. Doufejme, že ne. (MaFr)

Czech On Line definitivně pro Telekom Austria

V červenci definitivně dokončil fond rizikového kapitálu DBG Osteuropa - Holding prodej firmy Czech On Line rakouské společnosti Austria Telekom. Czech On Line, původně Video On Line zahájila svou činnost v roce 1995 a v současné době je největším providerem na českém trhu, na kterém se podle odhadů podílí více než jednou třetinou. Czech On Line byla také prvním českým providerem, který začal v roce 1998 nabízet připojení zdarma. Nová akvizice, která stála rakouskou firmu 220 miliónů dolarů, má největšímu poskytovateli internetových služeb v Rakousku usnadnit průnik na prudce se rozvíjející telekomunikační trhy v bývalých zemích sovětského bloku. Austria Telekom ovšem bude muset při své expanzi počítat s tuhou konkurencí, především s německým Deutsche Telekom. Ten již ovládá českou společnost Radiomobil, Pragonet a rakouský MaxMobil. V červenci navíc podepsal smlouvu o převzetí nadpolovičního balíku akcií Slovenských telekomunikací. Německá firma za slovenskou akvizici nabídla miliardu eur a vyhrála mezinárodní tendr, ze kterého Austria Telekom i KPN Royal Deutch Telekom odstoupily. (MaFr)

Privatizace slovenských bank

V jednom z červencových čísel deníku Financial Times ohlásila slovenská vláda inzerátem zahájení výběrového řízení na prodej Slovenské spořitelny, Všeobecné úvěrové banky a Banky Slovakia. Těto akci předcházela restrukturalizace uvedených ústavů a Investiční a rozvojové banky, u které bylo výběrové řízení zahájeno již dříve. Vláda počítá s prodejem menší Banky Slovakia a Slovenské spořitelny do konce roku, zájem prý již projeví investoři z Evropy i ze zámorí. U Všeobecné úvěrové banky (VÚB) by měl být postup privatizace relativně nejkomplicovanější - Slovensko hodlá nejprve nabídnout patnáct až dvacet procent akcií VÚB k odprodeji Evropské bance pro obnovu a rozvoj a International Finance Corporation, která je součástí skupiny kolem Světové banky. Obě zmíněné instituce údajně s touto možností počítají. Další dvě třetiny akcií VÚB by mělo být prodáno v dalším kole, jehož konec se předpokládá v červnu příštího roku. Privatizace peněžních ústavů je velkou zkouškou pro slovenskou vládu, zda se jí podaří najít odpovídajícího partnera pro slovenské finanční instituce. Úspěch či neúspěch může poznamenat slovenskou politickou scénu na dlouhé roky. Nelze totiž předpokládat, že by případné potíže pro sebe zručně nevyužil bývalý premiér Vladimír Mečiar, který se nevzdává svých snah o znovunabytí moci a který již dnes úspěšně těží z rozporů v současné vládní koalici i z tvrdého dopadu ekonomických reforem na obyvatelstvo. (MaFr)

Chmele letos méně

Podle Sdružení podnikatelů chmelem bude letos o 20 procent nižší sklizeň této důležité přísady do piva. Na špatném výsledku se podle zemědělců podepsaly především jarní sucha, kvůli kterým neměly rostliny sílu dorůst do potřebné velikosti. Pěstitelé chmele v této souvislosti usilují o zvýšení výkupních cen, které podle nich v současné výši postačují sotva na krytí výdajů a vylučují další rozvoj tradičního českého odvětví. Chmelářství v ČR také silně poškozuje změna technologie a z ní vyplývající pokles zájmu o jemnější druhy. Tradičně největším odběratelem českého chmele zůstává Japonsko, kam směřuje skoro osmdesát procent veškerého vývozu. (MaFr)

Pytlovina pro Rakousko

Švédská firma AssiDomän AB prodala v srpnu rakouské společnosti Frantschach všechny své provozy, které produkují pytlový papír. Kromě závodů Dynäs ve Švédsku a evropské divize Barrier Coating se jedná i o papírny Sepap Štětí, která vyrábí i např. buničinu a o pytlárnu Sepap Sack Štětí. Papírna Sepap Štětí zaměstnává celkem 1050 pracovníků a ročně vyprodukuje skoro 150 tisíc tun pytloviny, jedná se tedy o významnou akvizici i pro takového giganta, jakým Frantschach bezpochyby je. Evropská komise celou transakci schválila bez výhrad. (MaFr)

Centralizace pivovarů

Na samém počátku léta schválily valné hromady akcionářů společnosti Plzeňský Prazdroj, Pivovar Radegast a Pivovar Velké Popovice vzájemné sloučení, díky kterému vznikl mohutný gigant Plzeňský Prazdroj ovládající 45 % českého trhu. V pozadí této fúze stojí obrovská jihoafrická pivovarská skupina South African Breweries (SAB), která všechny zmiňované společnosti ovládá. Podle předpokladů by měly být zachovány všechny hlavní značky - Pilsner Urquell, Gambrinus, Radegast i Velkopopovický kozel. V představenstvu by měl být vedle generálního ředitele firmy Jihoafričana Tony van Kralingena i bývalý generální ředitel Plzeňského Prazdroje Vladimír Peřina i představitel předchůdce SABu v oblasti centralizace pivovarského trhu, společnosti Nomura International Randall Dillard. Právě Nomura žádala loni v březnu Úřad pro hospodářskou soutěž o povolení k letos uskutečněné fúzi a teprve po dvojím zamítnutí prodala v říjnu 1999 své většinové podíly v Prazdroji a Radegastu SABu. Představitelé nynějšího mamutího podniku připustili, že provedené spojení povede k poklesu pracovních míst o zhruba deset procent, což představuje asi 320 zaměstnanců. Počítá se ovšem s nadstandardním odstupným i se zvýhodněnou možností odejít do předčasného důchodu. (MaFr)

Prodej Fabií roste

V posledních měsících se začaly lépe prodávat škody fabia, které dokonce překonaly v některých týdnech i populární felicie. Nicméně lze konstatovat, že se fabiím zatím nedaří vytlačovat z trhu felicie v té míře, jak se původně předpokládalo. Ukázalo se totiž, že vylepšení nevyvažují dostatečně růst ceny. Škoda Auto se proto rozhodla zachovat výrobu felicii ještě příští rok, přesunula ji však do menších montážních závodů. Škodovce se daří prodej v západní Evropě, který v prvním pololetí vzrostl díky hospodářskému oživení v Evropské unii o dvanáct procent. Poslední čísla však radí spíše k opatrnosti, protože se zdá, že pro následující období je třeba počítat spíše se stagnací, než s výrazným poklesem. Případné zhoršené výsledky by se pak mohly významně projevit na celkové obchodní bilanci České republiky, protože Škoda Auto již tradičně patří mezi nejdůležitější české vývozce.

(MaFr)

Angerer: Česká ekonomika na vzestupu, šance pro rakouské podniky

Podle obchodního rady rakouského velvyslanectví v Praze Michaela Angerera je české hospodářství po dvou letech recese opět na vzestupu a Evropská unie dává ČR jako kandidátovi na členství zase dobré známky. Český reformní motor znovu nastartovala především privatizace bank a oživení průmyslu, citovala dnes Angerera Rakouská obchodní komora (WKÖ). Česká republika je po Polsku v čele středoevropských zemí v oblasti přímých zahraničních investic, konstatoval rakouský obchodní rada. V minulých měsících se také podstatně zlepšily obchodní vztahy s EU. Do unie jde už 70 procent českého exportu a ČR zase odtud dostává 64,5 procenta svého importu. Angerer vidí pro rakouské podniky dobré obchodní šance především v resortu životního prostředí.

jp

Studenti věří Radiomobilu

Podle průzkumů mezi vysokoškolskými studenty ekonomických oborů v ČR je nejžádanějším místem jejich dalšího působení společnost Radiomobil, která provozuje síť mobilních telefonů Paegas. Do první desítky se dostali i jejich konkurenti = společnosti Český Telecom (5. místo) a Český mobil (9.). Jinak se studenti zajímají především o posty v zavedených zahraničních firmách ve spotřebním a potravinářském průmyslu (Unilever, Procter & Gamble, Danone) a ve společnostech zabývajících se auditem a poradenskou činností (Pricewaterhouse Coopers, Deloitte & Touche, KPMG). Na osmé příčce se pak objevila společnost Škoda Auto. Oproti minulým rokům silně poklesl zájem o banky jako takové a velmi malý zájem je o pojišťovnictví. Jednoznačně se také ukazuje, že studenti usilují dostat se do firem, které mají dlouhodobou perspektivu a stabilní zázemí. Gründerské období tak v myslích mladých ekonomů patrně skončilo. Tento rys ovšem kromě pozitivních rysů má i své stinné stránky. Růst několika nadnárodních molochů do nebetýchých výšek a šířek může způsobovat zahnívání. Všechno půjde svou stálou vyběhanou cestou, bohatí budou bohatnout, chudí chudnout, vše bude v pohodě, až... No možná nebude tak zle, třeba se toho ani nedožijeme.

(MaFr)

Sněmovní komise vyslechla čelní představitel IPB a ČNB

Bývalého generálního ředitele Investiční a Poštovní banky (IPB) Jana Klacka a šéfa bankovního dohledu České národní banky (ČNB) Pavla Racochu vyslýchala sněmovní vyšetřovací komise ke kauze IPB. "Oba pánové poskytli řadu pro naši práci důležitých informací..., ale obsah rozhovorů v žádném případě nemohu říci," uvedl poslanec Miroslav Kalousek. Nucenou správu na IPB, třetí největší banku v ČR, uvalila ČNB 16. června. Současně ve prospěch vkladatelů a věřitelů vystavila záruku zajišťující vyplacení 100 procent vkladů a dluhopisů včetně příslušných úroků. Krátce poté se ČNB ve spolupráci s vládou rozhodla, že banku prodá ČSOB. Právě uvalení nucené správy a urychlený prodej vyvolal kritické ohlasy řady politických činitelů. Sněmovna se proto na návrh ODS rozhodla vytvořit 11. července vyšetřovací komisi.

jp

Raiffeisen a Union Group zahajují exkluzivní vyjednávání

Rakouská Raiffeisen Zentralbank (RZB Group) byla vyzvána českou finanční skupinou Union Group k zahájení exkluzivního vyjednávání o strategickém vstupu do tohoto uskupení. Dozorčí rada UG nabídla na základě doporučení Deutsche Bank koncem letošního června exkluzivitu francouzské BNP Paribas. Vyjednávání s tímto partnerem ale nevedlo ke konkrétním výsledkům, proto byla exkluzivita udělena Raiffeisen.

MMF: Česká ekonomika letos poroste

Tempo růstu hrubého domácího produktu (HDP) České republiky se v letošním roce dále zrychlí a bude se pohybovat v pásmu 2,0 až 2,5 procenta. Ještě rychlejší tempo lze přitom očekávat v roce 2001, kdy by hrubý domácí produkt ČR mohl vykazat vzestup v rozsahu 3,0 až 3,5 procenta, píše se ve zprávě Mezinárodního měnového fondu s tím, že deficit běžného účtu se letos zvýší na zhruba 3,5 procenta HDP.

jp

Sponzoři ODS dluží státu půl miliardy

Přes půl miliardy korun by měly státu zaplatit dvě ústecké firmy, jejichž představitelé Jiří Ovský a Václav Vimmer v letech 1995 a 1996 sponzorovali ODS částkou 5,5 milionu korun. Firmy získaly stamilionové úvěry od zlínské Foresbanky a nesplácely je. Vlastnily přitom v bance, která je úvěrovala, významné podíly. Foresbanka však byla nakonec zařazena do stabilizačního programu České národní banky, jejíž pohledávky převzala Konsolidační banka. Společnost spojená s Vimmerem tak v současné době dluží státu 222,3 milionu korun a firma, v jejímž vedení figuruje Ovský, dluží 384,8 milionu korun. Uvedené informace vyplývají ze seznamu dlužníků České finanční - dceřiné společnosti Konsolidační banky - zveřejněného na internetu. Oba podnikatelé byli v dubnu předvoláni k soudu při procesu s bývalým výkonným místopředsedou ODS Liborem Novákem. Soudci chtěli vědět, zda peníze, které podle stranické zprávy darovali ODS Ovský a Vimmer, nepocházejí od někoho jiného. Vimmer však odmítl o svém příspěvku vypovídat, protože by si mohl přivodit trestní stíhání, a Ovský v rozporu s jinými svědectvími trval na tom, že dva miliony korun donesl do pokladny strany v hotovosti. *jp*

Erste Bank zvýšila v ČR zisk

Erste Bank Sparkassen, dceřinná společnost rakouské Erste Bank der österreichischen Sparkassen, vytvořila v České republice v pololetí letošního roku čistý zisk 136,19 miliónu korun. Za celý loňský rok přitom zisk banky činil 43,5 miliónu Kč. Banka však za první pololetí zaznamenala pokles bilanční sumy o 1,2 miliardy na 24,94 miliardy korun. *jp*

Sokolové ovládli Prahu

Po šesti letech se do Prahy znovu sjeli sokolové z celého světa, aby zde společným cvičením připomněli veřejnosti svou myšlenku harmonie těla a ducha. Během dvou sletových dnů se na stadiónu Evžena Rošického na Strahově představilo na 25.000 mužů a žen a žactva v patnácti skladbách.

Hlavní sletový program byl zahájen již tradičně slavnostním představením Smetanovy Prodané nevěsty v Národním divadle. Ještě předtím se zástupci českého i zahraničního sokolstva setkali s prezidentem Václavem Havlem. Navázali tak na tradici prvo-republikových sletů, kterým od roku 1920 vždy předcházelo přijetí u hlavy státu.

XIII. všesokolský slet se stal součástí Národních dnů sportu a kultury, pořádaných v rámci akce Praha - evropské město. Byl to Slet dobré vůle a naděje, na jehož akcích se kromě Sokola podílely i další sportovní organizace, jako například Česká asociace Sport pro všechny.

Cvičení nejstarší sokolské generace, Věrné gardy, zahájilo program sletu a z čestné lóže přihlížel také prezident republiky Václav Havel. Za

Vystoupení folklórních souborů - XIII. všesokolský slet (foto:R. Basler)

přítomnosti 836 mužů a žen s praporce na ploše otevřel sletový program starosta Sokola Miloslav Pleskač.

První hlavní program obsahoval dvanáct hromadných skladeb a vystoupení folklórních souborů, v nichž se představilo na 21.000 cvičenců. V sedmi skladbách vystoupili na Strahově zahraniční sokolové: na 200 starších žáků z Polska, stejný počet sokolů z USA a stovka Kanadanů. V samostatném programu s názvem „To sme my“ se představila stovka Slováků, téměř dvojnásobek cvičenců bylo z dalších evropských států a na 2800 značkách na ploše strahovského stadiónu cvičili i Australané.

Nové vedení Sokola se od svého zvolení před dvěma lety snaží oživit sokolskou myšlenku a přiblížit ji dnešním lidem, zejména mládeži. Proto autoři upravili a rozšířili proti

minulému sletu program. Zahmuli do něj vedle tradičního hromadného cvičení také turnaj ve volejbalu, atletický přebor nebo společné cvičení s diváky na konci programu prvního sletového dne.

Sokolové obnovili v českých zemích svou činnost po listopadu 1989 po čtyřicetileté nucené odmlce. V současné době mají sokolské organizace po celém světě (především v ČR, USA, Austrálii, Slovinsku, Polsku, Rakousku a na Slovensku) asi 250.000 členů, z toho 180.000 osob sdružuje sokolská obec v České republice.

Po vydání restitučního zákona se sokolové přihlásili o svůj majetek, který byl po zrušení organizace v 50. letech většinou převeden do vlastnictví Československého svazu tělesné výchovy (ČSTV). Před rokem 1948

sdužovala Československá obec sokolská (ČOS) více než jeden milión občanů ve 3300 sokolských jednotkách, které měly k dispozici kolem 1300 sokoloven.

Do poloviny 90. let získal Sokol zpět 550 objektů, většinou v místech, kde byla po roce 1990 obnovena sokolská organizace. Sokolovny mohly být vydány pouze v těch případech, kdy je po zrušení ČOS převzal do své správy ČSTV; pokud se jejich vlastníky stal stát nebo obec, nebyla restituce možná.

V současnosti spravuje Sokol majetek v hodnotě pěti a půl miliardy korun. Mimo jiné vlastní Česká obec sokolská 13,5 procenta akciové společnosti Sazka.

Organizace, ustavená 16. února 1862, má velké zásluhy na proniknutí tělovýchovné činnosti mezi nejširší vrstvy obyvatel. Z původně pražského spolku se do konce 19. století stalo silné celonárodní hnutí. Roku 1889 byla ustavena Česká obec sokolská a o dva roky později Moravsko-slezská obec sokolská jako jednotné celonárodní organizace. V roce 1904 se pak obě obce sloučily v jednotnou Československou obec sokolskou (ČOS).

Za první světové války byla ČOS úředně rozpuštěna. Po vzniku Československa obnovila činnost a přijala název Československá obec sokolská. V 20. a 30. letech řada členů ČOS

reprezentovala Československo na významných sportovních podnicích, olympijských hrách a mistrovstvích světa i Evropy. Před vypuknutím druhé světové války patřili sokolové k nejvýznamnějším odpůrcům nastupujícího nacismu. Během války se členové i vedoucí představitelé ČOS aktivně zapojili do odboje. Mnozí svůj odvážný postoj zaplatili životem, a to zejména po roce 1941, kdy byla ČOS znovu rozpuštěna. V té době německé úřady stupňovaly pronásledování organizace, zatklly a posléze popravily její čelné představitele.

Po druhé světové válce mohl Sokol fungovat pouhých sedm let. Jeho členové totiž nijak neskrývali svůj odpor vůči nastupujícímu komunistickému režimu. Slet v červnu 1948 byl první a nadlouho i poslední veřejnou manifestací proti únorovému převzetí moci komunistickou stranou.

Vládnoucí strana se za to sokolům nejprve „odvděčila“ tím, že pod jejich hlavičkou v roce 1949 sjednotila a ovládla veškerou tělovýchovu v zemi. Reorganizace tělesné výchovy v roce 1952 pak znamenala již třetí zrušení sokolské organizace, tentokrát na osmatřicet let. Sokolské slety byly nahrazeny státem organizovanými masovými spartakiádami, z nichž první se konala v roce 1955 a poslední, sedmá, v roce 1985.

Přehled všesokolských sletů:

I. 18. června 1882 na Střeleckém ostrově, 720 cvičících mužů pod vedením náčelníka dr. Miroslava Tyrše
V průvodu Prahou prošlo 1572 krojovaných sokolů s 57 prapory.

II. 28. až 30. června 1891 v Královské oboře, 2400 cvičenců

III. 26. června až 1. července 1895 na Letné, 4287 cvičících

IV. 28. června až 1. července 1901 na Letné, 6705 cvičících z toho 876 žen s kuželi

V. 27. června až 2. července 1907 na Letné, 12.900 cvičících, vystoupení školní mládeže

VI. 25. června až 6. července 1912 na Letné, 35.000 cvičících

VII. 20. až 30. června 1920 na Letné, 96.000 cvičících

VIII. 26. června až 6. července 1926 na Strahově, 144.000 cvičících, bylo otevřeno v nedávno zřízeném sídle České obce sokolské - Tyršově domě - sokolské muzeum.

IX. 1. až 6. července 1932 na Strahově, 190.000 cvičících

X. 3. až 6. července 1938 na Strahově, 348.000 cvičících

XI. 30. června až 8. července 1948 na Strahově, 585.000 cvičících

XII. 2. až 6. července 1994 na Strahově, 23.100 cvičících.

XIII. 1. až 2. července 2000 na Strahově, 25.000 cvičících

Sletové klípky a klepy

Jednou s nejkomentovanějších událostí uplynulého léta byl začátkem července 13. Všesokolský slet v Praze. Od roku 1989 za mrtvou prohlášená tradiční slavnost byla v České republice do poslední chvíle víceméně zamlčovaná. Jedna známá mi prohlásila, že se o ní dozvěděla, až když v sobotu odpoledne náhodně otevřela televizi a byla překvapená, když se na obrazovce objevil přímý přenos ze Strahovského stadionu. 22.000 cvičenců, mezi nimi početné skupiny ze Slovenska, Jugoslávie, Polska, Slovinska a z krajanských sokolských jednot USA, Kanady, Rakouska, Švýcarska, Francie s malou skupinkou z Austrálie se v ruchu pražského života ztrácela a

pražané si jich všimli až při více než dvouhodinovém průvodu městem v neděli dopoledne a při hromadných vystoupeních na Rošického stadionu na Strahově, která navštívilo přes 40.000 diváků.

Největším, protože naprosto nečekaným překvapením byla velká účast cvičící mládeže. Mladší a starší žáci a žákyně a předškolní drobtina při cvičení s jedním s rodičů zaplnila pětkrát cvičební plochu a vysloužila si právem nadšený potlesk tribun. Nejvíce tleskali diváci asi čtyřletému capartovi, který uprostřed vystoupení s rodičem náhle opustil řady malých cvičenců a vydal se bezstarostně na procházku mezi svými cvičícími vrstevníky.

Otec upozoroval jeho zmizení až po značné chvíli, kdy potomka začal hledat a po šťastném nalezení ho za potlesku diváků odnesl v náručí mezi jeho základní skupinku, kde malý borec pokračoval v cvičení jako by se nic nestalo.

Protikladem nejmladších účastníků byla devětašedesátiletá Věra Gregorová z Českobudějovické sokolské župy, která přes svůj vysoký věk zacvičila sletové sestavy během dvou hlavních dnů celkem pětkrát. Vystoupila ve skladbách Věrné gardy, Ženy bolero - aerobik a Ženy praporce a jelikož byly výstupy mezi jednotlivými skladbami pro převlékání často velmi krátké, oblékla si na sebe hned dva cvičební úbory. Sho-

Zakončení slavnostního průvodu u sochy Jana Husa, Staroměstské nám. (foto: R. Basler)

dila ze sebe ten horní a okamžitě nastoupila k další skladbě. Mezi cvičenci Věrné gardy byl zase borec, jenž nastoupil s berlí, kterou při skladbě odložil vedle sebe na trávnik. Oboje bylo dobrým vysvědčením pro tělesnou kondici a nadšení, s nímž nastupovali cvičenci k hromadným prostným na plochu stadionu.

V jednom hotelu v Praze byla umístěna výprava členů z americké sokolské jednoty v Texasu. Mezi jinými tam byly i tři generace jedné jediné rodiny. Babička, která se v mládí vystěhovala za velkou louží, dcera, která nám sice zazpívala Tu naši písničku českou, jejímž slovům většinou nerozuměla a jinak už ze sebe nevydala jediné české slovo kromě sokolského pozdravu Nazdar, a 23letá vnučka, která se nám pochlubila, že procestovala křížem krázem celé Spojené státy i mnoho jiných zemí, ale přesto, že byla v Praze poprvé, se zde cítila skutečně

doma. Potvrzené rčení, že co srdce pojí ani moře nerozdvojí.

Pomalou mizejí tradiční cviky raz, dva tři, které už se nezdají zejména mládeži dost atraktivní a které se tentokrát dynamicky zmodernizovaly propojením odlišných pohybových prvků a kombinací. I nástupy se prolínaly rychlou výměnou skupin téměř bez oddechu, hudba nabyla dobového rázu a cvičební plocha se co chvíli měnila pestrými barvami úborů. Na to, že nebylo doma lze celkový obraz v malých skupinkách nacvičovat, podařila se celá ta změna po krátkém zkoušení na Strahově na jedničku.

Samozřejmě bylo nutno zaznamenat i řadu méně pozitivních událostí. Byla to zejména malá předběžná propagace v mediích, takže mnozí Pražané do poslední chvíle ani nevěděli, že se bude v jejich městě konat slet. Mnozí mladí se

Slavnostní průvod Prahou (foto: R. Basler)

dokonce ptali, co to slovo slet vlastně znamená. Vnější obraz města bez vlajek a výzdoby jen vzbuzoval matné vzpomínky na někdejší vyšňořené ulice a radostný celorepublikový ráz událostí. Bylo mnoho cvičičiho žactva, které ještě podléhá příkazům rodičů, ale úplně zmizel ze

Starší žactvo - XIII. všesokolský slet (foto: R. Basler)

sletového obrazu dorost, bez kterého nemá žádná organizace budoucnost. Poznámka redakce: je sice pravda, že dorost žádnou vlastní skladbu neměl, ale dorostenky cvičily ve skladbě žen Boleru part aerobik a s dorostenky v Obrazech, jedno z nejlepších a velice profesionálně provedeného cvičení. V průvodu bylo málo hudeb, takže účastníci nepochodovali, nýbrž se spíše valili. Ne všude se stavěli k účastníkům vstřícně: tak jeden lékař druhé interny na Karlově náměstí odmítl v rozporu s lékařskou etikou ošetřit zkolabovaného osmdesátiletého účastníka průvodu, protože se jeho kolaps odehrál v 1. obvodu a tudíž příslušel do nemocnice Milosrdných bratří na vltavském nábřeží, kde pak byl se zpožděním přijat. Pořadatelé na strahovském stadionu nebyli mnohdy dobře informováni a posílali bloudící obecenstvo zbytečně z jednoho konce na druhý. Podobných nedostatků bylo více, ale celkově byl slet velice úspěšný a využil-li sokolové pozitivního ohlasu aktivních i pasivních účastníků, pak nebudou mít pravdu pesimisté, kteří už podruhé označují tento slet za poslední.

jl

Znají nás lidé, vědí o sletu?

Několik informací z provedeného výzkumu v březnu 2000 GfK Praha - institut pro výzkum trhu.

Na otázku co vědí Čeští občané o Sokolu. Bylo dotazováno 985 náhodně vybraných respondentů ve věku 15 - 79 let na celém území republiky. Jenom něco přes 6% nevědělo co je Sokol. 45% respondentů ví, že v jejich městě či obci je sokolská jednota. Naopak 44 % odpovědi zdůraznilo, že informací o činnosti Sokola je málo, že jsou nedostatečné. Sokolské jednoty jsou charakterizovány takto: pracují zde obětaví lidé - 36,8%, sdružuje starší, ale i mladší lidi - 30,2%, nezaměřuje se pouze na tělovýchovu, ale dbá i na výchovu, na kulturní úroveň svých členů - 13,8%, o XIII. všesokolském sletu slyšelo pouze necelých 38% dotázaných.

Co z tohoto výzkumu vyplývá? O Sokolu se vcelku ví, má i dobrý image, ale že by poskytoval dostatek informací veřejnosti, není pravda.

Sokol 5/2000 - Stanislav Zahradniček - zkráceno

SOKOL - časopis České obce sokolské, telefon a fax: 02-57 00 73 65, internet: <http://www.sokol-cos.cz>

Enthusy - XIII. všesokolský slet (foto:R. Basler)

"Sportovní show Gala Praha"
- skladba Na vzduchu (foto:R. Basler)

"Sportovní show Gala Praha" (foto:R. Basler)

Sokolská župa Rakouská s. Hovorková, b. Florián
(foto:R. Basler)

Sportovní partnerství

Národní dny sportu a kultury 2000, XIII. všesokolský slet a Česká asociace Sport pro všechny uskutečňuje v roce 2000 mnoho veřejných přístupných soutěží a dalších akcí v obcích, okresech i regionech, podílí se na uspořádání reprezentativních tělovýchovných podniků v rámci České republiky. Dále patří k iniciátorům Národních dnů sportu a kultury 2000. V jejich rámci považuje za bezesporu nejvýznamější XIII. všesokolský slet a k jeho úspěchu přispěla ve dvou vlastních skladbách Na vzduchu a Enthusy, poslední byla s úspěchem zacvičena již na XI. Světové gymnastradě vloni ve švédském Göteborgu. Jako další přispěla samostatným uspořádáním velké gymnastické podívané "Sportovní show Gala Praha".

Slet byl úspěšný

Přípravy pořádání XIII. Všesokolského sletu Praha 2000 byly provázeny obavami. V dobré paměti byl vysoký schodek minulého sletu a požadavek města Prahy upravit areál a cvičební plochu velkého stadionu což znamenalo opět milionové výlohy. Po zralé úvaze bylo rozhodnuto pořádat slet na menším atletickém stadionu Evžena Rošického. V březnu 2000 byla uzavřena smlouva o pronájmu stadionu, přilehlých ploch a zařízení. Starosta ČOS br. Pleskač a sletový výbor vedený br. Žižkou (později s. Jurčíčkovou) zahájili se svými odbory mnohostrannou činnost. Stanovili termíny župních sletů, které byly vlastně generálkou na vystoupení na Strahově.

Záštitu sletu převzal prezident Václav Havel a Mezinárodní olympijský výbor. V čestném předsednictvu byli osobnosti politické, komunální a kulturní.

Po dokončení celé řady sportovních a kulturních akcí, byl slet zahájen slavnostním představením Prodané nevěsty v Národním divadle. Hlavní sletové dny byly 1. a 2. červenec 2000. V sobotu 1.7. byl zacvičen I. Program a večer "Národní sletový večer". V neděli 2.7. šel Prahou slavnostní průvod a odpoledne viděli diváci III. Program.

Sokolská župa rakouská byla důstojně representována cca 100 účastníky z nichž cvičící byli ubytováni v hotelu Coubertin přímo na stadionu, necvičící v hotelu Olympic-garni několik minut od stanice metra. Vídeňské sestry za vedení s. Irči Floriánové zacvičily skladbu "Praporce" starší ženy za vedení s. Marty Hünerové skladbu "Věrná garda" a muži za vedení br. Pavla Vytisky skladbu "Chlapáci".

XIII. slet byl sletem dobré vůle a naděje. Byl vyvrcholením 10-leté činnosti obnoveného Sokola. Náš dík patří všem, kteří se o úspěch zasloužili. Velký počet cvičícího žactva a dorostu (starší žactvo) a moderní pojetí Národního sletového večera nás opravňuje k tomu, abychom bez obav připravovali XIV. Slet a hrdě se hlásili k humanistickým ideálům našich zakladatelů.

Ženy - praporce- XIII. všesokolský slet (foto:R. Basler)

Slavnostní průvod (foto:R. Basler)

Slavnostní předání stříbrných medailí zahraničním Sokolům

Slavnostního předání stříbrných medailí se v Praze dne 20. června 2000 v Mírnově paláci areálu Tyršova domu zúčastnili zástupci Senátu Parlamentu České republiky v čele s místopředsedou

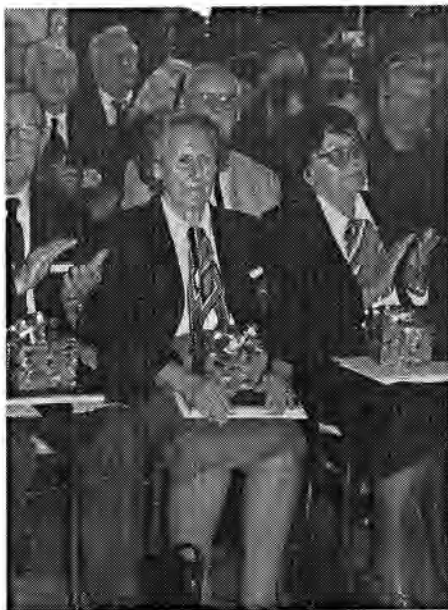

Zástupci Senátu Parlamentu ČR a přední představitelé ČOS u příležitosti předání stříbrných medailí. (foto:R. Basler)

Senátu JUDr. Ing. Jaroslavem Musialem, předsedou Stále komise pro krajany žijící v zahraničí Mudr. Milanem Špačkem, poradcem Prof.Ph.Dr. Jindřichem Volkem a tajemníkem Michalem Valentou, přední představitelé České obce sokolské a zástupci zahraničního Sokola. Slavností se také zúčastnili rakouští členové konzultativní rady při Stále komisi. Po přivítání a slavnostních projevech senátorů a starosty České obce sokolské Ing. Miloslava Pleskače, byly slavnostně předány stříbrné medaile. Dále následovalo předání darů zahraničních Sokolů ČOS. Vzájemná diskuze a pohoštění zakončily tuto rodinnou slavnost.

Vyznamenání obdrželi:

- s. Gisela Sionová - Sokol Vídeň XV,
- s. Jaroslava Čelková - Sokol Bratislava,
- br. Oldřich Mařík - Sokol Sydney, Australská župa,
- br. Fred Kala - Sokol Berwyn, Americká obec sokolská
- br. Roy Zitny - Sokol Brookfield, AOS
- br. Robert Rada - Sokol Paříž

Vyznamenaná s. Gisela Sionová - Sokol Vídeň XV, (první řada v prostředku -foto:R. Basler)

Výbor kulturního klubu a redakce srdečně gratulují paní Gisele Sionové k zaslouženému vyznamenání, přejí hodně zdraví a elánu do pokračování její záslužné práce.

*Ing. Helena Baslerová
- předsedkyně*

Národní sletový večer

Označení Národní sletový večer je převzat z terminologie světových gymnastů. Na nich se představují zvláštnosti hudebně pohybové kultury té, které země. V tomto programu se spojili sportovci a cvičenci ČOS se svými partnery z ČASPV, ČGF, ČSMG a vysokých škol, spolu s umělci, hudebníky, zpěváky a tanečníky. Pro ČOS byl tento večer důkazem návratu do aktivit evropské a světové gymnastické federace, kterou před sto lety pomáhala zakládat. V samostatném bloku se představily gymnastické skladby ČASP a ČOS, odlišné pojetím, ale společně zaujetím cvičenců pro estetický gymnastický pohyb. Národní sletový večer byl novinkou programu Vsesokolského sletu. V programu byly prezentovány skladby mužů, žen, Věrné gardy, mladších zákyň, staršího žactva, Bolera a aerobiku ve zkrácené formě a vzájemném režijním prolévání. Dále vystoupili cvičenci na kolečkových bruslích, trampolínách, sportovní gymnasté, uskutečnila se mezinárodní štafeta, tančil se rokenrol a tančil balet Národního divadla, ukázka špičkové aerobiky i diváci byli vyzváni k jednoduchému cvičení s sebou a pořad vyvrcholil ohňostrojem.

Zdálalo se, že jsou pořadatelé na správné cestě aspoň co se týče nadšené aplaudující mládeže.

Ženy - Bolero - aerobik- XIII. všesokolský slet (foto:R. Basler)

Nová tělocvična v X. okrese

Sokolská župa rakouská oslavila otevření své nové tělocvičny v X. vídeňském okrese důstojně. Na 16. červen 2000 pozvala politické a komunální osobnosti, sponzory a samozřejmě velvyslance České republiky Jiřího Grůšu a vedoucí činovníky České obce sokolské. Starosta rakouské župy br. Jiří Nováček po pozdravení vysvětlil hostům, že Sokol je nepolitická, bezvýdělečná a všeobecně prospěšná organizace, jejíž členské jednoty působí ve Vídni déle jak 120 let. Původní tělocvična v X. okrese byla otevřena r. 1933 v areálu továrny Felsingger, kterou zakoupila Československá obec sokolská. Později ji darovala tehdejší vídeňské župě.

Po té architekt br. Jiří Lisner vysvětlil s jakými potížemi se muselo před a během výstavby bojovat. Rozdělením areálu a udělením stavebního práva byly však finanční prostředky zajištěny. Po 3 letech byla stavba nové tělocvičny dokončena.

Radní X. okresu paní H. Mospitner popřála Sokolu dlouhé užívání nové haly. Velvyslanec Jiří Grůša a starosta ČOS br. Pleskač děkovali za to, že zejména v dobách temna zahraniční Sokolů zachovali čistý štít a humanitní ideály zakladatelů. Několika upřímnými slovy poděkovala s. Sionová br. Nováčkoví a br. Lisnerovi za jejich námáhavou práci. Následovala prohlídka budovy a pohoštění.

Zcela jinak probíhal "Den otevřených dveří" 18. června, kdy jsme se setkali s milými hosty ze Slovácka. Program zahájily tradičně děti a mladí X. jednoty moderním tancem. Po ukázkách míčových her byly předvedeny ukázky skladeb, které vídeňští zacvičí na 13. Všesokolském sletu v Praze. Celý program moderoval br. Florián, který po zakončení pozval všechny přítomné k bohatě zásobenému bufetu, kde pilně vyhrával br. Zimák z Otrokovic. Všichni jsme se rozešli s přáním setkání na sletu v Praze.

A co zbývá? Naplnit tělocvičnu životem, zvládnout financování a dohodnout se na správě. Hlavně ale sestavit pracovní program a dohodnout se na příští 2-leté funkční období. Musí to být program, který by byl přitažlivý zejména pro mládež. *Sion*

T.J. SOKOL VÍDEŇ XII / XV

Info: tel.+fax: P.Florián 01/586 86 86

Pod odborným vedením a v mateřském jazyce máte vy a vaše děti možnost se zúčastnit:

CVIČENÍ v nové SOKOLOVNĚ, Vídeň 10, Angeligasse 21

Předškolní žactvo, žáci a žákyně od 6 do 14 let cvičí základní sportovní gymnastiku
pod vedením způsobilých vedoucích
každý čtvrtek od 17,30 do 19,00 hodin

Dorostenky a ženy
kondiční posilovací gymnastika s moderní hudbou
každý čtvrtek od 19,30 do 21,00 hodin

Dorostenci a muži
základní sportovní gymnastika a hry (volejbal, nohejbal, sálová kopaná)
každé pondělí od 19,30 do 21,00 hodin

Společenské podniky:
MORAVSKÉ HODY ve farním sále Gatterhölzl Vídeň 12
14. října 2000

Na OH budou hrát čtyřhru Hrdličková s Bedáňovou

Pár Květoslava Hrdličková, Daniela Bedáňová dostal od Mezinárodní tenisové federace (ITF) volnou kartu do čtyřhry tenistek pro letní olympijské hry v Sydney. Česká tenisová výprava se tak rozrostla o sedmnáctiletou Bedáňovou, loňskou mistryni světa juniorek ve čtyřhře.

Českou tenisovou školu pojedou do Austrálie reprezentovat sedm členů. Před Bedáňovou si účast zajistili Jiří Novák, Ctislav Doseděl a Jiří Vaněk ve dvouhře a David Ríkl, který bude hrát s Novákem čtyřhru. Hrdličková se rovněž představí ve dvouhře stejně jako Adriana Gerši. Denisa Chládková nominaci odmítla.

Bedáňová loni vyhrála čtyřhru juniorek ve Wimbledonu a na US Open. Společně s Hrdličkovou hrály letos v dubnu Fed Cup a pomohly českému týmu k postupu do listopadového finále.

Teoretickou šanci dostat se na olympiádu má ještě Bohdan Ulihrach. Český hráč se nevešel mezi 14 mužů, kteří získali místo ve dvouhře od ITF. Stále existuje možnost, že mu bude udělena jedna ze dvou volných karet, které bude přidělovat speciální komise. Konečně složení turnaje bude známo koncem srpna.

xch

ZÁJEMCI O VOLEJBAL,

muži i ženy se základními znalostmi - hrajeme pro radost z pohybu - informace N. Štěrbová, tel. 710 90 13.

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 0624/22 57 30

e-mail:sladek.info@sis.znojmo.cz

e-mail:studio@sis.znojmo.cz

www.web.iol.cz/tiskarna-sladek/

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

úředních listin, dokladů ... a tlumočení
Mag. Zdena Sklenar, Stuwerrstrasse 8/21,
1020 Vídeň, tel./fax 7268562
Mobilitel. 0664/2803787
Privat tel/fax: 02674/89302,
E-mail: sklenar@eunet.at

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů aj. Dr. Dietmar Koller,
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, Práče:
Riemerg. 7, 1010 Vídeň, tel.02235/44637,
mobil 0676/37 62 117, práce 01/515 28-
444, e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at,
http://koller.cjb.net

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-
Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů, smluv, úřed. listin a
tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030
Viedeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07
27, 0664/2537951. E-mail: m.kosicek
@magnet.at

MÁTE PROBLÉM?

Platíte hodně? Rád vám poradím ve všech
otázkách pojištění a financování. Rychle-
spolehlivě-seriózně. Marek Jedlička, 985
9070/24, priv. 259 37 29, Rennbahnweg
46/2/8, 1220 Vídeň.

UBYTOVÁNÍ V SOUKROMÍ

nabízí Pension Jelínek, tři dvoulůžkové
pokoje s příslušenstvím, parkování v
zahradě. Metro-trasa B. Jaroslav Jelínek,
Armády 864, Praha 5 - Stodůlky. Tel/fax:
004202/6514827.

"BÖHMISCHE MEHLSPEISEN"

Zemek v Mondsee (Herzog-Odiolstr.16) u
Salcburku Vám nabízí pravé české zákusky,
dorty, čaj, pečivo, Budvar a Plzeň.....
Tel./Fax: 06232 - 4899, priv. 06232 4227

UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI

M. Sedla, 1070 Vídeň, Westbahnstr. 18.
Tel. 524 38 73, 6172706

PRAHA-HOSTIVÁŘ, pronájmu na delší
dobu nově zařízený 1+1, 43m² s
příslušenstvím, telefon. V dosahu MHD a
nákupního centra. Cena a délka pronájmu
dohodou. Volný od 3/2000. Seriózní
nabídky. Tel. 01/272 93 29.

KOŘENÍ, ČAJE, SUŠENÉ OVOCE,

z celého světa nabízí Libuše Bártek,
Brunnenmarkt, Vídeň 16, tel. 43 97 18

SANO TOURS

Reisebüro Loppreis Zorika, Vídeň 3,
Rennweg 21, tel. 715 95 55, fax 715 95 56
Zařídí pro Vás cesty do celého světa
letadlem, autobusem, vlakem, lodí.
Sleva pro krajany. Mluvíme česky.

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
1030 Hagenmüllergasse 31,
Tel. záznamník 0222/715 48 42.
Postfach 134, 1091 Wien

Rímskokatolický kostel

„Nejsvětějšího Vykupitele“

Tschechische Erlöserkirche

1030 Wien, Rennweg 63

Mše svatá v sobotu v 18 hod., v neděli a zasvě-
cený svátek v 10.00, první pátek v měsíci ve
14.30.

Škola ministrantů:

první sobotu v měsíci od 17.00 hod.

Rímskokatolická

Katedrála sv. Štěpána

Wiener St. Stephansdom

svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

WÜSTENROT

Stavební, úrazové, životní aj. pojištění také
podle vašeho přání vám zajistí KADLEC
JOSEF. Tel.: 0699/19413827 n.
0676/4613274.

PENSION METRO FLORA

Praha - Vinohrady, nabízí ubytování
na úrovni. tel./fax: 00420 2 72 74 24 33
tel./fax: 00420 2 994 23 95

50-letá ČEŠKA žijící v Bratislavě hledá
přítele, případně i práci v Rakousku. Tele-
fon: 00421-7-55415365

Som Slovák (38r.) žijící v Rakousku a
velmi rád by som sa zoznámil s, "krajankou"
Slovenkou alebo Češkou - ktorá má
vzťah pre úprimnosť a vzájomné porozu-
menie. Značka: KLUB

Hledáte vedlejší zaměstnání? Informujte
se na tel. čísle: 0676 / 938 55 88

Zhubnout bez hladovění s přírodním
produktem zajistí pí. Forjanová
Tel.: 0664 / 274 64 24

STAVÍTE NEBO OPRAVUJETE V ČR?

Vypracování veškeré projektové dokumenta-
ce, zastoupení při jednáních na stavebních úřa-
dech, stavební dohled a bezplatné porady v
otázkách stavebních předpisů, zákonů a tech-
nických problémů nabízí D.I. Jiří Šiklar,
Neumistergasse 7/1/18, 2500 Baden,
Tel.:02252/24543

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o
nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKE

PORADENSTVÍ, MMag. Ladislav Nykl Ph.D.,
zajímavé pohovorové semináře, praxe Ledererg.
17/7, Vídeň 8, tel. 523 57 44 n. 0676/5194833.
E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

ČESKY A SLOVENSKY MLUVÍCÍ LÉKAŘI VE VÍDNI

MUDr. Jiřina Bodnar, choroby kožní a
pohlavní, po.čt. 14-18.30, út. 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel.
406 99 41

MUDr. Tomáš Čech, ortopéd a orto-
pedický chirurg, Vídeň 11, roh Simme-
ringer Hauptstr. – Kopalgasse 1/3/3. Tel
74 32 03, nebo 67 64 303.

MUDr. Vít Doležal, zubní lékař,
ordinace Billrothstr. 20, Vídeň 19, tel.
319 25 73.

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss, odb.
ortopédka, též dětská. Vídeň 5,
Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.

MUDr. Vladislav Lipták, odb. lékař
pre vnútorné choroby, Viedeň 1, Ze-
linkagasse 12, tel. 533 58 34.

MUDr. Pavol Mazanik, zubní lékař
Ordinace Etrichstr. 15, Vídeň 11
Tel. 941 91 17

MUDr. Kamila Hajek, soukromá
léčba homeopatií, Ada Christengasse
2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80

MUDr. Dorota Stefanovic, choroby
kožní, zástupkyně primářky v Allergie
Ambulatorium, Rennweg 28, Vídeň.
Ordinace: pátek, 14-19.00, Alte Poststr.
38-40/2/205, 2410 Hainburg. Tel/fax
02165/6788

Ranch „M“, Jeseníky, chov huculských koní
nabízí celoroční ubytování ve stylovém pro-
středí a jezdeckou turistiku.

Václav Merta, Vernířovice 175
CZ-788 15 Vernířovice, pošta Velké Losiny
Tel.: 00420-649-23 70 50
http://www.equichannel.cz/ranch-m/

Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku

Malá klubovna školy Komenského
1030 Wien, Sebastianplatz 3
středa 9 - 13hod tel: 641 01 17
"sekretariát" středa od 14 do 18,30 hod
(mimo školních prázdnin a svátků)
Soubor SSČS: každou středu od 19,00 hod, tamtéž

Rímskokatolický kostel „Panny Marie na nábřeží“ Kirche Maria am Gestade

1010 Vídeň, Salvatorgasse 12
Mše sv. každou neděli
a zasvěcený svátek v 8.30 h

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň
17, Ottakringerstr.82, tel.486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu). I100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85

KULTURNÍ KLUB. Informační bulletin. Majitel, nakladatel, vydavatel, tisk
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, 1080 Wien, Schloßgasse 18,
záznamník/fax 402 32 99. Vychází měsíčně. Bankovní spojení Bank Austria,
č. účtu 683 035 901.

KULTURNÍ KLUB. Informationsbulletin. Medieninhaber, Verleger, Hersteller
und Herausgeber Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, 1080
Wien, Schloßgasse 18, Tonband/Fax 402 32 99. Erscheint monatlich.
Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung. Bankverbindung: Bank
Austria, Kontonummer 683 035 901. e-mail: kulturklubcs@EUnet.at

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy
shodné s názorem redakce. - Nevyžádané rukopisy se nevracejí. -
Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zasláné články po stránce
gramatické a slohové.

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:

- 17.9. Svátek sv. Ludmily** Po mši svaté odjezd vlastními auty na pašiové hry do Kirchschlagu Kostel "Nejsvětějšího Vykupitele", Rennweg 63., 1030 Wien
- 20.9.- 20.10. "Rudolf Riedelbauch - Obrazy"** výstava vernisáž 19.9. v 18,00 hod. pořádá: České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 19
- 22.9.** ve 20 hod. Mogoruv soumrak - autorské čtení Ivana Martina Jirouse v předvečer jeho narozenin - NACHTASYL, 6, Stumperg. 53-55
- 23.9. Večer poezie**, Slovanská Beseda v 18,00 pořádá: Menšinová rada, Drachengasse 3, 1010 Wien
- 24.9. Mše národů 2000**, v katedrále sv. Štěpána, 15 hod, koncelebrují kardinál Ch. Schönborn, kardinál Fr. König, mše sv. na Rennwegu odpadá
- 25.9. Die Knoten der Zunge** - literární večer - 19 hod. Autoren aus Mittel- und Osteuropa - Literatur 2000 Zeitschrift „Literatur & Kritik“ představuje slovenskou literaturu **Österreichische Gesellschaft für Literatur**, Palais Wilczek, 1010 Wien, Herrengasse 5, pořádá: Slovenský inštitút
- 26.9.** 19,00 hod., **"Spaste duše REVIZOR"** - divadelní představení společnosti Josefa Dvořáka. Haus der Begegnung Mariahilf, Otto Bauer-Gasse 7, 1060 Wien. Pořádá: Kulturní klub, objednávky: Ludmila Libalová tel.. 879 17 44 a N. Štěrbová do 12 hod. a od 19,30 hod. tel. a záznamník: 710 90 13
- 26.9. Romantische Soirée - koncert** - 19 hod. v rámci Wiedner Europawochen se slovenskými umělci K. Michaeli - soprán, J. Podhoranský - violínčelo, I. Gajan - klavír **Festsaal der Theresianischen Akademie**, 1040 Wien, Favoritenstr. 15, pořádá: Slovenský inštitút
- 30.9. Tamburašský spolek ADRIA a tamburašský soubor FERMATA**, koncert v 17 hodin, Minoritenkirche, Vídeň 1010, Minoritenplatz. S prezentací nejnovější CD(kompaktní disk) nahrávky souboru ADRIA.
- 1.10. Svátek sv. Václava**, patrona českého národa, po mši sv. **"Den otevřených dveří o prázdninové činnosti"**. Česká duchovní služba Kostel "Nejsvětějšího Vykupitele", Rennweg 63., 1030 Wien
- 3.10. Prezentace lázní Teplice na Bečvou** v 11 hod., České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 19
- 3. 14.10. - Malý intern. festival pro děti Theater MOKI** 3. října v 10 hod., 5. října v 9,15 a 10,45 hod. divadlo PIKI - Slovensko se hrou Paskudarium - muzeum pre neposlušné děti **PINOCHIO** premiéra pro děti od 6 let, spolupráce s hradeckým divadlem Drak, 11. října v 10 hod. a v 15 hod. veřejná generálka, 12. října v 16 hod. premiéra, další představení 13., 14. října v 15 hod. Schwarzsplanierstr. 13, 1090 Wien. Informace MOKI Theater tel. a fax: 505 98 06, 504 58 45
- 1.-5.10. KONFERENCE ZAHRANIČNÍCH ČECHŮ** Praha Detailní program je v kanceláři klubu k dispozici
- 1.10. 2. mezinárodní volejbalový mix turnaj Čechů ve Vídni**, pořadatel: Tělocvičná jednota " Tyrš " - Sokol Vídeň XII/XV
- 7.10. Žebravý student** - Český film. Slovanská Beseda v 16,00, pořádá: Menšinová rada, Drachengasse 3, 1010 Wien
- 11.10. Camelot - folk - country band** 19,30 hod. v prostoru České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 19, připravuje Kulturní klub
- 12.-14.10. "225 Jahre Bohemistik an der Universität Wien"** Bestandsaufnahme und Perspektiven - Symposium, pořádá: Institut für Slawistik, 1090 Wien, Spitalgasse 2 - 4, Hof 3
- 12.-14.10. "225 Jahre Bohemistik an der Universität Wien"** Ausstellung der Informationsunterlagen über die Tschechische Republik, Im Rahmen des Bohemistik - Symposiums, Institut für Slawistik, 1090 Wien, Spitalgasse 2 - 4, Hof 3, pořádá: České centrum
- 14.10. Moravské hody** s dechovou hudbou Lipovjanka ve 20 hodin ve farním sále Gatterhölzl, Vídeň 12, pořádá: T.J. Sokol Vídeň XII/XV
- 16.10. Podskalák lidová opereta** - Pražská komorní zpěvohra, Karel Hašler, F.F. Šamberk v hlavní roli Josef Zíma - 19,30 hod divadelní sál české školy Komenský 1030 Wien, Sebastianplatz 3, pořádá: Kulturní klub, objednávky: Ludmila Libalová tel.. 879 17 44
- 24.10.-17.11. "Adolf Born"** - český malíř, ilustrátor a grafik.Vernisáž 24.10. v 18,00 hod., pořádá: České centrum, Wien 1010, Herrengasse 19
- 26.-29.10. Česká pout' do Říma** - Itálie cesta letadlem, hotel s polopenzí, česko-německý průvodce, cena: ATS 9.800,-, záloha: ATS 2.000,-. (pro mládež sleva podle počtu), organizace: Pass. Pavla Carmignato Novotny, Informace a přihlášky: Katolická Mission für Tschechen, Hagenmüller-gasse 31, 1030 Wien, Tel: 71 54 842, fax: 711 84 112
- Divadlo Brett - 1060 Wien, Münzwardeingasse 2** tel: 587 06 63, fax: 586 91 55, theaterbrett@Eunet.at, www.theaterbrett.at
- 12.9., 13. - 17.9., 19. - 23.9., 26. - 30.9.** 20 hod Franz Severin Berger TRÜMMERGIRLS
- 24.9..** Szenische Lesung: 20hod, Walpurgisnacht von Gustav Meyrink
- 25.9.** Szenische Lesung: 20hod. Die Gartenlaube von Hermann Ungar
- Bazar knih ve škole Komenský**
- 23.9. a 24.9.** od 10 - 18 hodin, 25.9. až 29.9. od 16 - 20 hodin a 30.9. od 10 - 18 hodin. Výtěžek ve prospěch české školy. Školský spolek Komenský, 1030 Wien, Sebastianplatz 3